

Feitenselectie- en interpretatie door journalisten

Een kritische analyse van de berichtgeving
in *De Telegraaf* en *NRC Handelsblad*
over de eerste rechtszaak tegen Eric O.

Bijlagen

Master's Thesis opleiding Media & Journalistiek
Faculteit der Historische- en Kunstwetenschappen
Erasmus Universiteit Rotterdam
April 2006

Door: Christien Blanken

Studentnummer: 284839

E-mail: c.blanken@zonnet.nl

Eerste begeleider: Drs. G.W.M. Weijers

Tweede begeleider: Prof. Dr. W. Oosterbaan Martinius

Inhoudsopgave

ANALYSE BERICHT 1 (DE TELEGRAAF).....	5
A. TRANSCRIPT	5
B. EERSTE GLOBALE LEZING.....	10
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	11
ANALYSE BERICHT 2 (DE TELEGRAAF).....	21
A. TRANSCRIPT	21
B. EERSTE GLOBALE LEZING.....	24
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	26
ANALYSE BERICHT 3 (DE TELEGRAAF).....	34
A. TRANSCRIPT	34
B. EERSTE GLOBALE LEZING.....	37
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	38
ANALYSE BERICHT 4 (DE TELEGRAAF).....	46
A. TRANSCRIPT	46
B. EERSTE GLOBALE LEZING.....	49
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	49
ANALYSE BERICHT 5 (DE TELEGRAAF).....	55
A. TRANSCRIPT	55
B. EERSTE GLOBALE LEZING.....	59
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	60
ANALYSE BERICHT 6 (NRC HANDELSBLAD)	69
A. TRANSCRIPT	69
B. EERSTE GLOBALE LEZING.....	74
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	74
ANALYSE BERICHT 7 (NRC HANDELSBLAD)	84
A. TRANSCRIPT	84
B. EERSTE GLOBALE LEZING.....	89
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	90
ANALYSE BERICHT 8 (NRC HANDELSBLAD)	100
A. TRANSCRIPT	100
B. EERSTE GLOBALE LEZING.....	103
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	103

ANALYSE BERICHT 9 (NRC HANDELSBLAD)	109
A. TRANSCRIPT	109
B. EERSTE GLOBALE LEZING	112
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	113
ANALYSE BERICHT 10 (NRC HANDELSBLAD)	119
A. TRANSCRIPT	119
B. EERSTE GLOBALE LEZING	123
C. ANALYSE VAN HET BETOOG IN DE VERHAALSTRUCTUUR: VAN CONCREET NAAR ABSTRACT.....	123
FEITENSELECTIE- EN ORDENING	131
FEITEN OVER DE RECHTSZAAK.....	131
FEITEN OVER HET SCHIETINCIDENT	133
FEITEN OVER HOE ERIC O. TEGEN DE RECHTSZAAK AANKIJKT	136
FEITEN MET BETREKKING TOT HET OM EN HET MINISTERIE VAN DEFENSIE.....	137
FEITEN MET BETREKKING TOT DE STEUN VOOR ERIC O.....	140
BEWERINGEN	141
BEWERINGEN NAAR AANLEIDING VAN FEITEN OVER DE RECHTSZAAK	141
BEWERINGEN NAAR AANLEIDING VAN FEITEN OVER HET SCHIETINCIDENT	144
BEWERINGEN NAAR AANLEIDING VAN FEITEN OVER HOE ERIC O. TEGEN DE RECHTSZAAK AANKIJKT	147
BEWERINGEN NAAR AANLEIDING VAN FEITEN MET BETREKKING TOT HET OM EN HET MINISTERIE VAN DEFENSIE	149
BEWERINGEN NAAR AANLEIDING VAN FEITEN MET BETREKKING TOT DE STEUN VOOR ERIC O.	152

NB: in de geselecteerde berichten staan spel- en grammaticafouten. Deze heb ik laten staan, aangezien ik niets aan het onderzoeksmateriaal heb willen veranderen.

Analyse bericht 1 (*De Telegraaf*)

Bericht uit *De Telegraaf* van 25 september 2004, met de titel:

‘ERIC VERDIENT EEN LINTJE! MASSALE BIJVAL VOOR SCHIETENDE MARINIER AAN VOORAVOND PROCES’

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

DATE: September 25, 2004

SECTION: Pg. 17

LENGTH: 922 words

HEADLINE: Eric verdient een lintje!

HIGHLIGHT: Massale bijval voor schietende marinier aan vooravond proces

BODY:

ARNHEM, zaterdag

Maar liefst drie dagen zijn uitgetrokken voor het proces tegen marinier Eric O. De sergeant-majoor, door justitie beschuldigd van overtreding van de als strikt geheim geldende schietinstructies, waarbij vorig jaar december een Iraakse plunderaar om het leven zou zijn gekomen, moet zich maandag, woensdag en donderdag voor de rechtbank in Arnhem verantwoorden voor zijn optreden als commandant van een Quick Reaction Force.

O. ziet de rechtszaak met vertrouwen tegemoet omdat hij destijds niet anders kon handelen, zo is zijn overtuiging altijd gebleven. "Het was een situatie waarin ik mijn eenheid moest beschermen", aldus de 43-jarige onderofficier. "Dan is het gepast om waarschuwingsschoten af te vuren. Als ik niet had geschoten en de menigte Irakezen had ons overlopen, was ik pas in de fout gegaan."

Het proces wordt door Nederlandse militairen van alle rangen en standen met argusogen gevolgd. Want terwijl minister Kamp (Defensie) zijn mensen voor vredesoperaties naar alle uithoeken van de wereld stuurt, vragen de mannen en vrouwen in het veld zich af wat de juridische consequenties zijn als zij in geval van nood hun wapens gebruiken.

De advocaat van Eric O., mr. Geert-Jan Knoops: "Een unieke zaak, omdat voor het eerst een Nederlandse militair strafrechtelijk wordt vervolgd voor het beweerdelijk overtreden van militaire geweldsinstructies tijdens een buitenlandse missie. Er bestaat nauwelijks tot geen rechtspraak op dit punt."

Mede om die reden en vanwege het persoonlijk belang voor Eric O., zal volgende week een aantal getuigen en deskundigen worden gehoord. Op verzoek van verdediging en van het openbaar ministerie.

"Juist in een zaak als deze gebiedt de zorgvuldigheid dat een nauwkeurig feitenonderzoek dient te worden verricht alvorens tot het oordeel te komen of bepaalde militaire geweldsinstructies al dan niet zijn overtreden", aldus Knoops, hoogleraar internationaal strafrecht aan de Universiteit Utrecht en reserveofficier bij het Korps Mariniers. "Het is toe te juichen dat de militaire strafkamer van de

rechtbank in Arnhem heeft besloten de deskundigen ter zitting te horen. Zo kunnen de rechters zich direct een beeld vormen van wat zich heeft afgespeeld."

Zoals deze krant eerder berichtte, heeft justitie alles op alles gezet om O. aan de schandpaal te nagelen. Nadat 'super-pg' De Wijkerslooth een golf van kritiek over zich heen kreeg toen hij op televisie trots verkondigde dat onze militairen in Irak naar Nederlandse maatstaven dienen op te treden, werd alles uit de kast gehaald om de zaak tegen Eric O. 'rond' te krijgen.

Het 1480 pagina's dikke dossier staat volgens deskundigen bol van insinuaties en tegenstrijdigheden. Zo wordt melding gemaakt van een dode Irakees met schotwonden in rug en linkeroogkas, terwijl de plunderaar die neerviel nadat O. waarschuwingsschoten had afgevuurd volgens getuigen heel andere verwondingen had.

Twee officieren van justitie en 24 marechaussees - het Muurgekko Team - voerden het onderzoek uit, waarbij zelfs even dure als zinloze satellietfoto's van het vermeende plaats delict werden gemaakt. Een steen, waarop een kogel van O. volgens de marechaussee zou zijn afgeketst, werd vanuit Irak naar Nederland overgevlogen. Na onderzoek door het gerechtelijk laboratorium bleek de woestijnkei nooit te zijn getroffen door welke kogel dan ook...

De steun voor de na eerdere missies tal van keren onderscheiden O. is groot. Zo hebben zich tal van veteranen vierkant achter de sergeant-majoor geschaard. Ridder Militaire Willems-Orde Henk Ulrici: "Welke gezonde Hollandse knul kiest nog voor het leger als je zo wordt behandeld?" Wim Wentink, voorman van het Korps Commandotroepen: "Bij de Fransen of Amerikanen had Eric O. er een lintje bij gekregen omdat hij zijn mannen voor rampspoed wist te behoeden. Ik schaam me soms voor mijn nationaliteit."

Actie

Een spontane actie van Ed Wehnes (www.sidr.nl/forum) leverde vele duizenden reacties op. De Alkmaarder vroeg gelijkgestemden een briefkaart naar minister Kamp van Defensie te sturen en daar werd massaal gehoor aan gegeven. Wehnes gaat maandag met spandoeken naar Arnhem, ook al zou hij vanwege een nierkwaal eigenlijk in het ziekenhuis moeten liggen.

"Maar dit is even belangrijker", aldus de ondernemer. "Ik wil hoe dan ook laten zien dat ik achter deze marinier sta. In een apart zaaltje mogen 80 veteranen het proces via een tv-scherm volgen, bij de ingang van de rechtbank zullen wij om kwart over negen gepast en in stilte laten zien hoe we over de gang van zaken denken. Uit de 28.000 steunbetuigingen die ik heb ontvangen, blijkt ook dat veel militairen worden gekweld door onzekerheid. 'Wat te doen als we in een soortgelijke situatie verzeild raken?' Als het tot een veroordeling komt, is het einde zoek. Dan kunnen we onze krijgsmacht beter opdoeken. Want dan mag je dus bij een aanval op je eigen eenheid je wapen niet gebruiken! De Wijkerslooth beschuldigt O. van dood door schuld, maar het optreden van zijn OM kan straks tot moord op onze jongens in den vreemde leiden."

Sergeant-majoor Eric O. is verheugd over de massale steun. In de hele affaire heeft het hem vooral gestoken dat hij nooit terug kon naar zijn eenheid in Irak. "Weggehaald worden bij je mannen als je op zo'n missie bent, is heel erg", aldus de marinier. "Ik vind het vreselijk dat het tot een proces is gekomen, maar ben blij dat het maandag dan eindelijk begint. Des te eerder kan ik mijn leven weer oppakken. Want een marinier hoort in het veld en niet in de rechtszaal."

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: driedaags proces

Het proces tegen Eric O. duurt drie dagen. Hij moet zich verantwoorden voor een schietincident in Irak, waarbij hij volgens het OM de geweldsinstructies heeft overtreden.

Maar liefst drie dagen zijn uitgetrokken voor het proces tegen marinier Eric O. De sergeant-majoor, door justitie beschuldigd van overtreding van de als strikt geheim geldende schietinstructies, waarbij vorig jaar december een Iraakse plunderaar om het leven zou zijn gekomen, moet zich maandag, woensdag en donderdag voor de rechtbank in Arnhem verantwoorden voor zijn optreden als commandant van een Quick Reaction Force.

2) Onderwerp: Eric O. is overtuigd

O. heeft vertrouwen in de uitkomst van de zaak. Hij is ervan overtuigd dat hij juist heeft gehandeld. Hij moest immers zijn eenheid beschermen.

O. ziet de rechtszaak met vertrouwen tegemoet omdat hij destijds niet anders kon handelen, zo is zijn overtuiging altijd gebleven. "Het was een situatie waarin ik mijn eenheid moest beschermen", aldus de 43-jarige onderofficier. "Dan is het gepast om waarschuwingsschoten af te vuren. Als ik niet had geschoten en de menigte Iraakezen had ons overlopen, was ik pas in de fout gegaan."

3) Onderwerp: uitkomst is belangrijk

Het proces kent veel belangstellende, aangezien de uitkomst erg belangrijk is voor alle militairen.

Het proces wordt door Nederlandse militairen van alle rangen en standen met argusogen gevolgd. Want terwijl minister Kamp (Defensie) zijn mensen voor vredesoperaties naar alle uithoeken van de wereld stuurt, vragen de mannen en vrouwen in het veld zich af wat de juridische consequenties zijn als zij in geval van nood hun wapens gebruiken.

4) Onderwerp: een unieke zaak

De advocaat van Eric O. vindt het een unieke zaak, aangezien het de eerste keer is dat een Nederlandse militair wordt aangeklaagd voor het overtreden van de geweldsinstructies tijdens een buitenlandse missie. Er bestaat hierover nauwelijks tot geen rechtspraak.

De advocaat van Eric O., mr. Geert-Jan Knoops: "Een unieke zaak, omdat voor het eerst een Nederlandse militair strafrechtelijk wordt vervolgd voor het beweerdelijk overtreden van militaire geweldsinstructies tijdens een buitenlandse missie. Er bestaat nauwelijks tot geen rechtspraak op dit punt."

5) Onderwerp: getuigen en deskundige worden gehoord

Er worden verschillende getuigen en deskundigen gehoord tijdens de rechtszaak, aangezien zorgvuldigheid gebiedt dat er een nauwkeurig feitenonderzoek wordt gedaan. Door het horen van de deskundigen kunnen de rechters zich een direct beeld vormen van wat er is gebeurd.

Mede om die reden en vanwege het persoonlijk belang voor Eric O., zal volgende week een aantal getuigen en deskundigen worden gehoord. Op verzoek van verdediging en van het openbaar ministerie. "Juist in een zaak als deze gebiedt de zorgvuldigheid dat een nauwkeurig feitenonderzoek dient te worden verricht alvorens tot het oordeel te komen of bepaalde militaire geweldsinstructies al dan niet zijn overtreden", aldus Knoops, hoogleraar internationaal strafrecht aan de Universiteit Utrecht en reserveofficier bij het Korps Mariniers. "Het is toe te juichen dat de militaire strafkamer van de rechtbank in Arnhem heeft besloten de deskundigen ter zitting te horen. Zo kunnen de rechters zich direct een beeld vormen van wat zich heeft afgespeeld."

6) Onderwerp: O. moet aan de schandpaal

Justitie wil Eric O. aan de schandpaal nagelen, vooral nadat Procureur-generaal De Wijkerslooth zoveel kritiek heeft gekregen na zijn mediaoptreden.

Zoals deze krant eerder berichtte, heeft justitie alles op alles gezet om O. aan de schandpaal te nagelen. Nadat 'super-pg' De Wijkerslooth een golf van kritiek over zich heen kreeg toen hij op televisie trots verkondigde dat onze militairen in Irak naar Nederlandse maatstaven dienen op te treden, werd alles uit de kast gehaald om de zaak tegen Eric O. 'rond' te krijgen.

7) Onderwerp: tegenstrijdigheden in het onderzoek

Uit het onderzoek komen veel tegenstrijdigheden naar voren. Het slachtoffer zou schotwonden aan de rug en linkeroogkas hebben. Terwijl dit volgens getuigen niet zo was. Tevens is de steen waarop de kogel zou zijn afgeketst onderzocht. Na onderzoek bleek de steen nooit te zijn geraakt door een kogel.

Het 1480 pagina's dikke dossier staat volgens deskundigen bol van insinuaties en tegenstrijdigheden. Zo wordt melding gemaakt van een dode Irakees met schotwonden in rug en linkeroogkas, terwijl de plunderaar die neerviel nadat O. waarschuwingsschoten had afgevuurd volgens getuigen heel andere verwondingen had.

Twee officieren van justitie en 24 marechaussees - het Muurgekko Team - voerden het onderzoek uit, waarbij zelfs even dure als zinloze satellietfoto's van het vermeende plaats delict werden gemaakt. Een steen, waarop een kogel van O. volgens de marechaussee zou zijn afgeketst, werd vanuit Irak naar Nederland overgevlogen. Na onderzoek door het gerechtelijk laboratorium bleek de woestijnkei nooit te zijn getroffen door welke kogel dan ook...

8) Onderzoek: steun

O. krijgt veel steun, onder andere van veteranen. Volgens hen had hij een lintje moeten krijgen.

De steun voor de na eerdere missies tal van keren onderscheiden O. is groot. Zo hebben zich tal van veteranen vierkant achter de sergeant-majoor geschaard. Ridder Militaire Willems-Orde Henk Ulrici: "Welke gezonde Hollandse knul kiest nog voor het leger als je zo wordt behandeld?" Wim Wentink,

voorman van het Korps Commandotroepen: "Bij de Fransen of Amerikanen had Eric O. er een lintje bij gekregen omdat hij zijn mannen voor rampspoed wist te behoeden. Ik schaam me soms voor mijn nationaliteit."

9) Onderwerp: een spontane actie

De actie van Ed Wehnes werd massaal gesteund. Gelijkgestemden stuurden briefkaarten naar minister Kamp. Wehnes gaat maandag naar Arnhem met spandoeken. 80 veteranen mogen het proces via een tv-scherm volgen.

Actie

Een spontane actie van Ed Wehnes (www.sidr.nl/forum) leverde vele duizenden reacties op. De Alkmaarder vroeg gelijkgestemden een briefkaart naar minister Kamp van Defensie te sturen en daar werd massaal gehoor aan gegeven. Wehnes gaat maandag met spandoeken naar Arnhem, ook al zou hij vanwege een nierkwaal eigenlijk in het ziekenhuis moeten liggen.

"Maar dit is even belangrijker", aldus de ondernemer. "Ik wil hoe dan ook laten zien dat ik achter deze marinier sta. In een apart zaaltje mogen 80 veteranen het proces via een tv-scherm volgen, bij de ingang van de rechtbank zullen wij om kwart over negen gepast en in stilte laten zien hoe we over de gang van zaken denken."

10) Onderwerp: moord op 'onze jongens'

Wehnes merkt uit alle reacties dat veel militairen gekweld worden door onzekerheid. Als O. veroordeeld wordt, betekent dit dat militairen geen wapens mogen gebruiken wanneer de eigen eenheid in gevaar is. Het optreden van het OM kan daardoor tot een moord op onze jongens leiden.

Uit de 28.000 steunbetuigingen die ik heb ontvangen, blijkt ook dat veel militairen worden gekweld door onzekerheid. "Wat te doen als we in een soortgelijke situatie verzeild raken?" Als het tot een veroordeling komt, is het einde zoek. Dan kunnen we onze krijgsmacht beter opdoeken. Want dan mag je dus bij een aanval op je eigen eenheid je wapen niet gebruiken! De Wijkerslooth beschuldigt O. van dood door schuld, maar het optreden van zijn OM kan straks tot moord op onze jongens in den vreemde leiden."

11) Een marinier hoort in het veld

O. is verheugd over alle steun. Het ergste van alles vond hij dat hij bij zijn eenheid is weggehaald. Hij is blij dat maandag het proces eindelijk begint, des te sneller kan hij het veld in.

Sergeant-majoor Eric O. is verheugd over de massale steun. In de hele affaire heeft het hem vooral gestoken dat hij nooit terug kon naar zijn eenheid in Irak. "Weggehaald worden bij je mannen als je op zo'n missie bent, is heel erg", aldus de marinier. "Ik vind het vreselijk dat het tot een proces is gekomen, maar ben blij dat het maandag dan eindelijk begint. Des te eerder kan ik mijn leven weer oppakken. Want een marinier hoort in het veld en niet in de rechtszaal."

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding van het artikel is de aankondiging van het driedaagse proces tegen Eric O. Hij zal zich tijdens het proces moeten verantwoorden voor het vuren van twee waarschuwingsschoten, waarbij een Iraakees dodelijk gewond raakte. Het OM klaagt hem aan wegens het overtreden van de geweldsinstructies. Dit blijkt uit scène 1.

Maar liefst drie dagen zijn uitgetrokken voor het proces tegen marinier Eric O. De sergeant-majoor, door justitie beschuldigd van overtreding van de als strikt geheim geldende schietinstructies, waarbij vorig jaar december een Iraakse plunderaar om het leven zou zijn gekomen, moet zich maandag, woensdag en donderdag voor de rechtbank in Arnhem verantwoorden voor zijn optreden als commandant van een Quick Reaction Force.

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van de journalist is de lezer te informeren over de rechtszaak tegen Eric O. en hoe anderen en Eric O. zelf daar tegenaan kijken.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- O. ziet rechtszaak met vertrouwen tegemoet.
- De uitkomst is belangrijk voor alle militairen.
- Het OM wil Eric O. aan de schandpaal nagelen.
- Het dossier staat vol met insinuaties en tegenstrijdigheden.
- Eric O. krijgt veel steun.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel van dit artikel is de lezer in te laten zien hoe belangrijk de uitkomst van het proces is voor alle militairen. Dit aangezien de uitspraak voor de militairen aangeeft of ze in dreigende situaties hun wapen mogen gebruiken of niet.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie is dat Eric O. vertrouwen heeft in de uitkomst van het proces en dat hij blij is dat het proces eindelijk gaat beginnen, zodat hij daarna weer snel aan het werk kan gaan.

Het concrete- en abstracte doel zijn gehaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

Maar liefst drie dagen zijn uitgetrokken voor het proces tegen marinier Eric O. De sergeant-majoor, door justitie beschuldigd van overtreding van de als strikt geheim geldende schietinstructies, waarbij vorig jaar december een Iraakse plunderaar om het leven zou zijn gekomen, moet zich maandag, woensdag en donderdag voor de rechtbank in Arnhem verantwoorden voor zijn optreden als commandant van een Quick Reaction Force.

Feit 1: er is drie dagen uitgetrokken voor het proces tegen Eric O.

Feit 2: hij wordt ervan beschuldigd de strikt geheim geldende schietinstructies te hebben overtreden.

Feit 3: bij het schietincident in december 2003 kwam waarschijnlijk een Irakese plunderaar om het leven.

Feit 4: O. moet zich als commandant van een Quick Reaction Force voor zijn optreden op maandag, woensdag en donderdag voor de rechtbank in Arnhem verantwoorden.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. moet zich verantwoorden voor de rechtbank, aangezien er iemand om het leven is gekomen door zijn toedoen.

O. ziet de rechtszaak met vertrouwen tegemoet omdat hij destijds niet anders kon handelen, zo is zijn overtuiging altijd gebleven. "Het was een situatie waarin ik mijn eenheid moest beschermen", aldus de 43-jarige onderofficier. "Dan is het gepast om waarschuwingsschoten af te vuren. Als ik niet had geschoten en de menigte Irakezen had ons overlopen, was ik pas in de fout gegaan."

Feit 5: O. heeft vertrouwen in de rechtszaak.

Feit 6: hij is er altijd van overtuigd geweest dat hij destijds niet anders kon handelen.

Feit 7: hij moest in die situatie zijn eenheid beschermen.

Feit 8: het was gepast de waarschuwingsschoten af te vuren.

Feit 9: O. vindt dat hij in de fout was gegaan als hij niet zou hebben geschoten en de Irakezen zijn eenheid had overlopen.

Bewering 2 op basis van feit 5 t/m 9: Eric O. is geen crimineel, maar heeft gehandeld uit de overtuiging zijn eenheid te beschermen.

Het proces wordt door Nederlandse militairen van alle rangen en standen met argusogen gevolgd. Want terwijl minister Kamp (Defensie) zijn mensen voor vredesoperaties naar alle uithoeken van de wereld stuurt, vragen de mannen en vrouwen in het veld zich af wat de juridische consequenties zijn als zij in geval van nood hun wapens gebruiken.

Feit 10: het proces wordt door verschillende Nederlandse militairen met argusogen gevolgd.

Feit 11: minister Kamp (Defensie) stuurt zijn mensen voor vredesoperaties naar alle uithoeken van de wereld.

Feit 12: de mensen in het veld vragen zich af wat de juridische consequenties zijn van wapengebruik in geval van nood.

Bewering 3 op basis van feit 10 t/m 12: de uitkomst voor het proces is belangrijk voor alle Nederlandse militairen.

De advocaat van Eric O., mr. Geert-Jan Knoops: "Een unieke zaak, omdat voor het eerst een Nederlandse militair strafrechtelijk wordt vervolgd voor het beweerdelijk overtreden van militaire geweldsinstructies tijdens een buitenlandse missie. Er bestaat nauwelijks tot geen rechtspraak op dit punt."

Feit 13: de advocaat van Eric O. is mr. Geert-Jan Knoops.

Feit 14: Knoops vindt het een unieke zaak.

Feit 15: het is voor het eerst dat een Nederlandse militair strafrechtelijk vervolgd wordt voor het overtreden van de militaire geweldsinstructies tijdens een buitenlandse missie.

Feit 16: er bestaat nauwelijks tot geen rechtspraak hierover.

Bewering 4 op basis van feit 13 t/m 16: de rechtszaak rondom Eric O. wordt een ingewikkeld proces.

Mede om die reden en vanwege het persoonlijk belang voor Eric O., zal volgende week een aantal getuigen en deskundigen worden gehoord. Op verzoek van verdediging en van het openbaar ministerie. "Juist in een zaak als deze gebiedt de zorgvuldigheid dat een nauwkeurig feitenonderzoek dient te worden verricht alvorens tot het oordeel te komen of bepaalde militaire geweldsinstructies al dan niet zijn overtreden", aldus Knoops, hoogleraar internationaal strafrecht aan de Universiteit Utrecht en reserveofficier bij het Korps Mariniers. "Het is toe te juichen dat de militaire strafkamer van de rechtbank in Arnhem heeft besloten de deskundigen ter zitting te horen. Zo kunnen de rechters zich direct een beeld vormen van wat zich heeft afgespeeld."

Feit 17: vanwege het feit dat er nauwelijks rechtspraak bestaat over de kwestie en vanwege het persoonlijk belang voor O., worden er een aantal deskundigen en getuigen gehoord in de rechtszaal.

Feit 18: dit op verzoek van de verdediging en het OM.

Feit 19: in een zaak als deze dient er volgens de advocaat van O. eerst nauwkeurig feitenonderzoek te worden gedaan, voordat er een uitspraak wordt gedaan.

Feit 20: Knoops is hoogleraar internationaal strafrecht aan de Universiteit Utrecht en reserveofficier bij het Korps Mariniers.

Feit 21: Knoops is blij dat de rechtbank in Arnhem heeft besloten de deskundigen te horen.

Feit 22: hierdoor kunnen de rechters zich een beeld vormen van wat er zich heeft afgespeeld.

Bewering 5 op basis van feit 17 t/m 22: de verdediging wil alles zorgvuldig laten onderzoeken, omdat ze overtuigd zijn van hun gelijk en daar de rechtbank ook van willen overtuigen.

Zoals deze krant eerder berichtte, heeft justitie alles op alles gezet om O. aan de schandpaal te nagelen. Nadat 'super-pg' De Wijkerslooth een golf van kritiek over zich heen kreeg toen hij op televisie trots verkondigde dat onze militairen in Irak naar Nederlandse maatstaven dienen op te treden, werd alles uit de kast gehaald om de zaak tegen Eric O. 'rond' te krijgen.

Feit 23: zoals eerder is bericht, wil het OM Eric O. aan de schandpaal nagelen.

Feit 24: 'super-pg' De Wijkerslooth heeft veel kritiek gekregen nadat hij op trots op tv verkondigde dat militairen in Irak naar Nederlandse maatstaven dienen op te treden.

Feit 25: naar aanleiding van dit optreden werd bij justitie alles uit de kast gehaald de zaak tegen O. rond te krijgen.

Bewering 6 op basis van feit 23 t/m 25: het OM wil de zaak winnen om het gezichtverlies te beperken na het optreden van De Wijkerslooth.

Het 1480 pagina's dikke dossier staat volgens deskundigen bol van insinuaties en tegenstrijdigheden. Zo wordt melding gemaakt van een dode Irakees met schotwonden in rug en linkeroogkas, terwijl de plunderaar die neerviel nadat O. waarschuwingsschoten had afgevuurd volgens getuigen heel andere verwondingen had.

Twee officieren van justitie en 24 marechaussees - het Muurgekko Team - voerden het onderzoek uit, waarbij zelfs even dure als zinloze satellietfoto's van het vermeende plaats delict werden gemaakt. Een steen, waarop een kogel van O. volgens de marechaussee zou zijn afgeketst, werd vanuit Irak naar Nederland overgevlogen. Na onderzoek door het gerechtelijk laboratorium bleek de woestijnkei nooit te zijn getroffen door welke kogel dan ook...

Feit 26: het dossier telt 1480 pagina's en staat vol met insinuaties en tegenstrijdigheden.

Feit 27: er wordt melding gemaakt van een dode Irakees met schotwonden in rug en linkeroogkas.

Feit 28: de plunderaar die neerviel naar aanleiding van het schot van O., had volgens getuigen andere verwondingen.

Feit 29: het Muurgekkoteam (twee officieren van justitie en 24 marechaussees) heeft het onderzoek uitgevoerd.

Feit 30: bij het onderzoek zijn er dure, zinloze satellietfoto's van het vermeende plaats delict gemaakt.

Feit 31: een steen waarop de kogel uit het geweer van O. zou zijn afgeketst, is voor onderzoek naar Nederland gehaald.

Feit 32: de steen bleek na gerechtelijk laboratorisch onderzoek niet door een kogel te zijn geraakt.

Bewering 7 op basis van feit 26 t/m 32: het onderzoek voorgaand aan de rechtszaak roept de nodige vragen op.

De steun voor de na eerdere missies tal van keren onderscheiden O. is groot. Zo hebben zich tal van veteranen vierkant achter de sergeant-majoor geschaard. Ridder Militaire Willems-Orde Henk Ulrici: "Welke gezonde Hollandse knul kiest nog voor het leger als je zo wordt behandeld?" Wim Wentink, voorman van het Korps Commandotroepen: "Bij de Fransen of Amerikanen had Eric O. er een lintje bij gekregen omdat hij zijn mannen voor rampspoed wist te behoeden. Ik schaam me soms voor mijn nationaliteit."

Feit 33: Eric O. is na eerdere missies tal van keren onderscheiden.

Feit 34: de steun voor O. is groot.

Feit 35: tal van veteranen staan achter Eric O.

Feit 36: Ridder Militaire Willems-Orde Henk Ulrici twijfelt of gezonde Hollandse jongens nog voor het leger zullen kiezen, nadat O. zo slecht behandeld is.

Feit 37: de voorman van het Korps Commandotroepen Wim Wentink zegt dat O. bij de Fransen of Amerikanen een lintje had gekregen, omdat hij zijn mannen beschermde.

Feit 38: Wim Wentink schaamt zich soms voor zijn nationaliteit.

Bewering 8 op basis van feit 33 t/m 38: Eric O. wordt gesteund door zijn collega's.

Actie

Een spontane actie van Ed Wehnes (www.sidr.nl/forum) leverde vele duizenden reacties op. De Alkmaarder vroeg gelijkgestemden een briefkaart naar minister Kamp van Defensie te sturen en daar werd massaal gehoor aan gegeven. Wehnes gaat maandag met spandoeken naar Arnhem, ook al zou hij vanwege een nierkwaal eigenlijk in het ziekenhuis moeten liggen.

"Maar dit is even belangrijker", aldus de ondernemer. "Ik wil hoe dan ook laten zien dat ik achter deze marinier sta. In een apart zaaltje mogen 80 veteranen het proces via een tv-schermbank volgen, bij de ingang van de rechtbank zullen wij om kwart over negen gepast en in stilte laten zien hoe we over de gang van zaken denken."

Feit 39: Ed Wehnes begint een spontane actie, wat duizenden reacties oplevert.

Feit 40: gelijkgestemde gaven massaal gehoor aan de oproep een briefkaart te sturen naar minister Kamp van Defensie.

Feit 41: Wehnes gaat maandag met spandoeken naar Arnhem, ondanks lichamelijke klachten.

Feit 42: hij vindt het belangrijker om te laten zien dat hij achter Eric O. staat.

Feit 43: 80 veteranen mogen het proces op een tv-schermbank in een apart zaaltje volgen.

Feit 44: Wehnes zal maandag om kwart over negen in stilte bij de ingang van de rechtbank laten zien hoe hij over de gang van zaken denkt.

Bewering 9 op basis van feit 39 t/m 44: Eric O. krijgt ook steun van buiten het Korps Mariniers.

Uit de 28.000 steunbetuigingen die ik heb ontvangen, blijkt ook dat veel militairen worden gekweld door onzekerheid. 'Wat te doen als we in een soortgelijke situatie verzeild raken?' Als het tot een veroordeling komt, is het einde zoek. Dan kunnen we onze krijgsmacht beter opdoeken. Want dan mag je dus bij een aanval op je eigen eenheid je wapen niet gebruiken! De Wijkerslooth beschuldigt O. van dood door schuld, maar het optreden van zijn OM kan straks tot moord op onze jongens in den vreemde leiden."

Feit 45: Wehnes ziet uit de 28.000 steunbetuigingen dat veel militairen worden gekweld door onzekerheid over wat ze moeten doen in soortgelijke situaties.

Feit 46: als O. wordt veroordeeld, betekent dit dat het wapen bij een aanval op de eigen eenheid niet gebruikt mag worden.

Feit 47: volgens sommige militairen betekent dit dat de krijgsmacht beter opgedoekt kan worden.

Feit 48: De Wijkerslooth beschuldigt Eric O. van dood door schuld.

Feit 49: volgens Wehnes kan het optreden van het OM tot moord op onze jongens leiden.

Bewering 10 op basis van feit 45 t/m 49: de uitspraak van de rechtszaak tegen Eric O. heeft verstrekende gevolgen voor andere uitgezonden militairen.

Sergeant-majoor Eric O. is verheugd over de massale steun. In de hele affaire heeft het hem vooral gestoken dat hij nooit terug kon naar zijn eenheid in Irak. "Weggehaald worden bij je mannen als je op zo'n missie bent, is heel erg", aldus de marinier. "Ik vind het vreselijk dat het tot een proces is gekomen, maar ben blij dat het maandag dan eindelijk begint. Des te eerder kan ik mijn leven weer oppakken. Want een marinier hoort in het veld en niet in de rechtszaal."

Feit 50: Eric O. is verheugd over de massale steun.

Feit 51: het steekt O. het meest dat hij nooit terug kon naar zijn eenheid in Irak.

Feit 52: het is heel erg om weggehaald te worden bij je mannen als je op missie bent, aldus O.

Feit 53: hij vindt het erg dat het tot een proces is gekomen, maar is blij dat het maandag eindelijk begint, des te eerder kan hij zijn leven weer oppakken.

Feit 54: een marinier hoort volgens O. in het veld en niet in de rechtszaal.

Bewering 11 op basis van feit 50 t/m 54: Eric O. heeft vertrouwen in de uitkomst van het proces en wil daarna weer zo snel mogelijk uitgezonden worden.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: er is drie dagen uitgetrokken voor het proces tegen Eric O.

Feit 2: hij wordt ervan beschuldigd de strikt geheim geldende schietinstructies te hebben overtreden.

Feit 3: bij het schietincident in december 2003 kwam waarschijnlijk een Irakese plunderaar om het leven.

Feit 4: O. moet zich als commandant van een Quick Reaction Force voor zijn optreden op maandag, woensdag en donderdag voor de rechtbank in Arnhem verantwoorden.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. moet zich verantwoorden voor de rechtbank, aangezien er iemand om het leven is gekomen door zijn toedoen.

Verankering 1: een persoon die iemand anders heeft verwond, moet daarvoor een verklaring kunnen geven.

Feit 5: O. heeft vertrouwen in de rechtszaak.

Feit 6: hij is er altijd van overtuigd geweest dat hij destijds niet anders kon handelen.

Feit 7: hij moest in die situatie zijn eenheid beschermen.

Feit 8: het was gepast de waarschuwingsschoten af te vuren.

Feit 9: O. vindt dat hij in de fout was gegaan als hij niet zou hebben geschoten en de Irakezen zijn eenheid had overlopen.

Bewering 2 op basis van feit 5 t/m 9: Eric O. is geen crimineel, maar heeft gehandeld uit de overtuiging zijn eenheid te beschermen.

Verankering 2: iemand die bedreigd wordt, probeert zichzelf en zijn groep te beschermen.

Feit 10: het proces wordt door verschillende Nederlandse militairen met argusogen gevolgd.

Feit 11: minister Kamp (Defensie) stuurt zijn mensen voor vredesoperaties naar alle uithoeken van de wereld.

Feit 12: de mensen in het veld vragen zich af wat de juridische consequenties zijn van wapengebruik in geval van nood.

Bewering 3 op basis van feit 10 t/m 12: de uitkomst voor het proces is belangrijk voor alle Nederlandse militairen.

Verankering 3: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.

Feit 13: de advocaat van Eric O. is mr. Geert-Jan Knoops.

Feit 14: Knoops vindt het een unieke zaak.

Feit 15: het is voor het eerst dat een Nederlandse militair strafrechtelijk vervolgd wordt voor het overtreden van de militaire geweldsinstructies tijdens een buitenlandse missie.

Feit 16: er bestaat nauwelijks tot geen rechtspraak hierover.

Bewering 4 op basis van feit 13 t/m 16: de rechtszaak rondom Eric O. wordt een ingewikkeld proces.

Verankering 4: een overtreding zonder duidelijke rechtspraak is uniek en maakt de zaak ingewikkeld.

Feit 17: vanwege het feit dat er nauwelijks rechtspraak bestaat over de kwestie en vanwege het persoonlijk belang voor O., worden er een aantal deskundigen en getuigen gehoord in de rechtszaal.

Feit 18: dit op verzoek van de verdediging en het OM.

Feit 19: in een zaak als deze dient er volgens de advocaat van O. eerst nauwkeurig feitenonderzoek te worden gedaan, voordat er een uitspraak wordt gedaan.

Feit 20: Knoops is hoogleraar internationaal strafrecht aan de Universiteit Utrecht en reserveofficier bij het Korps Mariniers.

Feit 21: Knoops is blij dat de rechtbank in Arnhem heeft besloten de deskundigen te horen.

Feit 22: hierdoor kunnen de rechters zich een beeld vormen van wat er zich heeft afgespeeld.

Bewering 5 op basis van feit 17 t/m 22: de verdediging wil alles zorgvuldig laten onderzoeken, omdat ze overtuigd zijn van hun gelijk en daar de rechtbank ook van willen overtuigen.

Verankering 5: iemand die alles uitgebreid wilt laten onderzoeken, speelt open kaart en heeft niets te verbergen.

Feit 23: zoals eerder is bericht, wil het OM Eric O. aan de schandpaal nagelen.

Feit 24: ‘super-pg’ De Wijkerslooth heeft veel kritiek gekregen nadat hij op trots op tv verkondigde dat militairen in Irak naar Nederlandse maatstaven dienen op te treden.

Feit 25: naar aanleiding van dit optreden werd bij justitie alles uit de kast gehaald de zaak tegen O. rond te krijgen.

Bewering 6 op basis van feit 23 t/m 25: het OM wil de zaak winnen om het gezichtsverlies te beperken na het optreden van De Wijkerslooth.

Verankering 6: na gezichtsverlies moet men zich terugvechten.

Feit 26: het dossier telt 1480 pagina’s en staat vol met insinuaties en tegenstrijdigheden.

Feit 27: er wordt melding gemaakt van een dode Irakees met schotwonden in rug en linkeroogkas.

Feit 28: de plunderaar die neerviel naar aanleiding van het schot van O., had volgens getuigen andere verwondingen.

Feit 29: het Muurgekkoteam (twee officieren van justitie en 24 marechaussees) heeft het onderzoek uitgevoerd.

Feit 30: bij het onderzoek zijn er dure, zinloze satellietfoto’s van het vermeende plaats delict gemaakt.

Feit 31: een steen waarop de kogel uit het geweer van O. zou zijn afgeketst, is voor onderzoek naar Nederland gehaald.

Feit 32: de steen bleek na gerechtelijk laboratorisch onderzoek niet door een kogel te zijn geraakt.

Bewering 7 op basis van feit 26 t/m 32: het onderzoek voorgaand aan de rechtszaak roept de nodige vragen op.

Verankering 7: tegenstrijdigheden geven onjuistheden aan.

Feit 33: Eric O. is na eerdere missies tal van keren onderscheiden.

Feit 34: de steun voor O. is groot.

Feit 35: tal van veteranen staan achter Eric O.

Feit 36: Ridder Militaire Willems-Orde Henk Ulrici twijfelt of gezonde Hollandse jongens nog voor het leger zullen kiezen, nadat O. zo slecht behandeld is.

Feit 37: de voorman van het Korps Commandotroepen Wim Wentink zegt dat O. bij de Fransen of Amerikanen een lintje had gekregen, omdat hij zijn mannen beschermde.

Feit 38: Wim Wentink schaamt zich soms voor zijn nationaliteit.

Bewering 8 op basis van feit 33 t/m 38: Eric O. wordt gesteund door zijn collega's.

Verankering 8: militairen zijn solidair naar elkaar.

Feit 39: Ed Wehnes begint een spontane actie, wat duizenden reacties oplevert.

Feit 40: gelijkgestemde gaven massaal gehoor aan de oproep een briefkaart te sturen naar minister Kamp van Defensie.

Feit 41: Wehnes gaat maandag met spandoeken naar Arnhem, ondanks lichamelijke klachten.

Feit 42: hij vindt het belangrijker om te laten zien dat hij achter Eric O. staat.

Feit 43: 80 veteranen mogen het proces op een tv-scherm in een apart zaaltje volgen.

Feit 44: Wehnes zal maandag om kwart over negen in stilte bij de ingang van de rechtbank laten zien hoe hij over de gang van zaken denkt.

Bewering 9 op basis van feit 39 t/m 44: Eric O. krijgt ook steun van buiten het Korps Mariniers.

Verankering 9: het Nederlandse volk is solidair naar het leger.

Feit 45: Wehnes ziet uit de 28.000 steunbetuigingen dat veel militairen worden gekweld door onzekerheid over wat ze moeten doen in soortgelijke situaties.

Feit 46: als O. wordt veroordeeld, betekent dit dat het wapen bij een aanval op de eigen eenheid niet gebruikt mag worden.

Feit 47: volgens sommige militairen betekent dit dat de krijgsmacht beter opgedoekt kan worden.

Feit 48: De Wijkerslooth beschuldigt Eric O. van dood door schuld.

Feit 49: volgens Wehnes kan het optreden van het OM tot moord op onze jongens leiden.

Bewering 10 op basis van feit 45 t/m 49: de uitspraak van de rechtszaak tegen Eric O. heeft verstrekkingen gevolgen voor andere uitgezonden militairen.

Verankering 10: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.

Feit 51: het steekt O. het meest dat hij nooit terug kon naar zijn eenheid in Irak.

Feit 52: het is heel erg om weggehaald te worden bij je mannen als je op missie bent, aldus O.

Feit 53: hij vindt het erg dat het tot een proces is gekomen, maar is blij dat het maandag eindelijk begint, des te eerder kan hij zijn leven weer oppakken.

Feit 54: een marinier hoort volgens O. in het veld en niet in de rechtszaal.

Bewering 11 op basis van feit 50 t/m 54: Eric O. heeft vertrouwen in de uitkomst van het proces en wil daarna weer zo snel mogelijk uitgezonden worden.

Verankering 11: iemand die uitgaat van een positieve uitspraak, is overtuigd van zijn gelijk.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Defensief handelen

Verankering 1: een persoon die iemand anders heeft verwond, moet daarvoor een verklaring kunnen geven.

Verankering 2: iemand die bedreigd wordt, probeert zichzelf en zijn groep te beschermen.

Open handelen

Verankering 5: iemand die alles uitgebreid wilt laten onderzoeken, speelt open kaart en heeft niets te verbergen.

Verankering 11: iemand die uitgaat van een positieve uitspraak, is overtuigd van zijn gelijk.

Consequenties

Verankering 3: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.

Verankering 10: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.

Verankering 6: na gezichtsverlies moet men zich terugvechten.

Complexiteit

Verankering 4: een overtreding zonder duidelijk rechtsspraak is uniek en maakt de zaak ingewikkeld.

Verankering 7: tegenstrijdigheden geven onjuistheden aan.

Solidariteit

Verankering 8: militairen zijn solidair naar elkaar.

Verankering 9: het Nederlandse volk is solidair naar het leger.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Eric O. is ervan overtuigd dat hij juist heeft gehandeld in Irak en heeft wat dat betreft niets te verbergen. Hij heeft defensief gehandeld om zijn manschappen te kunnen beschermen. Door tegenstrijdige bevindingen uit het onderzoek en de zeldzame rechtsspraak, gaat het een complexe rechtszaak worden. De uitspraak van de rechtszaak is van groot belang, aangezien de

consequenties voor andere militairen groot zijn. Voor het OM is het ook van belang, want die willen met de rechtszaak hun gezichtsverlies beperken. Het leger zal Eric O. blijven steunen.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

Het feit dat hij andere mensen wilde beschermen, kan Eric O. nu zelf de das omdoen. Hij heeft te goeder trouw gehandeld en kan hiervoor nu gestraft worden. Het OM hoopt met een veroordeling haar eigen imago te redden.

Analyse bericht 2 (*De Telegraaf*)

Bericht uit *De Telegraaf* van 28 september 2004, met de titel:

‘ERIC O.: MORGEN DOE IK GEWOON WEER HETZELFDE. MARINIER STAAT OP SCHERP IN RECHTZAAL’

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

DATE: September 28, 2004

SECTION: Pg. 3

LENGTH: 605 words

HEADLINE: Eric O.: Morgen doe ik gewoon weer hetzelfde

HIGHLIGHT: Marinier staat op scherp in rechtszaal

BODY: door Fred Soeteman

ARNHEM, dinsdag

Hoe vastberaden en overtuigd van zijn gelijk hij ook is, af en toe schiet sergeant-majoor der mariniers Eric O. (43) even vol.

Hij valt stil, vecht tegen tranen, neemt een slokje water voor het brok in zijn keel. Dan weet hij zich te vermennen, en met vinnige tikken op tafel accentueert hij zijn woorden als hij zijn rechters met herwonnen kracht probeert te overtuigen: "Ik was degene die het overzicht had en verantwoordelijk was, en daarom heb ik gedaan wat ik gedaan heb."

De Arnhemse rechtszaal is afgeladen met soms zwaar gedecoreerde (oud-)mariniers van alle rangen en standen, als de niet al te grote, slanke onderofficier zijn plek inneemt om zich te verweren tegen het verwijt van officier van justitie mevr. mr. E. van Dusschoten:

"Op 27 december vorig jaar heeft hij, als commandant van een quick reaction force, langs de weg tussen Khidr en Samawa in Irak, in strijd met de geweldsinstructie, twee waarschuwingsschoten afgevuurd, als gevolg waarvan een zekere Abdoellah Moesjar Aadhafa is overleden, mogelijk getroffen door een gericocheerde kogel."

Het moet zich hebben afgespeeld toen O. erop uit was gestuurd om een van een vrachtwagen gevallen container vol stalen kasten met een takelwagen te bergen. Op de weg groeiden van beide kanten lange files met o.a. een militair transportkonvooi, dat direct ook een aantrekkelijk doelwit leek voor "locals c.q. plunderaars", zoals een getuigende korporaal de Irakezen ter plaatse gisteren herhaaldelijk aanduidde.

"Als ik niet had gehandeld zoals ik heb gedaan", zegt O., "had ik hier ook gezeten. Dan had u me gevraagd: 'Waarom heb je niet op tijd ingegrepen?' Ik wilde niet dat ze binnen mijn groep konden komen. Dan zou 't van kwaad tot erger zijn gegaan, van handgemeen tot wapens afnemen..."

Zo illustreert hij zijn standpunt dat hij een menigte Irakezen, die volgens hem van zo'n 75 meter afstand, met stenen in hun handen, steeds verder opdrong, alleen maar met waarschuwingsschoten had kunnen afstoppen. Een in de lucht, wat geen enkel effect had, en een paar seconden later een in de grond.

"Toen ik schoot, had ik in mijn kijker niemand in beeld", zegt hij. Hij had zijn geweer, een Diemaco C7, alweer voor zijn borst toen hij zag dat een man die zich na het schot had omgedraaid en een paar stappen had gedaan, opeens op zijn rug viel.

Toch betwijfelt majoor O. of het slachtoffer door zijn kogel is geraakt. O. bedoelt dat de man door andere Irakezen naar de Nederlanders was versjouwd. Zij verhinderden dat de direct opgetrommelde ziekenverplegers zich over hem ontfermden, en voerden hem snel af in een pick-up die inderhaast vanuit het veld de weg was opgeduwd.

Drie schoten

O. had toen gezien dat de kleding op borst en buik van de man doordrenkt was met bloed, en dat er bloed uit zijn mond kwam. "Maar hij leefde. Hij ademde. En", zegt hij, "jongens uit zijn peloton hadden drie schoten gehoord. Sommige locals nog meer. En die hebben ook heel andere plaatsen aangewezen dan waar ik stond."

Officier mevr. Van Dusschoten oppert dat die paar seconden na het eerste schot wel erg kort was om de meute tot bezinning te laten komen. Eric O., geërgerd: "Bent u er wel eens geweest ? Ik zou u aanraden eens te gaan kijken. Die Irakezen lachen de Nederlanders gewoon uit..!"

Hoe dan ook, Eric O. staat voor hetgeen hij heeft gedaan. "Ik ben blij dat ik het heb gedaan, en niet een jongetje van een jaar of achttien." En: "Morgen doe ik gewoon weer hetzelfde, ongeacht wat hier verder allemaal gebeurt, naar eer en geweten. 't Was voor de veiligheid van mijn mensen!"

Het proces wordt morgen hervat.

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: Eric O. is ontroerd tijdens verklaring in de rechtbank

Het gebeuren laat Eric O. niet onberoerd, maar hij blijft erbij juist gehandeld te hebben.

Hij valt stil, vecht tegen tranen, neemt een slokje water voor het brok in zijn keel. Dan weet hij zich te vermennen, en met vinnige tikken op tafel accentueert hij zijn woorden als hij zijn rechters met herwonnen kracht probeert te overtuigen: "Ik was degene die het overzicht had en verantwoordelijk was, en daarom heb ik gedaan wat ik gedaan heb."

2) Onderwerp: het publiek in de rechtszaal

In de rechtszaal is veel belangstelling van hooggeplaatste (oud)mariniers.

De Arnhemse rechtszaal is afgeladen met soms zwaar gedecoreerde (oud-)mariniers van alle rangen en standen, als de niet al te grote, slanke onderofficier zijn plek inneemt om zich te verweren tegen het verwijt van officier van justitie mevr. mr. E. van Dusschoten:

3) Onderwerp: het verwijt van de officier van justitie

De officier van justitie, mevr. Mr. E. van Dusschoten, zegt dat Eric O. in strijd met de geweldsinstructies twee schoten heeft gelost. Als gevolg daarvan is Abdoellah Moesjar Aadhafa overleden.

"Op 27 december vorig jaar heeft hij, als commandant van een quick reaction force, langs de weg tussen Khidr en Samawa in Irak, in strijd met de geweldsinstructie, twee waarschuwingsschoten afgevuurd, als gevolg waarvan een zekere Abdoellah Moesjar Aadhafa is overleden, mogelijk getroffen door een gericocheerde kogel."

4) Onderwerp: berging van een container

Bij het bergen van een container ontstaat een dreigende situatie, veroorzaakt door mogelijke plunderaars.

Het moet zich hebben afgespeeld toen O. erop uit was gestuurd om een van een vrachtwagen gevallen container vol stalen kasten met een takelwagen te bergen. Op de weg groeiden van beide kanten lange files met o.a. een militair transportkonvooi, dat direct ook een aantrekkelijk doelwit leek voor "locals c.q. plunderaars", zoals een getuigende korporaal de Irakezen ter plaatse gisteren herhaaldelijk aanduidde.

5) Onderwerp: menigte stoppen was noodzakelijk volgens O.

Om de veiligheid van zijn groep te garanderen lost O. een schot in de lucht en dan in de grond.

"Als ik niet had gehandeld zoals ik heb gedaan", zegt O., "had ik hier ook gezeten. Dan had u me gevraagd: 'Waarom heb je niet op tijd ingegrepen?' Ik wilde niet dat ze binnen mijn groep konden komen. Dan zou 't van kwaad tot erger zijn gegaan, van handgemeen tot wapens afnemen..."

Zo illustreert hij zijn standpunt dat hij een menigte Irakezen, die volgens hem van zo'n 75 meter afstand, met stenen in hun handen, steeds verder opdrong, alleen maar met waarschuwingsschoten had kunnen afstoppen. Een in de lucht, wat geen enkel effect had, en een paar seconden later een in de grond.

6) Onderwerp: het waarschuwingsschot

Eric O schoot niet gericht op een persoon, al zag hij wat later wel iemand vallen.

"Toen ik schoot, had ik in mijn kijker niemand in beeld", zegt hij. Hij had zijn geweer, een Diemaco C7, alweer voor zijn borst toen hij zag dat een man die zich na het schot had omgedraaid en een paar stappen had gedaan, opeens op zijn rug viel.

7) Onderwerp: groep Irakezen handelden verdacht

Eric O suggereert dat het niet zijn kogel was die de man heeft geraakt. Was het geen set-up van Irakezen? Was de man niet naar de Nederlanders versjouwd en vervolgens afgevoerd voordat ziekenverplegers konden helpen?

Toch betwijfelt majoor O. of het slachtoffer door zijn kogel is geraakt. O. bedoelt dat de man door andere Irakezen naar de Nederlanders was versjouwd. Zij verhinderden dat de direct opgetrommelde ziekenverplegers zich over hem ontfermden, en voerden hem snel af in een pick-up die inderhaast vanuit het veld de weg was opgeduwd.

8) Onderwerp: slachtoffer gewond, maar nog in leven

Getuigen hebben drie schoten gehoord en de man leefde nog.

Drie schoten

O. had toen gezien dat de kleding op borst en buik van de man doordrenkt was met bloed, en dat er bloed uit zijn mond kwam. "Maar hij leefde. Hij ademde.

9) Onderwerp: meer dan twee schoten gehoord

Collega's van O. en locals hebben meer dan twee schoten gehoord en een andere plaats aangewezen waarvandaan de kogel kwam.

En", zegt hij, "jongens uit zijn peloton hadden drie schoten gehoord. Sommige locals nog meer. En die hebben ook heel andere plaatsen aangewezen dan waar ik stond."

10) Onderwerp: commentaar officier van justitie

Officier van justitie suggereert dat O. de twee schoten te snel achter elkaar heeft afgevuurd. Eric O. beroept zich op zijn ervaringsdeskundigheid die officier mist.

Officier mevr. Van Dusschoten oppert dat die paar seconden na het eerste schot wel erg kort was om de meute tot bezinning te laten komen. Eric O., gegergd: "Bent u er wel eens geweest? Ik zou u aanraden eens te gaan kijken. Die Irakezen lachen de Nederlanders gewoon uit..!"

11) Onderwerp: Eric O. staat achter zijn actie

O. zegt blij te zijn dat hij en niet een achttienjarige dit heeft gedaan. Hij zou het zo weer doen.

Hoe dan ook, Eric O. staat voor hetgeen hij heeft gedaan. "Ik ben blij dat ik het heb gedaan, en niet een jongetje van een jaar of achttien." En: "Morgen doe ik gewoon weer hetzelfde, ongeacht wat hier verder allemaal gebeurt, naar eer en geweten. 't Was voor de veiligheid van mijn mensen!"

Het proces wordt morgen hervat.

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding van dit artikel is het terechtstaan van Eric O. in de Arnhemse rechtbank voor het schietincident in Irak eind 2003, waarbij een Irakees werd gedood.

Dit blijkt uit scène 2.

De Arnhemse rechtszaal is afgeladen met soms zwaar gedecoreerde (oud-)mariniers van alle rangen en standen, als de niet al te grote, slanke onderofficier zijn plek inneemt om zich te verweren tegen het verwijt van officier van justitie mevr. mr. E. van Dusschoten:

"Op 27 december vorig jaar heeft hij, als commandant van een quick reaction force, langs de weg tussen Khidr en Samawa in Irak, in strijd met de geweldsinstructie, twee waarschuwingsschoten afgevuurd, als gevolg waarvan een zekere Abdoellah Moesjar Aadhafa is overleden, mogelijk getroffen door een gericocheerde kogel."

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van het artikel is te laten zien dat Eric O. terugvecht in de rechtszaal, omdat hij zichzelf niets verwijt en hij de situatie beter kon inschatten dan de officier. Dit blijkt uit de titel van het artikel ("Marinier staat op scherp in rechtszaal") en uit scène 10.

Officier mevr. Van Dusschoten oppert dat die paar seconden na het eerste schot wel erg kort was om de meute tot bezinning te laten komen. Eric O., gegergd: "Bent u er wel eens geweest? Ik zou u aanraden eens te gaan kijken. Die Irakezen lachen de Nederlanders gewoon uit..!"

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- O. is geen koude kikker maar emotioneel betrokken.
- O. zou gezondigd hebben tegen geweldinstructie, maar O. beroept zich op de dreigende situatie die waarschuwingsschoten noodzakelijk maakten.
- O. suggereert andere lezing: Irakezen hadden geheime agenda en de zaak geësceneerd.
- Officier van justitie kent de situatie ter plekke niet.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel is dat het artikel laat zien dat er twee werelden zijn: de wereld waarin marinier O. moest handelen onder moeilijke omstandigheden tegenover de wijsheid van een officier die van achter het bureau de werkelijkheid in Irak interpreteert.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van het betoog is dat Eric O. als emotioneel man, staat voor hetgeen hij heeft gedaan. Hij heeft gehandeld onder moeilijke omstandigheden, die de officier van justitie vanuit Nederland niet kan begrijpen.

Het concrete- en abstracte doel zijn gehaald in dit artikel.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

Hoe vastberaden en overtuigd van zijn gelijk hij ook is, af en toe schiet sergeant-majoor der mariniers Eric O. (43) even vol.

Hij valt stil, vecht tegen tranen, neemt een slokje water voor het brok in zijn keel. Dan weet hij zich te vermennen, en met vinnige tikken op tafel accentueert hij zijn woorden als hij zijn rechters met herwonnen kracht probeert te overtuigen: "Ik was degene die het overzicht had en verantwoordelijk was, en daarom heb ik gedaan wat ik gedaan heb."

Feit 1: Eric O. is vastberaden en overtuigd van zijn gelijk.

Feit 2: Eric O. is emotioneel.

Feit 3: Eric O. had het overzicht over de situatie.

Feit 4: Eric O. nam verantwoordelijkheid voor de situatie.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. is geen afstandelijke koele kikker, maar hij is betrokken met anderen. Hij voelt zich verantwoordelijk en neemt die verantwoordelijkheid.

De Arnhemse rechtszaal is afgeladen met soms zwaar gedecoreerde (oud-)mariniers van alle rangen en standen, als de niet al te grote, slanke onderofficier zijn plek inneemt om zich te verweren tegen het verwijt van officier van justitie mevr. mr. E. van Dusschoten:

Feit 5: de rechtszaal zit vol met (oud)mariniers van alle rangen en standen, die hun sporen verdiend hebben.

Feit 6: Eric O. moet zich verweren tegen verwijten van de officier van justitie.

Bewering 2 op basis van feit 5 en 6: ervaringsdeskundigen steunen Eric O.

"Op 27 december vorig jaar heeft hij, als commandant van een quick reaction force, langs de weg tussen Khidr en Samawa in Irak, in strijd met de geweldsinstructie, twee waarschuwingsschoten afgevuurd, als gevolg waarvan een zekere Abdoellah Moesjar Aadhafa is overleden, mogelijk getroffen door een gericocheerde kogel."

Feit 7: Eric O. is commandant van een quick reaction force.

Feit 8: officier van justitie verwijt Eric O. op 27 december 2003 op de weg tussen Khidr en Samawa in Irak twee waarschuwingsschoten te hebben gelost.

Feit 9: waarschuwingsschoten zijn volgens officier van justitie in strijd met de geweldsinstructie.

Feit 10: als gevolg van het tweede schot is Abdoellah Moesjar Aadhafa overleden.

Bewering 3 op basis van feit 7 t/m 10: Eric O. wordt ervan beschuldigd als verantwoordelijk commandant te hebben gehandeld in strijd met de geweldsinstructies, waardoor een Irakees om het leven is gekomen.

Het moet zich hebben afgespeeld toen O. erop uit was gestuurd om een van een vrachtwagen gevallen container vol stalen kasten met een takelwagen te bergen. Op de weg groeiden van beide kanten lange files met o.a. een militair transportkonvooi, dat direct ook een aantrekkelijk doelwit leek voor "locals c.q. plunderaars", zoals een getuigende korporaal de Irakezen ter plaatse gisteren herhaaldelijk aanduidde.

Feit 11: Eric O. is erop uitgestuurd om een van een vrachtwagen gevallen container met stalen kasten te bergen.

Feit 12: op de weg ontstonden files.

Feit 13: in de file stond een militair transportkonvooi dat aantrekkelijk was voor locals c.q. plunderaars.

Bewering 4a op basis van bewering 3 en feit 11 t/m 13: locals c.q. plunderaars vormden een bedreiging voor een situatie waar Eric O. verantwoordelijk voor was.

Bewering 4b op basis van bewering 3 en 4a: Eric O. was verantwoordelijk voor veiligheid en materiaal van militairen.

"Als ik niet had gehandeld zoals ik heb gedaan", zegt O., "had ik hier ook gezeten. Dan had u me gevraagd: 'Waarom heb je niet op tijd ingegrepen?' Ik wilde niet dat ze binnen mijn groep konden komen. Dan zou 't van kwaad tot erger zijn gegaan, van handgemeen tot wapens afnemen..."

Zo illustreert hij zijn standpunt dat hij een menigte Irakezen, die volgens hem van zo'n 75 meter afstand, met stenen in hun handen, steeds verder opdrong, alleen maar met waarschuwingsschoten had kunnen afstoppen. Een in de lucht, wat geen enkel effect had, en een paar seconden later een in de grond.

Feit 14: Eric O. is ervan overtuigd dat wanneer hij anders had gehandeld, hij ook zou zijn opgepakt, maar dan voor het niet ingrijpen.

Feit 15: Eric O. wilde niet dat de Irakezen binnen zijn groep zouden komen.

Feit 16: Irakezen drongen zich volgens O. vanaf 75 meter afstand op aan zijn groep.

Feit 17: Irakezen hadden volgens O. stenen in hun handen.

Feit 18: Irakezen waren volgens O. alleen te stoppen door middel van waarschuwingsschoten.

Feit 19: Eric O. vuurde één schot in de lucht, welke geen effect had.

Feit 20: O. vuurde na het eerste schot een tweede kogel in de grond.

Bewering 5 op basis van feit 14 t/m 20: Eric O. vond dat zijn groep zich in een gevaarlijke situatie bevond en kreeg daarvan bevestiging doordat de Irakezen niet reageerden op het eerste schot in de lucht. Daarom loste hij een tweede schot in de grond.

"Toen ik schoot, had ik in mijn kijker niemand in beeld", zegt hij. Hij had zijn geweer, een Diemaco C7, alweer voor zijn borst toen hij zag dat een man die zich na het schot had omgedraaid en een paar stappen had gedaan, opeens op zijn rug viel.

Feit 21: toen O. schoot, zag hij niemand in zijn vizier.

Feit 22: O. schoot met een Diemaco C7.

Feit 23: O. zag dat een man zich omdraaide, een paar stappen zette en toen neerviel.

Bewering 6 op basis van feit 21 t/m 23: het leek alsof de kogel van Eric O. onbedoeld toch het slachtoffer trof.

Toch betwijfelt majoor O. of het slachtoffer door zijn kogel is geraakt. O. bedoelt dat de man door andere Irakezen naar de Nederlanders was versjouwd. Zij verhinderden dat de direct opgetrommelde ziekenverplegers zich over hem ontfermden, en voerden hem snel af in een pick-up die inderhaast vanuit het veld de weg was opgeduwd.

Feit 24: Eric O. twijfelt of de Irakees door zijn kogel is geraakt.

Feit 25: het slachtoffer is door andere Irakezen naar de Nederlanders versjouwd.

Feit 26: de groep Irakezen verhinderden dat ziekenverplegers zich over het slachtoffer konden ontfermen.

Feit 27: het slachtoffer werd door de Irakezen met een pick-up afgevoerd.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 27: de groep om het slachtoffer heen handelde verdacht, een concurrerende verklaring voor het incident is daarom mogelijk.

Drie schoten

O. had toen gezien dat de kleding op borst en buik van de man doordrenkt was met bloed, en dat er bloed uit zijn mond kwam. "Maar hij leefde. Hij ademde.

Feit 28: de kleding van het slachtoffer was bebloed op borst en buik.

Feit 29: er liep bloed uit de mond van het slachtoffer.

Feit 30: toen O. het slachtoffer zag, leefde hij nog.

Bewering 8 op basis van feit 27 en feit 28 t/m 30: het slachtoffer was gewond door een kogel, maar leefde en werd afgevoerd weg van de plek waar hulp was.

En", zegt hij, "jongens uit zijn peloton hadden drie schoten gehoord. Sommige locals nog meer. En die hebben ook heel andere plaatsen aangewezen dan waar ik stond."

Feit 31: collega's van O. hebben drie schoten gehoord, sommige locals meer.

Feit 32: locals hebben een andere plaats aangewezen dan waar O. stond.

Bewering 9 op basis van feit 31 en 32: de Irakees is door een andere kogel geraakt dan die van Eric O.

Bewering 6 t/m 9 leiden tot bewering 10: de Irakezen wilden Eric O. de schuld geven van de doding van het slachtoffer en hebben bewijsmateriaal verdonkeremaand.

Officier mevr. Van Dusschoten oppert dat die paar seconden na het eerste schot wel erg kort was om de meute tot bezinning te laten komen. Eric O., geërgerd: "Bent u er wel eens geweest? Ik zou u aanraden eens te gaan kijken. Die Irakezen lachen de Nederlanders gewoon uit..!"

Feit 33: Van Dusschoten insinueert dat O. niet goed heeft geoordeeld.

Feit 34: Eric O. is geërgerd.

Feit 35: de Irakezen spotten volgens O. met de Nederlanders.

Bewering 11 op basis van feit 33 t/m 35: Eric O. vindt dat de officier van justitie zich niet in zijn situatie verplaatst en niet weet waarover ze praat.

Hoe dan ook, Eric O. staat voor hetgeen hij heeft gedaan. "Ik ben blij dat ik het heb gedaan, en niet een jongetje van een jaar of achttien." En: "Morgen doe ik gewoon weer hetzelfde, ongeacht wat hier verder allemaal gebeurt, naar eer en geweten. 't Was voor de veiligheid van mijn mensen!"

Het proces wordt morgen hervat.

Feit 36: O. staat achter zijn actie.

Feit 37: O. ziet zichzelf liever in deze situatie dan een achttienjarige marinier.

Feit 38: O. zou het morgen weer doen.

Feit 39: O. heeft geschoten om de veiligheid van zijn mannen te waarborgen.

Feit 40: het proces wordt 29 september 2004 hervat.

Bewering 12 op basis van feit 36 t/m 40: Eric O. neemt verantwoording voor zijn daad.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: Eric O. is vastberaden en overtuigd van zijn gelijk.

Feit 2: Eric O. is emotioneel.

Feit 3: Eric O. had het overzicht over de situatie.

Feit 4: Eric O. nam verantwoordelijkheid voor de situatie.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. is geen afstandelijke koele kikker, maar hij is betrokken met anderen. Hij voelt zich verantwoordelijk en neemt die verantwoordelijkheid.

Verankering 1: emotionele, betrokken en verantwoordelijke mensen handelen vanuit hun geweten.

Feit 5: de rechtszaal zit vol met (oud)mariniers van alle rangen en standen, die hun sporen verdiend hebben.

Feit 6: Eric O. moet zich verweren tegen verwijten van de officier van justitie.

Bewering 2 op basis van feit 5 en 6: ervaringsdeskundigen steunen Eric O.

Verankering 2: ervaringsdeskundigen weten beter wat er aan de hand is.

Feit 7: Eric O. is commandant van een quick reaction force.

Feit 8: officier van justitie verwijt Eric O. op 27 december 2003 op de weg tussen Khidr en Samawa in Irak twee waarschuwingsschoten te hebben gelost.

Feit 9: waarschuwingsschoten zijn volgens officier van justitie in strijd met de geweldsinstructie.

Feit 10: als gevolg van het tweede schot is Abdoellah Moesjar Aadhafa overleden.

Bewering 3 op basis van feit 7 t/m 10: Eric O. wordt ervan beschuldigd als verantwoordelijk commandant te hebben gehandeld in strijd met de geweldsinstructies, waardoor een Iraakees om het leven is gekomen.

Verankering 3: commandanten zijn bij uitstek verantwoordelijk voor handelen binnen de instructies.

Feit 11: Eric O. is erop uitgestuurd om een van een vrachtwagen gevallen container met stalen kasten te bergen.

Feit 12: op de weg ontstonden files.

Feit 13: in de file stond een militair transportkonvooi dat aantrekkelijk was voor locals c.q. plundersaars.

Bewering 4a op basis van bewering 3 en feit 11 t/m 13: locals c.q. plundersaars vormden een bedreiging voor een situatie waar Eric O. verantwoordelijk voor was.

Bewering 4b op basis van bewering 3 en 4a: Eric O. was verantwoordelijk voor veiligheid en materiaal van militairen.

Verankering 4: in tijden van crisis moet de hoogst verantwoordelijke de verantwoordelijkheid nemen.

Feit 14: Eric O. is ervan overtuigd dat wanneer hij anders had gehandeld, hij ook zou zijn opgepakt, maar dan voor het niet ingrijpen.

Feit 15: Eric O. wilde niet dat de Iraakezen binnen zijn groep zouden komen.

Feit 16: Iraakezen drongen zich volgens O. vanaf 75 meter afstand op aan zijn groep.

Feit 17: Iraakezen hadden volgens O. stenen in hun handen.

Feit 18: Iraakezen waren volgens O. alleen te stoppen door middel van waarschuwingsschoten.

Feit 19: Eric O. vuurde één schot in de lucht, welke geen effect had.

Feit 20: O. vuurde na eerste schot een kogel in de grond.

Bewering 5 op basis van feit 14 t/m 20: Eric O. vond dat zijn groep zich in een gevaarlijke situatie bevond en kreeg daarvan bevestiging doordat de Iraakezen niet reageerden op het eerste schot in de lucht. Daarom loste hij een tweede schot in de grond.

Verankering 5: wie niet luisteren wil naar de formeel verantwoordelijke, moet voelen.

Feit 21: toen O. schoot, zag hij niemand in zijn vizier.

Feit 22: O. schoot met een Diemaco C7.

Feit 23: O. zag dat een man zich omdraaide, een paar stappen zette en toen neerviel.

Bewering 6 op basis van feit 21 t/m 23: het leek alsof de kogel van Eric O. onbedoeld toch het slachtoffer trof.

Verankering 6: als je bewust het risico mijdt, ben je niet verantwoordelijk voor een ongeluk.

Feit 24: Eric O. twijfelt of de Irakees door zijn kogel is geraakt.

Feit 25: slachtoffer is door andere Irakezen naar de Nederlanders versjouwd.

Feit 26: de groep Irakezen verhinderen dat ziekenverplegers zich over het slachtoffer konden ontfermen.

Feit 27: slachtoffer werd door de Irakezen met een pick-up afgevoerd.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 27: de groep om het slachtoffer heen handelde verdacht, een concurrerende verklaring voor het incident is daarom mogelijk.

Verankering 7: je handelt verdacht als je wat te verbergen hebt.

Feit 28: de kleding van het slachtoffer was bebloed op borst en buik.

Feit 29: er liep bloed uit de mond van het slachtoffer.

Feit 30: toen O. het slachtoffer zag, leefde hij nog.

Bewering 8 op basis van feit 27 en feit 28 t/m 30: het slachtoffer was gewond door een kogel, maar leefde en werd afgevoerd weg van de plek waar hulp was.

Verankering 8: je handelt verdacht als je wat te verbergen hebt.

Feit 31: collega's van O. hebben drie schoten gehoord, sommige locals meer.

Feit 32: locals hebben een andere plaats aangewezen dan waar O. stond.

Bewering 9 op basis van feit 31 en 32: de Irakees is door een andere kogel geraakt dan die van Eric O.

Verankering 9: meerdere getuigen van beide partijen vormen de waarheid als ze hetzelfde beweren.

Bewering 6 t/m 9 leiden tot bewering 10: de Irakezen wilden Eric O. de schuld geven van de doding van het slachtoffer en hebben bewijsmateriaal verdonkeremaand.

Verankering 10: als je feiten weglaat uit een verhaal, krijg je een eenzijdige verklaring.

Feit 33: Van Dusschoten insinueert dat O. niet goed heeft geoordeeld.

Feit 34: Eric O. is geërgerd.

Feit 35: de Irakezen spotten volgens O. met de Nederlanders.

Bewering 11 op basis van feit 33 t/m 35: Eric O. vindt dat de officier van justitie zich niet in zijn situatie verplaatst en niet weet waarover ze praat.

Verankering 11: als je overtuigt bent van je gelijk, zie je alleen wat je wilt zien.

Feit 36: O. staat achter zijn actie.

Feit 37: O. ziet zichzelf liever in deze situatie dan een achttienjarige marinier.

Feit 38: O. zou het morgen weer doen.

Feit 39: O. heeft geschoten om de veiligheid van zijn mannen te waarborgen.

Feit 40: het proces wordt 29 september 2004 hervat.

Bewering 12 op basis van feit 36 t/m 40: Eric O. neemt verantwoording voor zijn daad.

Verankering 12: iemand die open kaart speelt, spreekt de waarheid.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Gewetensvol en open handelen

Verankering 1: emotionele, betrokken en verantwoordelijke mensen handelen vanuit hun geweten.

Verankering 2: ervaringsdeskundigen weten beter wat er aan de hand is.

Verankering 6: als je bewust het risico mijdt, ben je niet verantwoordelijk voor een ongeluk.

Verankering 9: meerdere getuigen van beide partijen vormen de waarheid als ze hetzelfde beweren.

Verankering 12: iemand die open kaart speelt, spreekt de waarheid.

Niet gewetensvol handelen vanuit vooringenomenheid

Verankering 7: je handelt verdacht als je wat te verbergen hebt.

Verankering 8: je handelt verdacht als je wat te verbergen hebt.

Verankering 9 (opnieuw): meerdere getuigen van beide partijen vormen de waarheid als ze hetzelfde beweren.

Verankering 7, 8 en 9 leiden tot de algemene verankeringen:

Verankering 10: als je feiten weglaat uit een verhaal, krijg je een eenzijdige verklaring.

Verankering 11: als je overtuigt bent van je gelijk, zie je alleen wat je wilt zien.

Verantwoordelijkheid

Verankering 3: commandanten zijn bij uitstek verantwoordelijk voor handelen binnen de instructies.

Verankering 4: in tijden van crisis moet de hoogst verantwoordelijke de verantwoordelijkheid nemen.

Verankering 5: wie niet luisteren wil naar de formeel verantwoordelijke, moet voelen.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Eric O. handelde vanuit zijn geweten en is oprecht en open over het gebeuren. Hij erkent zijn verantwoordelijkheid en heeft daar naar gehandeld.

De officier van justitie is vooringenomen en negeert feiten die niet in haar verhaal passen.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

Eric O. dreigt het slachtoffer te worden van een vooringenomen officier van justitie, die van een afstand een oordeel velt en geen concurrerende verklaringen meeneemt in haar betoog. Eric O verwoordt dit bijna letterlijk:

“Als ik niet had gehandeld zoals ik heb gedaan”, zegt O., “had ik hier ook gezeten. Dan had u me gevraagd: 'Waarom heb je niet op tijd ingegrepen?' ”

En dat terwijl Eric O. tevens de verklaringen die tegen hem zouden kunnen pleiten zelf aandraagt. Eric O. handelt gewetensvol, de officier niet.

Analyse bericht 3 (*De Telegraaf*)

Bericht uit *De Telegraaf* van 5 oktober 2004, met de titel:

‘ZONDER ENIGE DREIGING SCHOT GEVUURD. ZEER LAGE EIS VANWEGE LASTIGE SITUATIE IN IRAK’

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

DATE: October 5, 2004

SECTION: Pg. 3

LENGTH: 545 words

HEADLINE: 'Zonder enige dreiging gericht schot gevuurd'

HIGHLIGHT: Zeer lage eis vanwege lastige situatie in Irak

BODY: door Bert Huisjes

ARNHEM, dinsdag

De 43-jarige marinier Eric O. heeft op 27 december doelbewust en gericht geschoten op een menigte Irakezen, zo stelde justitie gisteren in de strafeis. De commandant van de kleine eenheid haalde zelfs de trekker over "zonder dat sprake was van enige vorm van dreiging", aldus de aanklager.

Hij schoot daardoor een jonge, hardwerkende echtgenoot van twee vrouwen in de rug. "Het slachtoffer en zijn oom waren alleen maar toevallige passanten, die langs een file liepen die door militairen was gecreëerd."

O. heeft altijd gesteld dat plundersaars zijn eenheid dreigden te overlopen.

In de voor een levensdelict zeer lage strafeis van 240 uur taakstraf is, stelde officier van justitie Van Dusschoten, rekening gehouden met de lastige omstandigheden, waarin militairen in Irak werken. De advocaat van O., mr. Knoops, stelde gisteren in een bijna acht uur durend betoog dat het proces aan elkaar hangt van juridische missers en grove nalatigheden.

Eric O. werd gisteren door het OM geschetst als een vaak gedecoreerde militair, bij wie op een woestijnweg in Irak plotseling iets moet zijn geknapt. "Was Eric O. boos? Waarom haalde hij de trekker over?", zei de officier. "We weten het niet, want O. wilde zich niet laten onderzoeken."

Twijfel

Volgens justitie heeft O. na zijn dodelijke schot zijn ondergeschikten gepoogd te beïnvloeden, om zijn lezing te vertellen. O. stelde daarin, en ook later, te hebben geschoten omdat plundersaars oprukten naar de eenheid, die een container moest beveiligen.

Na al een hele reeks waarschuwingsschoten door andere militairen, had hij twee waarschuwingsschoten gelost, waarna een man 100 meter verderop in elkaar zakte.

Volgens justitie richtte O. zijn wapen en keek hij door zijn vizier. De marinier stelt zelf dat hij op de grond schoot, waarna mogelijk een kogel zou zijn afgeketst. De verdediging stelde gisteren dat van meet af aan het schietincident onzorgvuldig is onderzocht.

Het lijkt dat justitie aanvoert, is bij voorbeeld nooit door justitie onderzocht, voerde Knoops aan. Het OM beschikte slechts over een rapport van een lokale arts die een man had gezien met wond in rug en oog.

Justitie zei gisteren er niet aan te hechten dat deze schotwond volgens deskundigen niet overeenkomt met de munitie van Eric O. "Er is die dag maar een doodgeschoten man binnengebracht", aldus justitie. "Geen twijfel, dit is hem."

Knoops bestrijdt dat er die dag maar een slachtoffer viel. Bovendien zou het lijk van justitie al een half uur voor het schietincident bij het ziekenhuis zijn binnengebracht, aldus Knoops.

Eric O. zei gisteravond in een emotioneel laatste woord dat hij de afgelopen maanden een "bitter mens" is geworden. Met verstikte stem en trillende handen zei hij: "Hoe ik ben weggevoerd uit Irak, als een misdadiger! Ik ben gescheiden van mijn peloton, zonder afscheid te mogen nemen."

Volgens hem heeft niet alleen hij geleden onder de beslissing van justitie om het te vervolgen. "Ik kon met mijn gezin niet meer op de normale en rustige manier door het leven gaan", zei hij, tegen tranen vechtend.

Hij onderstreepte dat hij nog steeds achter de beslissing staat om schoten af te vuren. "Ik kan met opgeheven hoofd zeggen: ik heb naar eer en geweten gehandeld."

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: versie van OM: O. heeft onnodig geweld gebruikt tegen burgers

Volgens justitie heeft O. doelbewust, zonder aanleiding geschoten op een Irakees die daar toevallig liep. Er was dus geen dreiging zoals O. beweerde.

De 43-jarige marinier Eric O. heeft op 27 december doelbewust en gericht geschoten op een menigte Irakezen, zo stelde justitie gisteren in de strafreis. De commandant van de kleine eenheid haalde zelfs de trekker over "zonder dat sprake was van enige vorm van dreiging", aldus de aanklager.

Hij schoot daardoor een jonge, hardwerkende echtgenoot van twee vrouwen in de rug. "Het slachtoffer en zijn oom waren alleen maar toevallige passanten, die langs een file liepen die door militairen was gecreëerd."

O. heeft altijd gesteld dat plundersaars zijn eenheid dreigden te overlopen.

2) Onderwerp: de strafeis van het OM

Er is een lage taakstraf geëist, vanwege de lastige werkomstandigheden.

In de voor een levensdelict zeer lage strafeis van 240 uur taakstraf is, stelde officier van justitie Van Dusschoten, rekening gehouden met de lastige omstandigheden, waarin militairen in Irak werken.

3) Onderwerp: advocaat spreekt van juridische missers door OM

Advocaat Knoops vindt de rechtszaak onjuist verlopen.

De advocaat van O., mr. Knoops, stelde gisteren in een bijna acht uur durend betoog dat het proces aan elkaar hangt van juridische missers en grove nalatigheden.

4) Onderwerp: omschrijving van Eric O. door OM

O. wordt omschreven als een vaak onderscheiden marinier, die plots door is geslagen en zijn gedrag zou willen hebben verbergen.

Eric O. werd gisteren door het OM geschetst als een vaak gedecoreerde militair, bij wie op een woestijnweg in Irak plotseling iets moet zijn geknapt. "Was Eric O. boos? Waarom haalde hij de trekker over?", zei de officier. "We weten het niet, want O. wilde zich niet laten onderzoeken."

5) Onderwerp: OM zegt dat O. collega's beïnvloed heeft

Justitie beweert dat O. zijn collega's zou hebben beïnvloed om zijn verhaal aan te houden.

Twijfel

Volgens justitie heeft O. na zijn dodelijke schot zijn ondergeschikten gepoogd te beïnvloeden, om zijn lezing te vertellen. O. stelde daarin, en ook later, te hebben geschoten omdat plunderaars oprukten naar de eenheid, die een container moest beveiligen.

6) Onderwerp: OM: het schot zou gericht zijn geweest

Volgens justitie zou O. na veel waarschuwingsschoten van andere militairen, gericht hebben geschoten op de Irakees. O. zegt in de grond te hebben geschoten.

Na al een hele reeks waarschuwingsschoten door andere militairen, had hij twee waarschuwingsschoten gelost, waarna een man 100 meter verderop in elkaar zakte.

Volgens justitie richtte O. zijn wapen en keek hij door zijn vizier. De marinier stelt zelf dat hij op de grond schoot, waarna mogelijk een kogel zou zijn afgeketst. De verdediging stelde gisteren dat van meet af aan het schietincident onzorgvuldig is onderzocht.

7) Onderwerp: onzorgvuldig onderzoek volgens advocaat

Volgens de verdediging heeft het OM de zaak onzorgvuldig onderzocht.

De verdediging stelde gisteren dat van meet af aan het schietincident onzorgvuldig is onderzocht.

Het lijkt dat justitie aanvoert, is bij voorbeeld nooit door justitie onderzocht, voerde Knoops aan. Het OM beschikte slechts over een rapport van een lokale arts die een man had gezien met wond in rug en oog.

8) Onderwerp: juiste slachtoffer onderzocht? OM denkt van wel, advocaat van niet

Ondanks het feit dat de wond van het slachtoffer niet overeenkomt met de munitie van O., twijfelt justitie niet of het juiste slachtoffer is onderzocht. De verdediging beweert van wel.

Justitie zei gisteren er niet aan te hechten dat deze schotwond volgens deskundigen niet overeenkomt met de munitie van Eric O. "Er is die dag maar een doodgeschoten man binnengebracht", aldus justitie. "Geen twijfel, dit is hem."

Knoops bestrijdt dat er die dag maar een slachtoffer viel. Bovendien zou het lijk van justitie al een half uur voor het schietincident bij het ziekenhuis zijn binnengebracht, aldus Knoops.

9) Onderwerp: O. voelt zich als misdadiger behandeld

O. zegt dat hij als crimineel is behandeld en dat hij en zijn gezin zijn beschadigd door de vervolging.

Eric O. zei gisteravond in een emotioneel laatste woord dat hij de afgelopen maanden een "bitter mens" is geworden. Met verstikte stem en trillende handen zei hij: "Hoe ik ben weggevoerd uit Irak, als een misdadiger! Ik ben gescheiden van mijn peloton, zonder afscheid te mogen nemen."

Volgens hem heeft niet alleen hij geleden onder de beslissing van justitie om het te vervolgen. "Ik kon met mijn gezin niet meer op de normale en rustige manier door het leven gaan", zei hij, tegen tranen vechtend.

10) Onderwerp: O. vindt dat hij moreel juist heeft gehandeld

O. zegt nog steeds achter zijn actie te staan.

Hij onderstreepte dat hij nog steeds achter de beslissing staat om schoten af te vuren. "Ik kan met opgeheven hoofd zeggen: ik heb naar eer en geweten gehandeld."

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding van dit artikel is de rechtszaak van Eric O.

Dit blijkt uit scène 2:

In de voor een levensdelict zeer lage strafeis van 240 uur taakstraf is, stelde officier van justitie Van Dusschoten, rekening gehouden met de lastige omstandigheden, waarin militairen in Irak werken.

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van de journalist is het publiek te laten zien hoe het OM Eric O. weergeeft en wat voor tegenstrijdigheden er in de rechtszaak en het onderzoek zitten.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- Justitie beweert dat O. onnodige slachtoffers heeft gemaakt.
- De verdediging geeft aan dat het OM de zaak onzorgvuldig heeft onderzocht.
- O. zegt te zijn beschadigd en nog steeds achter zijn handelen te staan.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel van dit artikel is te laten zien dat mensen beschuldigd en beschadigd kunnen worden op basis van tegenstrijdige feiten.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van dit bericht is dat het een ingewikkelde rechtszaak is: het OM is overtuigd van de slechte bedoelingen van Eric O. De advocaat van O. wijst op alle tegenstrijdigheden in het onderzoek en O. blijft bij zijn verhaal dat hij juist heeft gehandeld.

Het concrete- en het abstracte doel zijn gehaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

De 43-jarige marinier Eric O. heeft op 27 december doelbewust en gericht geschoten op een menigte Irakezen, zo stelde justitie gisteren in de strafeis. De commandant van de kleine eenheid haalde zelfs de trekker over "zonder dat sprake was van enige vorm van dreiging", aldus de aanklager.

Hij schoot daardoor een jonge, hardwerkende echtgenoot van twee vrouwen in de rug. "Het slachtoffer en zijn oom waren alleen maar toevallige passanten, die langs een file liepen die door militairen was gecreëerd."

O. heeft altijd gesteld dat plunderaars zijn eenheid dreigden te overlopen.

Feit 1: volgens justitie heeft Eric O. op 27 december doelbewust en gericht geschoten op een menigte Irakezen.

Feit 2: Eric O. zou hebben geschoten zonder dat er sprake was van dreiging.

Feit 3: het slachtoffer was volgens justitie een jonge hardwerkende echtgenoot.

Feit 4: het slachtoffer liep toevallig langs de file die de militairen zouden hebben veroorzaakt.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. wordt geschetst als een misdadiger die doelgericht is gaan schieten zonder reden.

In de voor een levensdelict zeer lage strafeis van 240 uur taakstraf is, stelde officier van justitie Van Dusschoten, rekening gehouden met de lastige omstandigheden, waarin militairen in Irak werken.

Feit 6: de strafeis is 240 uur taakstraf.

Feit 7: de strafeis is laag voor een levensdelict, vanwege de lastige werkomstandigheden in Irak.

Bewering 2 op basis van feit 6 en 7: het OM toont compassie met de aangeklaagde door ontlastende omstandigheden aan te voeren.

De advocaat van O., mr. Knoops, stelde gisteren in een bijna acht uur durend betoog dat het proces aan elkaar hangt van juridische missers en grove nalatigheden.

Feit 5: O. beweert dat er wel dreiging was.

Feit 8: het betoog van de advocaat van O., mr. Knoops, duurde acht uur.

Feit 9: volgens Knoops is er veel mis gegaan tijdens het proces en het onderzoek.

Bewering 3 op basis van feit 5, 8 en 9: het OM heeft onzorgvuldig onderzoek gedaan.

Eric O. werd gisteren door het OM geschetst als een vaak gedecoreerde militair, bij wie op een woestijnweg in Irak plotseling iets moet zijn geknapt. "Was Eric O. boos? Waarom haalde hij de trekker over?", zei de officier. "We weten het niet, want O. wilde zich niet laten onderzoeken."

Feit 10: justitie schetste O. als militair met vele onderscheidingen.

Feit 11: justitie zegt dat O. is doorgedraaid.

Feit 12: O. wilde zich niet laten onderzoeken.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: O. is gedecoreerd, maar lijkt doorgedraaid te zijn, al vindt hij zelf van niet.

Twijfel

Volgens justitie heeft O. na zijn dodelijke schot zijn ondergeschikten gepoogd te beïnvloeden, om zijn lezing te vertellen. O. stelde daarin, en ook later, te hebben geschoten omdat plunderaars oprukten naar de eenheid, die een container moest beveiligen.

Feit 14: het verhaal van O. is dat hij zou hebben geschoten omdat plunderaars zijn eenheid naderden.

Feit 15: zijn eenheid moest een container beveiligen.

Feit 16: andere militairen hebben reeks waarschuwingsschoten gelost.

Bewering 6 op basis van feit 14 t/m 16: het verhaal van O. en het feit dat meerdere militairen waarschuwingsschoten hebben gelost, geeft aan dat er sprake was van een dreigende situatie.

Na al een hele reeks waarschuwingsschoten door andere militairen, had hij twee waarschuwingsschoten gelost, waarna een man 100 meter verderop in elkaar zakte.

Volgens justitie richtte O. zijn wapen en keek hij door zijn vizier. De marinier stelt zelf dat hij op de grond schoot, waarna mogelijk een kogel zou zijn afgeketst.

Feit 17: O. loste twee waarschuwingsschoten, waarna een man in elkaar zakte.

Feit 19: O. zegt in de grond te hebben geschoten, waarna een kogel afketste.

Bewering 7 op basis van bewering 6 en feit 17 en 19: O. heeft rationeel en logisch gehandeld door met waarschuwingsschoten te reageren op dreiging. Mogelijk is een kogel afgeketst.

Feit 13: O. zou volgens justitie zijn collega's hebben proberen te beïnvloeden, om zijn verhaal aan te houden.

Feit 18: O. zou volgens justitie gericht hebben geschoten.

Bewering 5 op basis van bewering 4 en feit 13 en 18: O. probeert onder zijn verantwoordelijkheid voor dood door schuld uit te komen.

De verdediging stelde gisteren dat van meet af aan het schietincident onzorgvuldig is onderzocht.

Het lijkt dat justitie aanvoert, is bij voorbeeld nooit door justitie onderzocht, voerde Knoops aan. Het OM beschikte slechts over een rapport van een lokale arts die een man had gezien met wond in rug en oog.

Feit 20: volgens de verdediging is het incident onzorgvuldig onderzocht.

Feit 21: het lijkt is nooit door justitie onderzocht.

Feit 22: er was alleen een rapport van een lokale arts.

Feit 23: de arts had een rapport gemaakt van een persoon met een wond in rug en oog.

Feit 24: de schotwond van het lijk komt volgens deskundigen niet overeen met munitie van O.

Feit 28: Knoops denkt dat er die dag meerdere slachtoffers zijn gevallen.

Feit 29: het lijkt dat justitie heeft onderzocht is volgens Knoops een half uur voor het schietincident binnen gebracht.

Bewering 8 op basis van feit 20 t/m 24 en 28 en 29: het is zeer twijfelachtig of het lijk is geraakt door kogel van O. en er geen verwarring is met andere doden.

Justitie zei gisteren er niet aan te hechten dat deze schotwond volgens deskundigen niet overeenkomt met de munitie van Eric O. "Er is die dag maar een doodgeschoten man binnengebracht", aldus justitie. "Geen twijfel, dit is hem."

Knoops bestrijdt dat er die dag maar een slachtoffer viel. Bovendien zou het lijk van justitie al een half uur voor het schietincident bij het ziekenhuis zijn binnengebracht, aldus Knoops.

Feit 25: justitie hecht geen waarde aan het oordeel van de deskundigen.

Feit 26: er is op 27 december 2003 maar één dode man binnengebracht.

Feit 27: justitie twijfelt niet aan de juistheid van het lijk.

Bewering 9 op basis van bewering 5 en feit 25 t/m 27: het OM verklaart O. schuldig door feiten die hun lezing tegenspreken te negeren.

Eric O. zei gisteravond in een emotioneel laatste woord dat hij de afgelopen maanden een "bitter mens" is geworden. Met verstikte stem en trillende handen zei hij: "Hoe ik ben weggevoerd uit Irak, als een misdadiger! Ik ben gescheiden van mijn peloton, zonder afscheid te mogen nemen."

Volgens hem heeft niet alleen hij geleden onder de beslissing van justitie om het te vervolgen. "Ik kon met mijn gezin niet meer op de normale en rustige manier door het leven gaan", zei hij, tegen tranen vechtend.

Feit 30: Eric O. was emotioneel.

Feit 31: O. vertelde een bitter mens te zijn geworden.

Feit 32: O. is als een misdadiger behandeld toen hij werd weggevoerd uit Irak.

Feit 33: O. is zonder afscheid te kunnen nemen gescheiden van zijn peloton.

Feit 34: naast O. heeft ook zijn gezin geleden onder de vervolging.

Bewering 10 op basis van feit 30 t/m 34: Eric O. en zijn gezin zijn aangeslagen door wat er is gebeurd.

Hij onderstreepte dat hij nog steeds achter de beslissing staat om schoten af te vuren. "Ik kan met opgeheven hoofd zeggen: ik heb naar eer en geweten gehandeld."

Feit 35: O. staat nog steeds achter zijn beslissing om te schieten.

Feit 36: O. heeft naar eer en geweten gehandeld.

Bewering 11 op basis van bewering 10 en feit 35 en 36: Eric O. is geen dader maar slachtoffer van het OM.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: volgens justitie heeft Eric O. op 27 december doelbewust en gericht geschoten op een menigte Irakezen.

Feit 2: Eric O. zou hebben geschoten zonder dat er sprake was van dreiging.

Feit 3: het slachtoffer was volgens justitie een jonge hardwerkende echtgenoot.

Feit 4: het slachtoffer liep toevallig langs de file die de militairen zouden hebben veroorzaakt.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. wordt geschetst als een misdadiger die doelgericht is gaan schieten zonder reden.

Verankering 1: iemand die zonder reden op een hardwerkende echtgenoot schiet, is schuldig aan moord.

Feit 6: de strafeis is 240 uur taakstraf.

Feit 7: de strafeis is laag voor een levensdelict, vanwege de lastige werkomstandigheden in Irak.

Bewering 2 op basis van feit 6 en 7: het OM toont compassie met de aangeklaagde door ontlastende omstandigheden aan te voeren.

Verankering 2: het OM weegt zorgvuldig de verantwoordelijkheid en verzachtende omstandigheden af.

Feit 5: O. beweert dat er wel dreiging was.

Feit 8: het betoog van de advocaat van O., mr. Knoops, duurde acht uur.

Feit 9: volgens Knoops is er veel mis gegaan tijdens het proces en het onderzoek.

Bewering 3 op basis van feit 5, 8 en 9: het OM heeft onzorgvuldig onderzoek gedaan.

Verankering 3: tegenstrijdige beweringen kunnen niet allebei waar zijn.

Feit 10: justitie schetste O. als militair met vele onderscheidingen.

Feit 11: justitie zegt dat O. is doorgedraaid.

Feit 12: O. wilde zich niet laten onderzoeken.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: O. is gedecoreerd, maar lijkt doorgedraaid te zijn, al vindt hij zelf van niet.

Verankering 4: een onderscheiden militair die niet meewerkt, heeft wat te verbergen en is schuldig.

Feit 13: O. zou volgens justitie zijn collega's hebben proberen te beïnvloeden, om zijn verhaal aan te houden.

Feit 18: O. zou volgens justitie gericht hebben geschoten.

Bewering 5 op basis van bewering 4 en feit 13 en 18: O. probeert onder zijn verantwoordelijkheid voor dood door schuld uit te komen.

Verankering 5: iemand die zijn invloed op collega's aanwendt om zijn verhaal te staven, heeft wat te verbergen.

Feit 14: het verhaal van O. is dat hij zou hebben geschoten omdat plunderaars zijn eenheid naderden.

Feit 15: zijn eenheid moest een container beveiligen.

Feit 16: andere militairen hebben reeks waarschuwingsschoten gelost.

Bewering 6 op basis van feit 14 t/m 16: het verhaal van O. en het feit dat meerdere militairen waarschuwingsschoten hebben gelost, geeft aan dat er sprake was van een dreigende situatie.

Verankering 6: bij een situatie waarop meerdere mensen identiek reageren is er geen sprake van een foute inschatting.

Feit 17: O. loste twee waarschuwingsschoten, waarna een man in elkaar zakte.

Feit 19: O. zegt in de grond te hebben geschoten, waarna een kogel afketste.

Bewering 7 op basis van bewering 6 en feit 17 en 19: O. heeft rationeel en logisch gehandeld door met waarschuwingsschoten te reageren op dreiging. Mogelijk is een kogel afgeketst.

Verankering 7 op basis van verankering 6 en bewering 7: als meerdere mensen op eenzelfde manier hebben gereageerd, is er sprake van een niet moedwillige samenloop van omstandigheden.

Feit 20: volgens de verdediging is het incident onzorgvuldig onderzocht.

Feit 21: het lijk is nooit door justitie onderzocht.

Feit 22: er was alleen een rapport van een lokale arts.

Feit 23: de arts had een rapport gemaakt van een persoon met een wond in rug en oog.

Feit 24: de schotwond van het lijk komt volgens deskundigen niet overeen met munitie van O.

Feit 28: Knoops denkt dat er die dag meerdere slachtoffers zijn gevallen.

Feit 29: het lijk dat justitie heeft onderzocht is volgens Knoops een half uur voor het schietincident binnen gebracht.

Bewering 8 op basis van feit 20 t/m 24 en 28 en 29: het is zeer twijfelachtig of het lijk is geraakt door kogel van O. en er geen verwarring is met andere doden

Verankering 8: als je tal van feitelijkheden negeert, kom je tot de verkeerde conclusie.

Feit 25: justitie hecht geen waarde aan het oordeel van de deskundigen.

Feit 26: er is op 27 december 2003 maar één dode man binnengebracht.

Feit 27: justitie twijfelt niet aan de juistheid van het lijk.

Bewering 9 op basis van bewering 5 en feit 25 t/m 27: het OM verklaart O. schuldig door feiten die hun lezing tegenspreken te negeren.

Verankering 9: ‘feiten’ gaan boven ‘overtuigingen’.

Feit 30: Eric O. was emotioneel.

Feit 31: O. vertelde een bitter mens te zijn geworden.

Feit 32: O. is als een misdadiger behandeld toen hij werd weggevoerd uit Irak.

Feit 33: O. is zonder afscheid te kunnen nemen gescheiden van zijn peloton.

Feit 34: naast O. heeft ook zijn gezin geleden onder de vervolging.

Bewering 10 op basis van feit 30 t/m 34: Eric O. en zijn gezin zijn aangeslagen door wat er is gebeurd.

Feit 35: O. staat nog steeds achter zijn beslissing om te schieten.

Feit 36: O. heeft naar eer en geweten gehandeld.

Bewering 11 op basis van bewering 10 en feit 35 en 36: Eric O. is geen dader maar slachtoffer van het OM.

Verankering 10 op basis van bewering 10 en 11: emotioneel geraakte mensen zijn geen koelbloedige moordenaars.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Schuld

Verankering 1: iemand die zonder reden op een hardwerkende echtgenoot schiet, is schuldig aan moord.

Verankering 4: een onderscheiden militair die niet meewerkt, heeft wat te verbergen en is schuldig.

Verankering 5: iemand die zijn invloed op collega's aanwendt om zijn verhaal te staven, heeft wat te verbergen.

Juridische zorgvuldigheid

Verankering 2: het OM weegt zorgvuldig de verantwoordelijkheid en verzachtende omstandigheden af.

Verankering 3: tegenstrijdige beweringen kunnen niet allebei waar zijn.

Identieke, voor Eric O. positieve reacties

Verankering 6: bij een situatie waarop meerdere mensen identiek reageren, is er geen sprake van een foute inschatting.

Verankering 7: als meerdere mensen op eenzelfde manier hebben gereageerd, is er sprake van een niet moedwillige samenloop van omstandigheden.

Juridische onzorgvuldigheid

Verankering 8: als je tal van feitelijkheden negeert, kom je tot de verkeerde conclusie.

Verankering 9: 'feiten' gaan boven 'overtuigingen'.

Onschuld

Verankering 10 op basis van bewering 10 en 11: emotioneel geraakte mensen zijn geen koelbloedige moordenaars.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Het OM is overtuigd van de schuld van Eric O. aan moord. Vanwege de lastige werkomstandigheden in Irak, is de strafis zorgvuldig overwogen. Hoewel er enige reden is om te twifelen aan de onschuld van O, zijn de voor Eric O. ontlastende feiten en tegenstrijdige verklaringen door het OM genegeerd. Hierdoor kan de conclusie worden getrokken dat het OM Eric O. op de verkeerde gronden beschuldigd van moord en dat O. Wellicht onschuldig is.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

Het OM heeft slechts schijnbaar de zaak zorgvuldig onderzocht en kan niet hard maken dat O. schuldig is. Eric O. is hierdoor het slachtoffer geworden van een langslpende, onterechte vervolging.

Analyse bericht 4 (*De Telegraaf*)

Bericht uit *De Telegraaf* van 19 oktober 2004

‘RECHT ZEGEVIERT VOOR ERIC O. MARINIER OP ALLE PUNTEN VRIJGESPROKEN’

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

DATE: October 19, 2004

SECTION: Pg. 1

LENGTH: 588 words

HEADLINE: Recht zegeviert voor Eric O.

HIGHLIGHT: MARINIER OP ALLE PUNTEN VRIJGESPROKEN

BODY: door Charles Sanders

AMSTERDAM, dinsdag

Sergeant-majoor Eric O. is dolgelukkig met de uitspraak van de Arnhemse militaire rechtbank, al heeft hij zelf geen seconde getwijfeld over de uiteindelijk goede afloop van zijn strafzaak. "Ik weet zelf natuurlijk het beste wat er die dag in Zuid-Irak is gebeurd en dat ik op die 27e december vorig jaar heb gehandeld zoals ik moest handelen", aldus O. "Maar de weg naar dit vonnis toe was moeizaam, emotioneel en zwaar. Voor mij, maar zeker ook voor mijn vrouw en zoon."

De leiding van het Korps Mariniers heeft de 43-jarige onderofficier de rest van de week vrij gegeven om samen met zijn gezin wat bij te komen van de nachtmerrie die voor de familie O. bijna tien maanden heeft geduurd.

"Ik blijf bij het Korps, tot aan mijn pensioen, dat is iets wat absoluut zeker is", zegt O. op het kantoor van zijn advocaten, "want nergens in de wereld vind je zo veel steun en vriendschap als bij de mariniers. Dat heb ik sinds mijn arrestatie in december vorig jaar mogen ervaren."

"En niet alleen het vertrouwen van de directe collega's was hartverwarmend, uit de gehele Nederlandse bevolking kwamen ongelooflijk veel sympathiebetuigingen."

Mijn interview en een reconstructie van het onderzoek door justitie naar mijn handelen, dossier 04-001754 van het Muurgekko Team, in deze krant leverden duizenden positieve reacties op. Ook daardoor bleef ik met mijn gezin op de been. Veteranen, beroepsmilitairen van landmacht, marine en luchtmacht, doodgewone burgers, mensen die spontaan een handtekeningenactie begonnen. Ik had nooit verwacht zo bekend te worden."

Aan zijn kwelgeesten - het openbaar ministerie met 'super-pg' jhr. mr. Joan de Wijkerslooth de Weerdesteijn, die gisteren zijn 58e verjaardag vierde, voorop - wil de hoog onderscheiden sergeant-majoor weinig woorden vuilmaken. "Justitie heeft mij volledig verrast door me na het schietincident te laten arresteren en als een crimineel naar Nederland af te voeren. Ik doe geen voorspellingen of diezelfde mensen na dit vonnis in beroep zullen gaan of niet. Ik laat me opnieuw verrassen. Maar mede

dankzij het uitmuntende werk van mijn beide advocaten heeft het recht gezegevierd en ik denk niet dat een proces in hoger beroep daar verandering in zal brengen."

O. weet dat de nasleep van het schietincident hem de rest van zijn leven zal achtervolgen. "Ik ben als mens beschadigd, er zijn littekens, mijn gezin is door een hel gegaan. Voor een onderofficier op missie is het verschrikkelijk om bij je manschappen te worden weggehaald en in een marechausseeceel te belanden zonder dat je op een fatsoenlijke manier afscheid hebt kunnen nemen en zonder dat je terug kunt naar je eenheid in Irak. Dit alles krijgt een permanente plek in mijn leven, het zijn gebeurtenissen die ik nooit helemaal zal kunnen vergeten. Hoe graag ik dat ook zou willen."

Eric O. hoopt dat door alle commotie rond zijn zaak andere Nederlandse militairen zullen worden gevrijwaard van vervolging als zij in soortelijke situaties belanden. "Want dat is het belangrijkste van deze uitspraak", aldus O. "Ik heb gehandeld conform de geweldsinstructies. Ik vuurde waarschuwingsschoten af omdat mijn eenheid dreigde te worden overlopen, omdat er sprake was van direct gevaar. Nu dat ook door de rechtbank zo is bevonden, hoeven mijn collega's in Irak of waar ook ter wereld niet bang te zijn voor een veroordeling als zij onverhoopt in een vergelijkbare toestand belanden. Als mijn zaak daartoe heeft bijgedragen, is het allemaal niet voor niets geweest."

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: O. is blij met uitspraak

Eric O. is opgelucht en blij na de vrijspraak. Hij zegt nooit te hebben getwijfeld aan de goede afloop, maar het is voor hem en zijn gezin wel zwaar geweest.

Sergeant-majoor Eric O. is dolgelukkig met de uitspraak van de Arnhemse militaire rechtbank, al heeft hij zelf geen seconde getwijfeld over de uiteindelijk goede afloop van zijn strafzaak. "Ik weet zelf natuurlijk het beste wat er die dag in Zuid-Irak is gebeurd en dat ik op die 27e december vorig jaar heb gehandeld zoals ik moest handelen", aldus O. "Maar de weg naar dit vonnis toe was moeizaam, emotioneel en zwaar. Voor mij, maar zeker ook voor mijn vrouw en zoon."

2) Onderwerp: medeleven van het Korps Mariniers

Werkgever van O. leeft mee en geeft O. tijd om bij te komen. O. blijft werkzaam bij het Korps en heeft veel steun van collega's gehad.

De leiding van het Korps Mariniers heeft de 43-jarige onderofficier de rest van de week vrij gegeven om samen met zijn gezin wat bij te komen van de nachtmerrie die voor de familie O. bijna tien maanden heeft geduurd.

"Ik blijf bij het Korps, tot aan mijn pensioen, dat is iets wat absoluut zeker is", zegt O. op het kantoor van zijn advocaten, "want nergens in de wereld vind je zo veel steun en vriendschap als bij de mariniers. Dat heb ik sinds mijn arrestatie in december vorig jaar mogen ervaren."

3) **Onderwerp: O. krijgt steun vanuit heel Nederland**

O. kreeg steun vanuit de hele Nederlandse bevolking. De berichtgeving in *De Telegraaf* leverden veel positieve reacties op, wat O. en zijn gezin veel goed deed.

"En niet alleen het vertrouwen van de directe collega's was hartverwarmend, uit de gehele Nederlandse bevolking kwamen ongelooflijk veel sympathiebetuigingen.

Mijn interview en een reconstructie van het onderzoek door justitie naar mijn handelen, dossier 04-001754 van het Muurgekko Team, in deze krant leverden duizenden positieve reacties op. Ook daardoor bleef ik met mijn gezin op de been. Veteranen, beroepsmilitairen van landmacht, marine en luchtmacht, doodgewone burgers, mensen die spontaan een handtekeningenactie begonnen. Ik had nooit verwacht zo bekend te worden."

4) **Onderwerp: de harde aanpak van het OM**

Eric O. had niet verwacht gearresteerd te worden en als een crimineel te worden behandeld door justitie.

Aan zijn kwelgeesten - het openbaar ministerie met 'super-pg' jhr. mr. Joan de Wijkerslooth de Weerdesteijn, die gisteren zijn 58e verjaardag vierde, voorop - wil de hoog onderscheiden sergeant-majoor weinig woorden vuilmaken. "Justitie heeft mij volledig verrast door me na het schietincident te laten arresteren en als een crimineel naar Nederland af te voeren.

5) **Onderwerp: O. heeft vertrouwen in goede afloop**

O. weet niet of er een hoger beroep komt, maar denkt dat een hoger beroep geen verandering in de uitspraak zal brengen.

Ik doe geen voorspellingen of diezelfde mensen na dit vonnis in beroep zullen gaan of niet. Ik laat me opnieuw verrassen. Maar mede dankzij het uitstekende werk van mijn beide advocaten heeft het recht gezegevierd en ik denk niet dat een proces in hoger beroep daar verandering in zal brengen."

6) **Onderwerp: emotionele klap door de nasleep van het incident**

Het schietincident en de wijze waarop hij daarna is behandeld, laat emotionele littekens achter bij O. en zijn gezin, die nooit meer zullen verdwijnen.

O. weet dat de nasleep van het schietincident hem de rest van zijn leven zal achtervolgen. "Ik ben als mens beschadigd, er zijn littekens, mijn gezin is door een hel gegaan. Voor een onderofficier op missie is het verschrikkelijk om bij je manschappen te worden weggehaald en in een marechausseeceel te belanden zonder dat je op een fatsoenlijke manier afscheid hebt kunnen nemen en zonder dat je terug kunt naar je eenheid in Irak. Dit alles krijgt een permanente plek in mijn leven, het zijn gebeurtenissen die ik nooit helemaal zal kunnen vergeten. Hoe graag ik dat ook zou willen."

7) **Onderwerp: O. heeft juist gehandeld, conform de geweldsinstructies**

De uitspraak geeft aan dat O. juist heeft gehandeld en hij hoopt dan ook dat zijn collega's in de toekomst niet meer in de problemen zullen komen door soortgelijke handelingen.

Eric O. hoopt dat door alle commotie rond zijn zaak andere Nederlandse militairen zullen worden gevrijwaard van vervolging als zij in soortelijke situaties belanden. "Want dat is het belangrijkste van

deze uitspraak", aldus O. "Ik heb gehandeld conform de geweldsinstructies. Ik vuurde waarschuwingsschoten af omdat mijn eenheid dreigde te worden overlopen, omdat er sprake was van direct gevaar. Nu dat ook door de rechtbank zo is bevonden, hoeven mijn collega's in Irak of waar ook ter wereld niet bang te zijn voor een veroordeling als zij onverhoopt in een vergelijkbare toestand belanden. Als mijn zaak daartoe heeft bijgedragen, is het allemaal niet voor niets geweest."

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding van het artikel is de vrijspraak van Eric O. op alle aanklachten. Dit blijkt uit de titel van het artikel ("Recht zegeviert voor Eric O. Marinier op alle punten vrijgesproken").

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van het artikel is de reactie van O. op de vrijspraak weer te geven.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- Eric O. is blij met uitspraak en verrast door alle steunbetuigingen.
- O. is emotioneel beschadigd door de nasleep van het incident.
- O. ziet vrijspraak als positief voor zijn collega's, wanneer die in de toekomst in eenzelfde situatie terecht zouden komen.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel van dit artikel is de lezer te laten zien dat het OM en 'super-pg' De Wijkerslooth hebben gefaald tijdens het proces.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van dit bericht is dat O. blij is met zijn vrijspraak, maar wel beschadigd voor het leven door de manier waarop hij tijdens de hele kwestie is behandeld.

Het concrete doel is gehaald en het abstracte doel is heel voorzichtig benaderd, maar wel gehaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

Sergeant-majoor Eric O. is dolgelukkig met de uitspraak van de Arnhemse militaire rechtbank, al heeft hij zelf geen seconde getwijfeld over de uiteindelijk goede afloop van zijn strafzaak. "Ik weet zelf natuurlijk het beste wat er die dag in Zuid-Irak is gebeurd en dat ik op die 27e december vorig jaar heb gehandeld zoals ik moest handelen", aldus O. "Maar de weg naar dit vonnis toe was moeizaam, emotioneel en zwaar. Voor mij, maar zeker ook voor mijn vrouw en zoon."

Feit 1: O. is gelukkig met de uitspraak.

Feit 2: O. heeft niet getwijfeld over de goede afloop.

Feit 3: O. zegt juist te hebben gehandeld op 27 december 2003.

Feit 4: de weg naar de uitspraak was zwaar voor O. en zijn gezin.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: O. heeft geleden onder het incident, maar heeft nooit getwijfeld over de juistheid van zijn actie of de uitkomst van het proces.

De leiding van het Korps Mariniers heeft de 43-jarige onderofficier de rest van de week vrij gegeven om samen met zijn gezin wat bij te komen van de nachtmerrie die voor de familie O. bijna tien maanden heeft geduurd.

"Ik blijf bij het Korps, tot aan mijn pensioen, dat is iets wat absoluut zeker is", zegt O. op het kantoor van zijn advocaten, "want nergens in de wereld vind je zo veel steun en vriendschap als bij de mariniers. Dat heb ik sinds mijn arrestatie in december vorig jaar mogen ervaren."

Feit 5: O. heeft rest van de week vrij gekregen.

Feit 6: de nachtmerrie voor O. en zijn gezin heeft tien maanden geduurd.

Feit 7: O. blijft bij het Korps werkzaam.

Feit 8: O. zegt nergens zoveel steun te krijgen als bij de mariniers.

Bewering 2 op basis van feit 5 t/m 8: het leger is solidair met zijn medewerkers.

"En niet alleen het vertrouwen van de directe collega's was hartverwarmend, uit de gehele Nederlandse bevolking kwamen ongelooflijk veel sympathiebetuigingen.

Mijn interview en een reconstructie van het onderzoek door justitie naar mijn handelen, dossier 04-001754 van het Muurgekko Team, in deze krant leverden duizenden positieve reacties op. Ook daardoor bleef ik met mijn gezin op de been. Veteranen, beroepsmilitairen van landmacht, marine en luchtmacht, doodgewone burgers, mensen die spontaan een handtekeningenactie begonnen. Ik had nooit verwacht zo bekend te worden."

Feit 9: O. heeft vanuit de hele bevolking steun gekregen.

Feit 10: het interview wat O. heeft gegeven en de geschreven reconstructie, die beiden in *De Telegraaf* werden geplaatst, leverden veel positieve reacties op.

Feit 11: O. en zijn gezin bleven mede door alle reacties op de been.

Feit 12: O. had niet verwacht zo bekend te worden.

Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 9 t/m 12: het Nederlandse volk staat achter 'onze jongens'.

Aan zijn kwelgeesten - het openbaar ministerie met 'super-pg' jhr. mr. Joan de Wijkerslooth de Weerdesteijn, die gisteren zijn 58e verjaardag vierde, voorop - wil de hoog onderscheiden sergeant-majoor weinig woorden vuilmaken. "Justitie heeft mij volledig verrast door me na het schietincident te laten arresteren en als een crimineel naar Nederland af te voeren.

Feit 13: de kwelgeesten van Eric O. waren het OM en Procureur-generaal J. de Wijkerslooth de Weerdesteijn.

Feit 14: O. wil aan zijn kwelgeesten weinig woorden vuil maken.

Feit 15: O. zegt te zijn verrast door de arrestatie en de manier waarop justitie hem heeft behandeld.

Bewering 4 op basis van feit 13 t/m 15: O. gaat niet openlijk in de aanval tegen het OM en de Procureur-generaal, maar zegt wel negatief verrast te zijn geweest door de arrestatie en de manier waarop hij is behandeld.

Ik doe geen voorspellingen of diezelfde mensen na dit vonnis in beroep zullen gaan of niet. Ik laat me opnieuw verrassen. Maar mede dankzij het uitstekende werk van mijn beide advocaten heeft het recht gezegevierd en ik denk niet dat een proces in hoger beroep daar verandering in zal brengen."

Feit 16: O. zegt geen voorspellingen te doen over een eventueel hoger beroep.

Feit 17: O. is tevreden over het werk van zijn advocaten.

Feit 18: O. zegt dat het recht heeft gezegevierd en dat een hoger beroep daar geen verandering in kan brengen.

Bewering 5 op basis van feit 16 t/m 18: O. is niet bang voor een eventueel hoger beroep. Dit mede door het vertrouwen in zijn advocaten.

O. weet dat de nasleep van het schietincident hem de rest van zijn leven zal achtervolgen. "Ik ben als mens beschadigd, er zijn littekens, mijn gezin is door een hel gegaan. Voor een onderofficier op missie is het verschrikkelijk om bij je manschappen te worden weggehaald en in een marechausseeceel te belanden zonder dat je op een fatsoenlijke manier afscheid hebt kunnen nemen en zonder dat je terug kunt naar je eenheid in Irak. Dit alles krijgt een permanente plek in mijn leven, het zijn gebeurtenissen die ik nooit helemaal zal kunnen vergeten. Hoe graag ik dat ook zou willen."

Feit 19: de nasleep van het schietincident zal O. de rest van zijn leven blijven achtervolgen.

Feit 20: O. is als mens beschadigd, net als zijn gezin.

Feit 21: O. vond het heel erg om zonder afscheid te kunnen nemen van zijn manschappen te zijn weggevoerd naar een marechausseeceel.

Feit 22: O. zou de gebeurtenissen rondom het schietincident nooit kunnen vergeten.

Bewering 6 op basis van feit 19 t/m 22: O. is getraumatiseerd door de gebeurtenissen die na het schietincident hebben plaatsgevonden.

Eric O. hoopt dat door alle commotie rond zijn zaak andere Nederlandse militairen zullen worden gevrijwaard van vervolging als zij in soortelijke situaties belanden. "Want dat is het belangrijkste van deze uitspraak", aldus O. "Ik heb gehandeld conform de geweldsinstructies. Ik vuurde waarschuwingsschoten af omdat mijn eenheid dreigde te worden overlopen, omdat er sprake was van

direct gevaar. Nu dat ook door de rechtbank zo is bevonden, hoeven mijn collega's in Irak of waar ook ter wereld niet bang te zijn voor een veroordeling als zij onverhoopt in een vergelijkbare toestand belanden. Als mijn zaak daartoe heeft bijgedragen, is het allemaal niet voor niets geweest."

Feit 23: O. hoopt dat door zijn vrijspraak collega's in de toekomst worden gevrijwaard van vervolging bij soortgelijke situaties.

Feit 24: O. heeft gehandeld conform de geweldsinstructies.

Feit 25: O. vuurde waarschuwingsschoten af, omdat zijn eenheid gevaar liep.

Feit 26: wanneer de vrijspraak van Eric O. bijdraagt aan voorkoming van iets soortgelijks in de toekomst, vindt O. de zaak niet voor niets geweest.

Bewering 7 op basis van feit 23 t/m 25: O. heeft juist gehandeld. De vrijspraak bevestigt dit voor zijn collega's, die in de toekomst in soortgelijke situaties terecht kunnen komen.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: O. is gelukkig met de uitspraak.

Feit 2: O. heeft niet getwijfeld over de goede afloop.

Feit 3: O. zegt juist te hebben gehandeld op 27 december 2003.

Feit 4: de weg naar de uitspraak was zwaar voor O. en zijn gezin.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: O. heeft geleden onder het incident, maar heeft nooit getwijfeld over de juistheid van zijn actie of de uitkomst van het proces.

Verankering 1: wanneer je weet dat je onschuldig bent, heb je vertrouwen in een positieve uitspraak van de rechter.

Feit 5: O. heeft rest van de week vrij gekregen.

Feit 6: de nachtmerrie voor O. en zijn gezin heeft tien maanden geduurd.

Feit 7: O. blijft bij het Korps werkzaam.

Feit 8: O. zegt nergens zoveel steun te krijgen als bij de mariniers.

Bewering 2 op basis van feit 5 t/m 8: het leger is solidair met zijn medewerkers.

Verankering 2: in het leger heerst solidariteit/ loyaliteit.

Feit 9: O. heeft vanuit de hele bevolking steun gekregen.

Feit 10: het interview wat O. heeft gegeven en de geschreven reconstructie, die beiden in *De Telegraaf* werden geplaatst, leverden veel positieve reacties op.

Feit 11: O. en zijn gezin bleven mede door alle reacties op de been.

Feit 12: O. had niet verwacht zo bekend te worden.

Bewering 3 op basis van feit 9 t/m 12: het Nederlandse volk staat achter 'onze jongens'.

Verankering 3: als je 'onze jongens' op een gevaarlijke missie stuurt, moet je ze steunen.

Feit 13: de kwelgeesten van Eric O. waren het OM en Procureur-generaal J. de Wijkerslooth de Weerdesteijn.

Feit 14: O. wil aan zijn kwelgeesten weinig woorden vuil maken.

Feit 15: O. zegt te zijn verrast door de arrestatie en de manier waarop justitie hem heeft behandeld.

Bewering 4 op basis van feit 13 t/m 15: O. gaat niet openlijk in de aanval tegen het OM en de Procureur-generaal, maar zegt wel negatief verrast te zijn geweest door de arrestatie en de manier waarop hij is behandeld.

Verankering 4: het OM handelt niet vanuit solidariteit met ‘onze jongens’.

Feit 16: O. zegt geen voorspellingen te doen over een eventueel hoger beroep.

Feit 17: O. is tevreden over het werk van zijn advocaten.

Feit 18: O. zegt dat het recht heeft gezegevierd en dat een hoger beroep daar geen verandering in kan brengen.

Bewering 5 op basis van feit 16 t/m 18: O. is niet bang voor een eventueel hoger beroep. Dit mede door het vertrouwen in zijn advocaten.

Verankering 5: de waarheid zal in het recht zegevieren.

Feit 19: de nasleep van het schietincident zal O. de rest van zijn leven blijven achtervolgen.

Feit 20: O. is als mens beschadigd, net als zijn gezin.

Feit 21: O. vond het heel erg om zonder afscheid te kunnen nemen van zijn manschappen te zijn weggevoerd naar een marechausseeceel.

Feit 22: O. zou de gebeurtenissen rondom het schietincident nooit kunnen vergeten.

Bewering 6 op basis van feit 19 t/m 22: O. is getraumatiseerd door de gebeurtenissen die na het schietincident hebben plaatsgevonden.

Verankering 6: traumatische ervaringen door gebrek aan loyaliteit tekenen voor het leven.

Feit 23: O. hoopt dat door zijn vrijspraak collega's in de toekomst worden gevrijwaard van vervolging bij soortgelijke situaties.

Feit 24: O. heeft gehandeld conform de geweldsinstructies.

Feit 25: O. vuurde waarschuwingsschoten af, omdat zijn eenheid gevaar liep.

Feit 26: wanneer de vrijspraak van Eric O. bijdraagt aan voorkoming van iets soortgelijks in de toekomst, vindt O. de zaak niet voor niets geweest.

Bewering 7 op basis van feit 23 t/m 25: O. heeft juist gehandeld. De vrijspraak bevestigt dit voor zijn collega's, die in de toekomst in soortgelijke situaties terecht kunnen komen.

Verankering 7: vrijspraak geeft aan dat de handeling legitiem is.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Waarheid zal zegevieren in het recht

Verankering 1: wanneer je weet dat je onschuldig bent, heb je vertrouwen in een positieve uitspraak van de rechter.

Verankering 5: de waarheid zal in het recht zegevieren.

Verankering 7: vrijspraak geeft aan dat de handeling legitiem is.

Loyaliteit met ‘onze jongens’ op een missie

Verankering 2: in het leger heerst solidariteit/ loyaliteit

Verankering 3: als je ‘onze jongens’ op een gevaarlijke missie stuurt, moet je ze steunen.

Verankering 4: het OM handelt niet vanuit solidariteit met ‘onze jongens’.

Verankering 6: traumatische ervaringen tekenen voor het leven.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Eric O. is er altijd van overtuigd geweest dat hij juist heeft gehandeld en heeft niet getwijfeld aan een goede afloop van het proces. De steun die hij gekregen heeft vanuit verschillende hoeken, heeft hem in zijn overtuiging gesterkt.

Het OM heeft ‘onze jongens’ juist niet gesteund na hun moeilijke missie. Daardoor hebben de gebeurtenissen in navolging van het schietincident ervoor gezorgd dat Eric O. getraumatiseerd is.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

Ondanks het feit dat het proces gunstig voor O. is afgelopen en hij positief is verrast door de hoeveelheid aan positieve reacties die hij heeft ontvangen, is het een traumatische ervaring voor O. en zijn gezin. Dit omdat het OM de loyale steun van het thuisfront en het leger niet volgde.

Analyse bericht 5 (*De Telegraaf*)

Bericht uit *De Telegraaf* van 19 oktober 2004, met de titel:

‘JUSTITIE MIS MET ELK VERWIJLT. BREDE GRIJS OP GEZICHT VAN ERIC O.’

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

DATE: October 19, 2004

SECTION: Pg. 3

LENGTH: 775 words

HEADLINE: Justitie mis met elk verwijt

HIGHLIGHT: Brede grijns op gezicht van Eric O.

BODY: door Fred Soeteman

ARNHEM, dinsdag

Bij het afvuren van zijn omstreden waarschuwingsschoten in Irak stond sergeant-majoor der mariniers Eric O. (43) volledig in zijn recht.

Als verdachte van moord of doodslag werd hij eind vorig jaar gevankelijk weggehaald bij zijn eenheid en voor zijn gevoel 'als een crimineel' naar Nederland overgebracht.

Maar zelfs van de sterk afgezwakte justitiele verwijten is bij rechterlijke toetsing niets overeind gebleven: Eric O. gaat in alle opzichten vrijuit. De geweldsinstructie heeft hij niet geschonden, omdat de waarschuwingen noodzakelijk waren voor het uitvoeren van de missie van zijn quick reaction force. De geweldsinstructie die hij volgens officier van justitie mevr. mr. E. van Dusschoten zou hebben overtreden, legitimeerden juist zijn manier van optreden, zo oordeelde gisteren de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem.

Van 'aanmerkelijke onvoorzichtigheid' was geen sprake, zodat evenmin bewijsbaar is dat het aan O.'s schuld te wijten is geweest dat een Irakees zwaar letsel heeft opgelopen toen hij werd geraakt door een waarschijnlijk op de grond afketsende kogel uit zijn Diemaco C7-geweer.

Duimen omhoog

Eric O., tegen wie zes maanden voorwaardelijk was geëist en 240 uur werkstraf, liet het vonnis eerst gelaten over zich heen komen. Maar de rechtszaal onder applaus van delegaties van marine en mariniers verlatend plooidde hij zijn gezicht in een brede grijns toen hij een paar hartelijk omhooggestoken duimen in het oog kreeg.

Snel verdween hij in de catacomben van het paleis van justitie. Met het oog op zijn werk - hij wil zo snel mogelijk weer op een missie in het buitenland - blijft hij directe confrontatie met de media mijden. Twee collega-mariniers die met kennelijk groot vertrouwen in de uitkomst van het proces op voorhand al een boeket bloemen voor hem hadden aangeschaft, moesten eerst een speurtocht ondernemen voordat zij hem geluk konden wensen.

Bewijs

Belangrijk onderdeel in het vrijsprekende Arnhemse vonnis is de vaststelling dat als een militair zegt dat geweld noodzakelijk is geweest, van hem niet meer bewijs kan worden gevorderd dan dat hij 'een op zichzelf niet onaannemelijke verklaring geeft van zijn handelwijze'. De onjuistheid daarvan mag alleen worden aangenomen als onwaarheid aannemelijk wordt gemaakt.

De rechtbank is inderdaad uitgegaan van O.'s eigen beschrijving van de chaotische situatie op 27 december 2003 tussen Al Khidr en Samawa, waar hij tussen files met geagiteerde Irakezen en een Amerikaans konvooi met gevangenen met te weinig mensen een container moest beveiligen, en waar criminele aanvallen van vijandige menigten al eerder voor problemen hadden gezorgd.

"Mijn grootste zorg was dat er mariniers alleen zouden komen te staan in een groep Irakezen. Ik was bang het overzicht kwijt te raken doordat we in drie groepen gesplitst zouden worden. De situatie werd zo grillig en dreigend dat ik niet meer voor de veiligheid van mijn mensen kon instaan. (...) Ik zag dat de groep bleef naderen. Ik heb mijn wapen op overdreven wijze doorgeladen. Toen ze bleven naderen, heb ik in de lucht geschoten. Het maakte geen indruk. Ik nam in mijn vizier een richtpunt dichtbij. Ik wist dus dat ik links voor de groep richtte. Ik heb daarop een schot afgevuurd. Er zou een kans zijn dat mijn mensen zich bedreigd zouden voelen en zelf zouden gaan schieten. Dit wilde ik voorkomen. Ik wilde dat de naderende groep zag dat ik schoot. Het was ernst..."

De rechtbank concludeert hieruit dat O. 'een zorgvuldige waarschuwingfase opgebouwd' had, waarbij een mondelinge waarschuwing niet nodig was.

Het in acht nemen van extra veiligheidsmarges sluit tevens uit dat hij 'aanmerkelijk onvoorzichtig' zou zijn geweest. Temeer, aldus de rechtbank, omdat niet is voorgeschreven hoe een waarschuwingsschot moet worden gegeven, en in aanmerking genomen dat bij een waarschuwingsschot een 'veilige richting' niet bestaat.

Ondanks zijn opluchting over de vrijspraak die volgens hem de juistheid van zijn handelen bevestigt, vindt Eric O. dat de affaire toch alleen maar verliezers heeft opgeleverd, zegt advocaat Knoops: "Dat je als een boef bent behandeld, en niet eens afscheid hebt kunnen nemen van je maten in je eenheid, vergeet je niet gauw."

Het is hem tegengevallen dat de rechtbank zijn aanhouding niet onrechtmatig heeft genoemd. Nu de zaak tien maanden lang zijn leven heeft bepaald, hoopt hij dat justitie het er verder bij laat.

Hij wil ook nog wel kwijt dat hij erg onder de indruk is van de steun van de Nederlandse bevolking, van defensie, en van de marine in het bijzonder, die als een blok achter hem is blijven staan.

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: Eric O. gaat vrijuit

Na als een misdadiger te zijn behandeld, blijkt toch dat Eric O. de juiste beslissing heeft genomen in Irak. Hij is op alle punten vrijgesproken.

Bij het afvuren van zijn omstreden waarschuwingsschoten in Irak stond sergeant-majoor der mariniers Eric O. (43) volledig in zijn recht.

Als verdachte van moord of doodslag werd hij eind vorig jaar gevankelijk weggehaald bij zijn eenheid en voor zijn gevoel 'als een crimineel' naar Nederland overgebracht.

Maar zelfs van de sterk afgezwakte justitiele verwijten is bij rechterlijke toetsing niets overeind gebleven: Eric O. gaat in alle opzichten vrijuit.

2) Onderwerp: de geweldsinstructies zijn niet overtreden

O. heeft de geweldsinstructies niet overtreden, wat de officier van justitie wel beweerde. Volgens de militaire kamer legitimeerde de geweldsinstructie juist het handelen van O.

De geweldsinstructie heeft hij niet geschonden, omdat de waarschuwingen noodzakelijk waren voor het uitvoeren van de missie van zijn quick reaction force. De geweldsinstructie die hij volgens officier van justitie mevr. mr. E. van Dusschoten zou hebben overtreden, legitimeerden juist zijn manier van optreden, zo oordeelde gisteren de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem.

3) Onderwerp: O. heeft niet onvoorzichtig gehandeld

O. is niet onvoorzichtig geweest toen hij de waarschuwingsschoten afvuurde. Hij heeft daarom geen schuld aan de verwonding van de Irakees.

Van 'aanmerkelijke onvoorzichtigheid' was geen sprake, zodat evenmin bewijsbaar is dat het aan O.'s schuld te wijten is geweest dat een Irakees zwaar letsel heeft opgelopen toen hij werd geraakt door een waarschijnlijk op de grond afketsende kogel uit zijn Diemaco C7-geweer.

4) Onderwerp: na de uitspraak verliet Eric O. de rechtszaal met een glimlach

O. hoorde het vonnis gelaten aan en liep onder luidt applaus met een glimlach de rechtszaal uit.

Duimen omhoog

Eric O., tegen wie zes maanden voorwaardelijk was geëist en 240 uur werkstraf, liet het vonnis eerst gelaten over zich heen komen. Maar de rechtszaal onder applaus van delegaties van marine en mariniers verlatend plooidde hij zijn gezicht in een brede grijns toen hij een paar hartelijk omhooggestoken duimen in het oog kreeg.

5) Onderwerp: met het oog op de toekomst blijft O. de media vermijden

O. blijft de media vermijden, aangezien hij zo snel mogelijk weer op missie wil gaan en daarbij geen bekendheid kan gebruiken.

Snel verdween hij in de catacomben van het paleis van justitie. Met het oog op zijn werk - hij wil zo snel mogelijk weer op een missie in het buitenland - blijft hij directe confrontatie met de media mijden. Twee collega-mariniers die met kennelijk groot vertrouwen in de uitkomst van het proces op voorhand al een boeket bloemen voor hem hadden aangeschaft, moesten eerst een speurtocht ondernemen voordat zij hem geluk konden wensen.

6) Onderwerp: het woord van een militair is in de toekomst voldoende

Door het vonnis is vastgesteld dat wanneer een marinier in de toekomst zegt dat inzet van geweld noodzakelijk was, hierbij geen verder bewijs geleverd hoeft te worden. Zijn handelwijze moet wel aannemelijk zijn.

Bewijs

Belangrijk onderdeel in het vrijsprekende Arnhemse vonnis is de vaststelling dat als een militair zegt dat geweld noodzakelijk is geweest, van hem niet meer bewijs kan worden gevorderd dan dat hij 'een op zichzelf niet onaannemelijke verklaring geeft van zijn handelwijze'. De onjuistheid daarvan mag alleen worden aangenomen als onwaarheid aannemelijk wordt gemaakt.

7) Onderwerp: de rechtbank volgt het verhaal van O.

De rechtbank is uitgegaan van het verhaal van O., die vertelde dat er een chaotische situatie ontstond tijdens het beveiligen van een container.

De rechtbank is inderdaad uitgegaan van O.'s eigen beschrijving van de chaotische situatie op 27 december 2003 tussen Al Khidr en Samawa, waar hij tussen files met geagiteerde Irakezen en een Amerikaans konvooi met gevangenen met te weinig mensen een container moest beveiligen, en waar criminele aanvallen van vijandige menigten al eerder voor problemen hadden gezorgd.

8) Onderwerp: verklaring van Eric O.

O. vertelt dat hij bang was dat zijn groep in drieën zou worden gesplitst. Doordat de Irakezen bleven naderen en omdat hij bang was dat zijn mensen zelf zouden gaan schieten, heeft O. duidelijk zichtbaar twee schoten gevuurd. Het tweede schot richtte hij links van de naderende groep.

"Mijn grootste zorg was dat er mariniers alleen zouden komen te staan in een groep Irakezen. Ik was bang het overzicht kwijt te raken doordat we in drie groepen gesplitst zouden worden. De situatie werd zo grillig en dreigend dat ik niet meer voor de veiligheid van mijn mensen kon instaan. (...) Ik zag dat de groep bleef naderen. Ik heb mijn wapen op overdreven wijze doorgeladen. Toen ze bleven naderen, heb ik in de lucht geschoten. Het maakte geen indruk. Ik nam in mijn vizier een richtpunt dichterbij. Ik wist dus dat ik links voor de groep richtte. Ik heb daarop een schot afgevuurd. Er zou een kans zijn dat mijn mensen zich bedreigd zouden voelen en zelf zouden gaan schieten. Dit wilde ik voorkomen. Ik wilde dat de naderende groep zag dat ik schoot. Het was ernst..."

9) Onderwerp: O. handelde volgens de rechtbank niet onvoorzichtig

O. heeft volgens de rechtbank een zorgvuldige waarschuwingsfase opgebouwd en nam een extra veiligheidsmarge in acht toen hij het schot richtte. Er staat nergens voorgeschreven hoe een waarschuwingsschot moet worden uitgevoerd.

De rechtbank concludeert hieruit dat O. 'een zorgvuldige waarschuwingsfase opgebouwd' had, waarbij een mondelinge waarschuwing niet nodig was.

Het in acht nemen van extra veiligheidsmarges sluit tevens uit dat hij 'aanmerkelijk onvoorzichtig' zou zijn geweest. Temeer, aldus de rechtbank, omdat niet is voorgeschreven hoe een waarschuwingsschot

moet worden gegeven, en in aanmerking genomen dat bij een waarschuwingsschot een 'veilige richting' niet bestaat.

10) Onderwerp: O. is teleurgesteld in justitie

O. laat via zijn advocaat weten dat de zaak volgens hem alleen maar verliezers kent. Hij is teleurgesteld dat de aanhouding niet onrechtmatig is bevonden en hoopt dat justitie hem niet verder zal vervolgen.

Ondanks zijn opluchting over de vrijspraak die volgens hem de juistheid van zijn handelen bevestigt, vindt Eric O. dat de affaire toch alleen maar verliezers heeft opgeleverd, zegt advocaat Knoops: "Dat je als een boef bent behandeld, en niet eens afscheid hebt kunnen nemen van je maten in je eenheid, vergeet je niet gauw."

Het is hem tegengevallen dat de rechtbank zijn aanhouding niet onrechtmatig heeft genoemd. Nu de zaak tien maanden lang zijn leven heeft bepaald, hoopt hij dat justitie het er verder bij laat.

11) Onderwerp: O. is onder de indruk van alle steun

O. laat ook nog weten blij te zijn met alle steun die hij heeft gekregen, vooral van de marine.

Hij wil ook nog wel kwijt dat hij erg onder de indruk is van de steun van de Nederlandse bevolking, van defensie, en van de marine in het bijzonder, die als een blok achter hem is blijven staan.

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding van dit verhaal is het feit dat Eric O. op alle punten is vrijgesproken door de rechter. Dit blijkt uit scène 1, 2 en 3.

Bij het afvuren van zijn omstreden waarschuwingsschoten in Irak stond sergeant-majoor der mariniers Eric O. (43) volledig in zijn recht.

Als verdachte van moord of doodslag werd hij eind vorig jaar gevankelijk weggehaald bij zijn eenheid en voor zijn gevoel 'als een crimineel' naar Nederland overgebracht.

Maar zelfs van de sterk afgezwakte justitiële verwijten is bij rechterlijke toetsing niets overeind gebleven: Eric O. gaat in alle opzichten vrijuit. De geweldsinstructie heeft hij niet geschonden, omdat de waarschuwingen noodzakelijk waren voor het uitvoeren van de missie van zijn quick reaction force. De gewelds-instructie die hij volgens officier van justitie mevr. mr. E. van Dusschoten zou hebben overtreden, legitimeerden juist zijn manier van optreden, zo oordeelde gisteren de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem.

Van 'aanmerkelijke onvoorzichtigheid' was geen sprake, zodat evenmin bewijsbaar is dat het aan O.'s schuld te wijten is geweest dat een Irakees zwaar letsel heeft opgelopen toen hij werd geraakt door een waarschijnlijk op de grond afketsende kogel uit zijn Diemaco C7-geweer.

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van de journalist is het weergeven op welke gronden Eric O. is vrijgesproken en welke misstappen het OM heeft begaan in deze kwestie.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- Rechtbank oordeelt dat O. de geweldsinstructies niet heeft overtreden en juist heeft gehandeld.
- O. is blij met de uitspraak.
- Rechtbank is uitgegaan van het verhaal van Eric O. en zal dat in de toekomst bij andere militairen ook doen.
- O. vindt dat de affaire alleen maar verliezers kent en is teleurgesteld in het OM, maar blij met alle steun die hij heeft gekregen.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel is het weergeven dat de rechtspraak goed werkt, ondanks de missers van het OM.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van het artikel is dat O. opgelucht is met de uitspraak, maar ook teleurgesteld in justitie door de manier waarop hij is behandeld en het feit dat zijn aanhouding door de rechtbank niet onrechtmatig is genoemd.

Het concrete- en abstracte doel zijn behaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

Bij het afvuren van zijn omstreden waarschuwingsschoten in Irak stond sergeant-majoor der mariniers Eric O. (43) volledig in zijn recht.

Als verdachte van moord of doodslag werd hij eind vorig jaar gevangelijk weggehaald bij zijn eenheid en voor zijn gevoel 'als een crimineel' naar Nederland overgebracht.

Maar zelfs van de sterk afgezwakte justitiële verwijten is bij rechterlijke toetsing niets overeind gebleven: Eric O. gaat in alle opzichten vrijuit.

Feit 2: O. werd vorig jaar als verdachte van moord weggehaald bij zijn eenheid.

Feit 3: O. had het gevoel als crimineel naar Nederland te worden gebracht.

Feit 4: alle justitiële verwijten zijn verworpen door de rechtbank.

Feit 5: O. gaat in alle opzichten vrijuit.

Bewering 1 op basis van feit 2 t/m 5: O. is te snel aangeklaagd en bestempeld als crimineel door het OM, want hij is door de rechtbank vrijgesproken.

De geweldsinstructie heeft hij niet geschonden, omdat de waarschuwingen noodzakelijk waren voor het uitvoeren van de missie van zijn quick reaction force. De geweldsinstructie die hij volgens officier van justitie mevr. mr. E. van Dusschoten zou hebben overtreden, legitimeerden juist zijn manier van optreden, zo oordeelde gisteren de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem.

Feit 1: O. stond in zijn recht toen hij zijn waarschuwingsschoten loste.

Feit 6: O. heeft de geweldsinstructies niet geschonden.

Feit 7: de schoten waren noodzakelijk voor het uitvoeren van de missie van zijn quick reaction force.

Feit 8: volgens officier van justitie mevr. Mr. E. van Dusschoten heeft O. de geweldsinstructies wel overtreden.

Feit 9: de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem oordeelde dat de geweldsinstructie het optreden van O. juist legitimeerde.

Bewering 2 op basis van feit 1 en feit 6 t/m 9: de officier van justitie heeft een verkeerde beoordeling gemaakt wat betreft het overtreden van de geweldsinstructies door O.

Bewering 1 en 2 leiden tot bewering 3: justitie heeft Eric O. op basis van verkeerde beoordelingen aangeklaagd.

Van 'aanmerkelijke onvoorzichtigheid' was geen sprake, zodat evenmin bewijsbaar is dat het aan O.'s schuld te wijten is geweest dat een Irakees zwaar letsel heeft opgelopen toen hij werd geraakt door een waarschijnlijk op de grond afketsende kogel uit zijn Diemaco C7-geweer.

Feit 10: O. was niet onvoorzichtig.

Feit 11: het is niet bewijsbaar dat O. schuld heeft aan het letsel van een Irakees.

Feit 12: de Irakees werd geraakt door een waarschijnlijk op de grond afketsende kogel uit het geweer van O.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: het was een ongeluk dat de Irakees werd geraakt door de afketsende kogel uit O.'s geweer.

Duimen omhoog

Eric O., tegen wie zes maanden voorwaardelijk was geëist en 240 uur werkstraf, liet het vonnis eerst gelaten over zich heen komen. Maar de rechtszaal onder applaus van delegaties van marine en mariniers verlatend plooid hij zijn gezicht in een brede grijns toen hij een paar hartelijk omhooggestoken duimen in het oog kreeg.

Feit 13: tegen Eric O. was zes maanden voorwaardelijk geëist en 240 uur taakstraf.

Feit 14: O. liet het vonnis eerst gelaten over zich heen komen.

Feit 15: O. verliet de rechtszaal onder applaus van delegaties van marine en mariniers.

Feit 16: O. lachte toen hij een paar omhooggestoken duimen zag.

Feit 20: twee collega's zagen de uitkomst van het proces met vertrouwen tegemoet en hadden bloemen meegenomen.

Feit 21: O. was moeilijk te vinden om de bloemen in ontvangst te kunnen nemen.

Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 16 en 20 en 21: O. is blij met de steun van zijn collega's tijdens de uitspraak.

Snel verdween hij in de catacomben van het paleis van justitie. Met het oog op zijn werk - hij wil zo snel mogelijk weer op een missie in het buitenland - blijft hij directe confrontatie met de media mijden. Twee collega-mariniers die met kennelijk groot vertrouwen in de uitkomst van het proces op voorhand al een boeket bloemen voor hem hadden aangeschaft, moesten eerst een speurtocht ondernemen voordat zij hem geluk konden wensen.

Feit 17: O. verdween snel in de catacomben van het paleis van justitie.

Feit 18: O. wil zo snel mogelijk weer op een missie in het buitenland.

Feit 19: O. blijft vanwege zijn werk direct contact met de media vermijden.

Bewering 6 op basis van feit 17 t/m 19: O. 's loyaliteit ligt bij het leger.

Bewijs

Belangrijk onderdeel in het vrijsprekende Arnhemse vonnis is de vaststelling dat als een militair zegt dat geweld noodzakelijk is geweest, van hem niet meer bewijs kan worden gevorderd dan dat hij 'een op zichzelf niet onaannemelijke verklaring geeft van zijn handelwijze'. De onjuistheid daarvan mag alleen worden aangenomen als onwaarheid aannemelijk wordt gemaakt.

Feit 22: door het proces is vastgesteld dat als een militair zegt dat geweld noodzakelijk is geweest, van hem niet meer bewijs kan worden gevorderd dan dat hij een aannemelijke verklaring geeft voor zijn handelwijze.

Feit 23: aan de juistheid van die verklaring mag alleen worden getwijfeld indien onwaarheid aannemelijk is.

Bewering 7 op basis van feit 22 en 23: de rechtbank gaat ervan uit dat militairen te goeder trouw handelen, tenzij het tegendeel bewezen kan worden.

De rechtbank is inderdaad uitgegaan van O.'s eigen beschrijving van de chaotische situatie op 27 december 2003 tussen Al Khidr en Samawa, waar hij tussen files met geagiteerde Irakezen en een Amerikaans konvooi met gevangenen met te weinig mensen een container moest beveiligen, en waar criminele aanvallen van vijandige menigten al eerder voor problemen hadden gezorgd.

Feit 24: de rechtbank is uitgegaan van O.'s beschrijving van de situatie.

Feit 25: het was volgens O. een chaotische situatie op 27 december 2003 tussen Al Khidr en Samawa.

Feit 26: O. moest daar met te weinig mensen een container beveiligen tussen files met geagiteerde Irakezen en een Amerikaans konvooi met gevangenen.

Feit 27: op die plaats hebben eerder criminele aanvallen van vijandige menigten voor problemen gezorgd.

Bewering 8 op basis van feit 24 t/m 27: de rechtbank heeft aangenomen dat er sprake was van een chaotische situatie, waarin O. zijn werk zo goed mogelijk probeerde uit te voeren.

"Mijn grootste zorg was dat er mariniers alleen zouden komen te staan in een groep Irakezen. Ik was bang het overzicht kwijt te raken doordat we in drie groepen gesplitst zouden worden. De situatie werd zo grillig en dreigend dat ik niet meer voor de veiligheid van mijn mensen kon instaan. (...) Ik zag dat de groep bleef naderen. Ik heb mijn wapen op overdreven wijze doorgeladen. Toen ze bleven naderen, heb ik in de lucht geschoten. Het maakte geen indruk. Ik nam in mijn vizier een richtpunt dichtbij. Ik wist dus dat ik links voor de groep richtte. Ik heb daarop een schot afgevuurd. Er zou een kans zijn dat mijn mensen zich bedreigd zouden voelen en zelf zouden gaan schieten. Dit wilde ik voorkomen. Ik wilde dat de naderende groep zag dat ik schoot. Het was ernst..."

Feit 28: de grootste zorg van O. was dat er mariniers alleen zouden komen te staan in een groep Irakezen.

Feit 29: O. was bang het overzicht kwijt te raken, doordat zijn groep in drieën zou worden gesplitst.

Feit 30: O. kon de veiligheid van zijn mannen niet meer garanderen door de dreigende situatie.

Feit 31: de groep Irakezen kwam steeds dichtbij.

Feit 32: O. heeft zijn wapen duidelijk zichtbaar doorgeladen.

Feit 33: de groep Irakezen bleef naderen, waardoor O. een schot in de lucht vuurde.

Feit 34: het schot maakte geen indruk op de groep Irakezen.

Feit 35: O. nam in zijn vizier een punt dichtbij, waardoor hij wist dat hij links voor de groep richtte.

Feit 36: O. vuurde vervolgens een schot af.

Feit 37: O. wilde voorkomen dat zijn eigen mannen zouden gaan schieten.

Feit 38: O. wilde dat de groep Irakezen zag dat hij schoot.

Feit 39: het was een ernstige situatie volgens O.

Bewering 9a op basis van feit 28 t/m 31 en feit 37 en 39: O. heeft vanwege de dreiging voor zijn eigen mannen maatregelen genomen.

Bewering 9b op basis van feit 32 t/m 36 en feit 38: O. gebruikte proportioneel geweld in de vorm van waarschuwingsschoten.

De rechtbank concludeert hieruit dat O. 'een zorgvuldige waarschuwingfase opgebouwd' had, waarbij een mondelinge waarschuwing niet nodig was.

Het in acht nemen van extra veiligheidsmarges sluit tevens uit dat hij 'aanmerkelijk onvoorzichtig' zou zijn geweest. Temeer, aldus de rechtbank, omdat niet is voorgeschreven hoe een waarschuwingsschot moet worden gegeven, en in aanmerking genomen dat bij een waarschuwingsschot een 'veilige richting' niet bestaat.

Feit 40: de rechtbank concludeert dat O. een zorgvuldige waarschuwingfase heeft opgebouwd.

Feit 41: een mondelinge waarschuwing was volgens de rechtbank niet nodig.

Feit 42: doordat O. extra veiligheidsmarges in acht heeft genomen, is hij niet aanmerkelijk onvoorzichtig geweest.

Feit 43: er zijn geen voorschriften over hoe een waarschuwingsschot moet worden gegeven.

Feit 44: bij een waarschuwingsschot bestaat geen ‘veilige richting’.

Bewering 10 op basis van feit 40 t/m 44: volgens de rechtbank heeft O. zijn waarschuwingsschoten op de juiste manier ingezet en is hij hierbij niet onzorgvuldig te werk gegaan.

Ondanks zijn opluchting over de vrijspraak die volgens hem de juistheid van zijn handelen bevestigt, vindt Eric O. dat de affaire toch alleen maar verliezers heeft opgeleverd, zegt advocaat Knoops: "Dat je als een boef bent behandeld, en niet eens afscheid hebt kunnen nemen van je maten in je eenheid, vergeet je niet gauw."

Het is hem tegengevallen dat de rechtbank zijn aanhouding niet onrechtmatig heeft genoemd. Nu de zaak tien maanden lang zijn leven heeft bepaald, hoopt hij dat justitie het er verder bij laat.

Feit 45: Eric O. is opgelucht over de vrijspraak.

Feit 46: de vrijspraak bevestigt volgens O. de juistheid van zijn handelen.

Feit 47: zijn advocaat zegt dat O. vindt dat de affaire alleen maar verliezers kent.

Feit 48: O. vergeet niet gauw dat hij als crimineel is behandeld en dat hij geen afscheid van zijn eenheid heeft kunnen nemen.

Feit 50: de rechtbank vindt de aanhouding niet onrechtmatig, wat O. teleurstelt.

Feit 51: de zaak heeft tien maanden van O.’s leven bepaald.

Feit 52: O. hoopt dat het OM niet in hoger beroep gaat.

Bewering 11 op basis van feit 45 t/m 52: O. heeft dubbele gevoelens over de zaak: hij is blij met de vrijspraak, maar teleurgesteld in het OM.

Hij wil ook nog wel kwijt dat hij erg onder de indruk is van de steun van de Nederlandse bevolking, van defensie, en van de marine in het bijzonder, die als een blok achter hem is blijven staan.

Feit 53: O. is onder de indruk van de steun van de Nederlandse bevolking, van defensie en van de marine in het bijzonder.

Feit 54: de marine heeft als een blok achter O. gestaan.

Bewering 12 op basis van feit 53 en 54: Eric O. had niet verwacht dat hij zoveel steun zou krijgen van iedereen en is daar blij mee.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 2: O. werd vorig jaar als verdachte van moord weggehaald bij zijn eenheid.

Feit 3: O. had het gevoel als crimineel naar Nederland te worden gebracht.

Feit 4: alle justitiële verwijten zijn verworpen door de rechtbank.

Feit 5: O. gaat in alle opzichten vrijuit.

Bewering 1 op basis van feit 2 t/m 5: O. is te snel aangeklaagd en bestempeld als crimineel door het OM, want hij is door de rechtbank vrijgesproken.

Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel bewezen is.

Feit 1: O. stond in zijn recht toen hij zijn waarschuwingsschoten loste.

Feit 6: O. heeft de geweldsinstructies niet geschonden.

Feit 7: de schoten waren noodzakelijk voor het uitvoeren van de missie van zijn quick reaction force.

Feit 8: volgens officier van justitie mevr. Mr. E. van Dusschoten heeft O. de geweldsinstructies wel overtreden.

Feit 9: de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem oordeelde dat de geweldsinstructie het optreden van O. juist legitimeerde.

Bewering 2 op basis van feit 1 en feit 6 t/m 9: de officier van justitie heeft een verkeerde beoordeling gemaakt wat betreft het overtreden van de geweldsinstructies door O.

Verankering 2: je mag niet iemand veroordelen wanneer je niet goed bekend bent met de feiten.

Bewering 1 en 2 leiden tot bewering 3: justitie heeft Eric O. op basis van verkeerde beoordelingen aangeklaagd.

Verankering 3: iemand veroordelen mag alleen op basis van de juiste onderbouwingen.

Feit 10: O. was niet onvoorzichtig.

Feit 11: het is niet bewijsbaar dat O. schuld heeft aan het letsel van een Irakees.

Feit 12: de Irakees werd geraakt door een waarschijnlijk op de grond afketsende kogel uit het geweer van O.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: het was een ongeluk dat de Irakees werd geraakt door de afketsende kogel uit O.'s geweer.

Verankering 4: bij een ongeluk is er geen sprake van opzet.

Feit 13: tegen Eric O. was zes maanden voorwaardelijk geëist en 240 uur taakstraf.

Feit 14: O. liet het vonnis eerst gelaten over zich heen komen.

Feit 15: O. verliet de rechtszaal onder applaus van delegaties van marine en mariniers.

Feit 16: O. lachte toen hij een paar omhooggestoken duimen zag.

Feit 20: twee collega's zagen de uitkomst van het proces met vertrouwen tegemoet en hadden bloemen meegenomen.

Feit 21: O. was moeilijk te vinden om de bloemen in ontvangst te kunnen nemen.

Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 16 en 20 en 21: O. is blij met de steun van zijn collega's tijdens de uitspraak.

Verankering 5: wanneer je beschuldigd wordt, sta je er toch alleen voor.

Feit 17: O. verdween snel in de catacomben van het paleis van justitie.

Feit 18: O. wil zo snel mogelijk weer op een missie in het buitenland.

Feit 19: O. blijft vanwege zijn werk direct contact met de media vermijden.

Bewering 6 op basis van feit 17 t/m 19: O. 's loyaliteit ligt bij het leger.

Verankering 6: van je vrienden moet je het hebben.

Feit 22: door het proces is vastgesteld dat als een militair zegt dat geweld noodzakelijk is geweest, van hem niet meer bewijs kan worden gevorderd dan dat hij een aannemelijke verklaring geeft voor zijn handelswijze.

Feit 23: aan de juistheid van die verklaring mag alleen worden getwijfeld indien onwaarheid aannemelijk is.

Bewering 7 op basis van feit 22 en 23: de rechtbank gaat ervan uit dat militairen te goeder trouw handelen, tenzij het tegendeel bewezen kan worden.

Verankering 7: een rechter spreekt recht op basis van harde feiten (“*beyond reasonable doubt*”).

Feit 24: de rechtbank is uitgegaan van O.'s beschrijving van de situatie.

Feit 25: het was volgens O. een chaotische situatie op 27 december 2003 tussen Al Khidr en Samawa.

Feit 26: O. moest daar met te weinig mensen een container beveiligen tussen files met geagiteerde Irakezen en een Amerikaans konvooi met gevangenen.

Feit 27: op die plaats hebben eerder criminele aanvallen van vijandige menigten voor problemen gezorgd.

Bewering 8 op basis van feit 24 t/m 27: de rechtbank heeft aangenomen dat er sprake was van een chaotische situatie, waarin O. zijn werk zo goed mogelijk probeerde uit te voeren.

Verankering 8: voor een goed oordeel dien je jezelf te verplaatsen in de werkelijke situatie.

Feit 28: de grootste zorg van O. was dat er mariniers alleen zouden komen te staan in een groep Irakezen.

Feit 29: O. was bang het overzicht kwijt te raken, doordat zijn groep in drieën zou worden gesplitst.

Feit 30: O. kon de veiligheid van zijn mannen niet meer garanderen door de dreigende situatie.

Feit 31: de groep Irakezen kwam steeds dichterbij.

Feit 32: O. heeft zijn wapen duidelijk zichtbaar doorgeladen.

Feit 33: de groep Irakezen bleef naderen, waardoor O. een schot in de lucht vuurde.

Feit 34: het schot maakte geen indruk op de groep Irakezen.

Feit 35: O. nam in zijn vizier een punt dichtbij, waardoor hij wist dat hij links voor de groep richtte.

Feit 36: O. vuurde vervolgens een schot af.

Feit 37: O. wilde voorkomen dat zijn eigen mannen zouden gaan schieten.

Feit 38: O. wilde dat de groep Irakezen zag dat hij schoot.

Feit 39: het was een ernstige situatie volgens O.

Bewering 9a op basis van feit 28 t/m 31 en feit 37 en 39: O. heeft vanwege de dreiging voor zijn eigen mannen maatregelen genomen.

Verankering 9a: als je collega's bedreigd worden, moet je verdedigend te werk gaan.

Bewering 9b op basis van feit 32 t/m 36 en feit 38: O. gebruikte proportioneel geweld in de vorm van waarschuwingsschoten.

Verankering 9b: het leger handelt rationeel.

Feit 40: de rechtbank concludeert dat O. een zorgvuldige waarschuwingsfase heeft opgebouwd.

Feit 41: een mondelinge waarschuwing was volgens de rechtbank niet nodig.

Feit 42: doordat O. extra veiligheidsmarges in acht heeft genomen, is hij niet aanmerkelijk onvoorzichtig geweest.

Feit 43: er zijn geen voorschriften over hoe een waarschuwingsschot moet worden gegeven.

Feit 44: bij een waarschuwingsschot bestaat geen 'veilige richting'.

Bewering 10 op basis van feit 40 t/m 44: volgens de rechtbank heeft O. zijn waarschuwingsschoten op de juiste manier ingezet en is hij hierbij niet onzorgvuldig te werk gegaan.

Verankering 10: het leger handelt rationeel.

Feit 45: Eric O. is opgelucht over de vrijspraak.

Feit 46: de vrijspraak bevestigt volgens O. de juistheid van zijn handelen.

Feit 47: zijn advocaat zegt dat O. vindt dat de affaire alleen maar verliezers kent.

Feit 48: O. vergeet niet gauw dat hij als crimineel is behandeld en dat hij geen afscheid van zijn eenheid heeft kunnen nemen.

Feit 50: de rechtbank vindt de aanhouding niet onrechtmatig, wat O. teleurstelt.

Feit 51: de zaak heeft tien maanden van O.'s leven bepaald.

Feit 52: O. hoopt dat het OM niet in hoger beroep gaat.

Bewering 11 op basis van feit 45 t/m 52: O. heeft dubbele gevoelens over de zaak: hij is blij met de vrijspraak, maar teleurgesteld in justitie.

Verankering 11: militairen zijn gevoelig voor morele afkeuring.

Feit 53: O. is onder de indruk van de steun van de Nederlandse bevolking, van defensie en van de marine in het bijzonder.

Feit 54: de marine heeft als een blok achter O. gestaan.

Bewering 12 op basis van feit 53 en 54: Eric O. had niet verwacht dat hij zoveel steun zou krijgen van iedereen en is daar blij mee.

Verankering 12: loyaliteit is belangrijk in een onzekere periode.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Rechtspraak gebaseerd op feiten

Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel bewezen is.

Verankering 2: je mag niet iemand veroordelen wanneer je niet goed bekend bent met de feiten.

Verankering 3: iemand veroordelen mag alleen op basis van de juiste onderbouwingen.

Verankering 4: bij een ongeluk is er geen sprake van opzet.

Verankering 7: een rechter spreekt recht op basis van harde feiten (“*beyond reasonable doubt*”).

Verankering 8: voor een goed oordeel dien je jezelf te verplaatsen in de werkelijke situatie.

Het handelen van militairen

Verankering 9a: als je collega's bedreigd worden, moet je verdedigend te werk gaan.

Verankering 9b: het leger handelt rationeel

Verankering 10: het leger handelt rationeel

Verankering 11: militairen zijn gevoelig voor morele afkeuring.

Persoonlijke verwerking

Verankering 5: wanneer je beschuldigd wordt, sta je er toch alleen voor.

Verankering 6: van je vrienden moet je het hebben.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Tijdens de rechtszaak van Eric O. heeft het OM op basis van onvolledige of foutieve gegevens beoordelingen gemaakt, die achteraf niet juist bleken. De rechtbank heeft wel gekeken naar de juiste gegevens en zich verplaatst in de militaire situatie en het handelen daar er plekke en op basis daarvan geoordeeld. Het ging er tijdens de rechtszaak om of Eric O. wel of niet juist en doordacht had gehandeld. De rechtbank oordeelde dat hij dat wel had gedaan. Voor Eric O. was de rechtszaak ingrijpend, ondanks de steun die hij heeft gekregen.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

Als het OM bij een verdenking uitgaat van verkeerde feiten, verandert het leven van een verdachte in een nachtmerrie. Dit ondanks de steun die hij krijgt uit eigen kring.

Analyse bericht 6 (NRC Handelsblad)

Bericht uit *NRC Handelsblad* van 27 september 2004

‘MARINIER ERIK O. MOCHT SCHIETEN IN IRAK, MAAR NIET OP IEDEREEN’

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

SECTION: Binnenland; Pg. 3

LENGTH: 937 words

HEADLINE: Marinier Erik O. mocht schieten in Irak, maar niet op iedereen

BYLINE: DOOR ONZE REDACTEUR STEVEN DERIX

DATELINE: ARNHEM, 27 SEPT.

BODY:

Vandaag is in Arnhem de rechtszaak begonnen tegen de marinier Erik O., die eind vorig jaar een Iraakse plunderaar doodschoot. Overtrad hij daarmee de geweldsinstructie?

Nog voordat het proces tegen marinier Erik O. is begonnen, speelt het een centrale rol: de geweldsinstructie. Daarin staat wanneer Nederlandse militairen in Irak mogen schieten en wanneer niet. Maar die instructie is geheim. De directeur juridische zaken van het ministerie van Defensie heeft in een brief geschreven dat openbaarmaking van de geweldsregels de relaties zou kunnen schaden met "andere deelnemende landen" aan de stabilisatiemacht in Irak. Officier van justitie E. van Dusschoten vraagt de rechtbank daarom de zitting achter gesloten deuren te laten plaatsvinden. Rechtbankvoorzitter E. Smedema schuift de vraag voor zich uit.

Die geweldsinstructie was goed uitvoerbaar, zei Erik O. - tanige man, met stekeltjeshaar - vanmorgen voor de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem, waar hij terechtstaat voor het doden van een Iraakse man op 27 december 2003. Op die dag moet sergeant-majoor Erik O. als commandant van een 'snelle reactiemacht' de orde herstellen rondom een gekantelde vrachtwagen, die langs de route naar Bagdad van de weg is geraakt. Als een groep Iraakse plunderaars te dichtbij komt, lost de sergeant-majoor naar eigen zeggen twee schoten. Een schot gaat in de lucht. De tweede kogel gaat naar de grond, op ongeveer vijftig meter voor de groep Irakezen. Het is waarschijnlijk die kogel die een van de mannen, Abdullah Moushar Aadhafa, dodelijk treft. Het slachtoffer wordt in een Iraakse auto afgevoerd naar een lokaal ziekenhuis, waar hij overlijdt.

Die avond wordt sergeant-majoor Erik O. voor het eerst gehoord door Nederlandse marechaussees. Op 30 december wordt hij door Defensie teruggehaald naar Nederland. In amper een week groeit het 'schietincident' in Nederland uit tot een ware affaire.

Met de dood van de 33-jarige Moushar heeft dat weinig te maken. In de maanden die volgen, komen nog twee Irakezen door Nederlandse kogels om het leven, zonder dat dit leidt tot noemenswaardige reacties. Op 23 juni maakt het parket in Arnhem bekend dat de Nederlandse militairen die betrokken

waren bij het doodschieten van deze twee Irakezen, niet worden vervolgd. De militairen hebben gehandeld volgens de dienstvoorschriften, zo meldt het openbaar ministerie in een persbericht.

Erik O. heeft dat niet gedaan, vindt het OM. Op 13 juli, meer dan een half jaar nadat het incident heeft plaatsgevonden, laat het openbaar ministerie weten dat de sergeant-majoor der mariniers zich voor de rechter moet verantwoorden. Door een schot "in de richting van een groep Irakezen" af te vuren, heeft Erik O. gehandeld in strijd met de "dienstvoorschriften zoals die gelden voor de Nederlandse militairen in Irak". Het dienstvoorschrift waar het OM op doelt, is de inmiddels vermaarde geweldsinstructie, die bepaalt wanneer de Nederlandse militairen in Irak mogen schieten. Op overtreding van de geldende dienstvoorschriften (artikel 136 van het Wetboek militair strafrecht) staat een gevangenisstraf van maximaal vijf jaar.

De vervolgingsbeslissing van het OM komt maanden na de schietpartij. De tenlastelegging die het OM in juli naar buiten brengt is veel minder zwaar dan wat het OM aanvankelijk denkt ten laste te kunnen leggen: dood door schuld, doodslag, of zelfs moord. Die verdenkingen zijn in januari uitgelekt, wanneer een persofficier van het parket in Arnhem vragen krijgt over de repatriëring van Erik O. De publieke opinie reageert verontwaardigd. 'Onze jongens' in Irak moeten onder gevaarlijke omstandigheden opereren met een arm op de rug, zo denkt men.

Dat beeld wordt bevestigd als een vertrouwelijke brief van 'super-pg' Joan de Wijkerslooth over de kwestie Erik O. uitlekt. In die brief schrijft De Wijkerslooth dat het gebruik van geweld (waartoe ook waarschuwingsschoten behoren, aldus de PG) volgens "de instructie niet was toegestaan". De Wijkerslooth bedoelt daarmee dat het gebruik van geweld niet was toegestaan in de specifieke situatie waarin Erik O. zich bevond ten tijde van het schietincident. Maar omdat De Wijkerslooth ook schrijft dat de geweldsinstructie voor Nederland, als niet 'bezettende macht' in Irak "meer beperkingen" inhoudt dan die van de VS of Groot-Brittannië, concluderen verschillende media dat Nederlandse militairen in Irak klaarblijkelijk helemaal geen geweld mogen gebruiken.

Minister van Defensie Kamp en minister van Justitie Donner moeten verontruste parlementariërs in een spoeddebat geruststellen: de Nederlandse geweldsinstructie is alleen beperkter op een aantal kleine punten, zoals bijvoorbeeld wat betreft het detineren van gevangenen. Nederlandse soldaten kunnen van zich afbijten als dat nodig is, zegt Kamp. Dat is op 27 februari. Nog geen twee maanden later, als gevechten in Najaf zorgen voor onrust in de Nederlandse provincie Al-Muthanna, halen Nederlandse soldaten bijna dagelijks de trekker over.

Door de voortdurende geheimzinnigheid rondom de inhoud van de 'geweldsinstructie' heeft de term een magische klank gekregen. Maar die geheimzinnigheid zal waarschijnlijk niet lang meer kunnen worden volgehouden. Al tijdens de eerste uren van de zitting vanmorgen komt de instructie regelmatig aan de orde. In de dagvaarding worden de belangrijkste punten door het OM zelf opgesomd. De officier leest ze niet voor, maar voor de zitting zijn kopieën van de dagvaarding uitgedeeld. Ook als de rechtszaak verder achter gesloten deuren zal plaatsvinden, kan iedereen vanaf nu weten wat een Nederlandse militair in Irak mag doen.

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: heeft O. zich gehouden aan de geweldsinstructies?

Bij de rechtszaak van Eric O. draait het om de vraag of O. zich gehouden heeft aan de geweldsinstructies.

Vandaag is in Arnhem de rechtszaak begonnen tegen de marinier Erik O., die eind vorig jaar een Iraakse plunderaar doodschoot. Overtrad hij daarmee de geweldsinstructie?

2) Onderwerp: inhoud van de geweldsinstructies zijn geheim

De geweldsinstructies zijn geheim, omdat openbaarmaking de relatie zou kunnen schaden met andere landen die in Irak aanwezig zijn. De officier van justitie wil daarom dat de rechtszaak niet openbaar is.

Nog voordat het proces tegen marinier Erik O. is begonnen, speelt het een centrale rol: de geweldsinstructie. Daarin staat wanneer Nederlandse militairen in Irak mogen schieten en wanneer niet. Maar die instructie is geheim. De directeur juridische zaken van het ministerie van Defensie heeft in een brief geschreven dat openbaarmaking van de geweldsregels de relaties zou kunnen schaden met "andere deelnemende landen" aan de stabilisatiemacht in Irak. Officier van justitie E. van Dusschoten vraagt de rechtbank daarom de zitting achter gesloten deuren te laten plaatsvinden. Rechtbankvoorzitter E. Smedema schuift de vraag voor zich uit.

3) Onderwerp: de geweldsinstructies waren volgens O. goed uitvoerbaar

O. had geen moeite de geweldsinstructies te volgen. Toch staat hij terecht voor het doden van een Iraakees.

Die geweldsinstructie was goed uitvoerbaar, zei Erik O. - tanige man, met stekeltjeshaar - vanmorgen voor de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem, waar hij terechtstaat voor het doden van een Iraakse man op 27 december 2003.

4) Onderwerp: O. moet de orde herstellen

O. had de opdracht de orde rond een van de weg geraakte vrachtauto te herstellen.

Op die dag moet sergeant-majoor Erik O. als commandant van een 'snelle reactiemacht' de orde herstellen rondom een gekantelde vrachtwagen, die langs de route naar Bagdad van de weg is geraakt.

5) Onderwerp: n.a.v. de dreigende situatie vuurt O. twee waarschuwingsschoten

Doordat een groep Iraakezen volgens O. te dichtbij komt, vuurt hij twee waarschuwingsschoten.

Naar aanleiding van één schot komt een Iraakees om het leven.

Als een groep Iraakse plunders te dichtbij komt, lost de sergeant-majoor naar eigen zeggen twee schoten. Een schot gaat in de lucht. De tweede kogel gaat naar de grond, op ongeveer vijftig meter

voor de groep Irakezen. Het is waarschijnlijk die kogel die een van de mannen, Abdullah Moushar Aadhafa, dodelijk treft. Het slachtoffer wordt in een Iraakse auto afgevoerd naar een lokaal ziekenhuis, waar hij overlijdt.

6) Onderwerp: de dagen na het incident

Eric O. wordt op 27 december voor het eerste gehoord, waarna hij op 30 december naar Nederland wordt gehaald.

Die avond wordt sergeant-majoor Erik O. voor het eerst gehoord door Nederlandse marechaussees. Op 30 december wordt hij door Defensie teruggehaald naar Nederland.

7) Onderwerp: het schietincident groeit uit tot een affaire

Het schietincident wordt een affaire, terwijl hierna nog meer schietincidenten plaatsvinden, waarbij twee Nederlanders twee Irakezen neerschieten. Zij worden echter niet vervolgd, omdat zij hebben gehandeld volgens de dienstvoorschriften.

In amper een week groeit het 'schietincident' in Nederland uit tot een ware affaire.

Met de dood van de 33-jarige Moushar heeft dat weinig te maken. In de maanden die volgen, komen nog twee Irakezen door Nederlandse kogels om het leven, zonder dat dit leidt tot noemenswaardige reacties. Op 23 juni maakt het parket in Arnhem bekend dat de Nederlandse militairen die betrokken waren bij het doodschieten van deze twee Irakezen, niet worden vervolgd. De militairen hebben gehandeld volgens de dienstvoorschriften, zo meldt het openbaar ministerie in een persbericht.

8) Onderwerp: O. heeft zich volgens het OM niet aan de geweldsinstructies gehouden

Door een schot in de richting van de Irakezen te vuren, heeft O. volgens het OM gehandeld in strijd met de geweldsinstructies. Hiervoor kan hij maximaal 5 jaar gevangenisstraf krijgen.

Erik O. heeft dat niet gedaan, vindt het OM. Op 13 juli, meer dan een half jaar nadat het incident heeft plaatsgevonden, laat het openbaar ministerie weten dat de sergeant-majoor der mariniers zich voor de rechter moet verantwoorden. Door een schot "in de richting van een groep Irakezen" af te vuren, heeft Erik O. gehandeld in strijd met de "dienstvoorschriften zoals die gelden voor de Nederlandse militairen in Irak". Het dienstvoorschrift waar het OM op doelt, is de inmiddels vermaarde geweldsinstructie, die bepaalt wanneer de Nederlandse militairen in Irak mogen schieten. Op overtreding van de geldende dienstvoorschriften (artikel 136 van het Wetboek militair strafrecht) staat een gevangenisstraf van maximaal vijf jaar.

9) Onderwerp: de tenlastelegging van het OM was aanvankelijk zwaarder

Het OM wil O. in eerste instantie vervolgen voor dood, door schuld, doodslag of moord. Dit is in januari uitgelekt.

De vervolgingsbeslissing van het OM komt maanden na de schietpartij. De tenlastelegging die het OM in juli naar buiten brengt is veel minder zwaar dan wat het OM aanvankelijk denkt ten laste te kunnen leggen: dood door schuld, doodslag, of zelfs moord. Die verdenkingen zijn in januari uitgelekt, wanneer een persofficier van het parket in Arnhem vragen krijgt over de repatriëring van Erik O.

10) Onderwerp: ‘Onze jongens’ mogen volgens de media geen geweld gebruiken in Irak

Naar aanleiding van een vertrouwelijke brief die uitlekt, afkomstig van Procureur-generaal De Wijkerslooth, concludeert de media dat Nederlandse Militairen in Irak geen geweld mogen gebruiken. De Wijkerslooth bedoelde echter dat O. in die situatie geen geweld had mogen gebruiken en dat de Nederlandse militairen beperkingen hebben wat betreft de geweldinstructies.

De publieke opinie reageert verontwaardigd. 'Onze jongens' in Irak moeten onder gevaarlijke omstandigheden opereren met een arm op de rug, zo denkt men.

Dat beeld wordt bevestigd als een vertrouwelijke brief van 'super-pg' Joan de Wijkerslooth over de kwestie Erik O. uitlekt. In die brief schrijft De Wijkerslooth dat het gebruik van geweld (waartoe ook waarschuwingsschoten behoren, aldus de PG) volgens "de instructie niet was toegestaan". De Wijkerslooth bedoelt daarmee dat het gebruik van geweld niet was toegestaan in de specifieke situatie waarin Erik O. zich bevond ten tijde van het schietincident. Maar omdat De Wijkerslooth ook schrijft dat de geweldsinstructie voor Nederland, als niet 'bezettende macht' in Irak "meer beperkingen" inhoudt dan die van de VS of Groot-Brittannie, concluderen verschillende media dat Nederlandse militairen in Irak klaarblijkelijk helemaal geen geweld mogen gebruiken.

11) Onderwerp: Nederlandse geweldsinstructie is volgens Kamp en Donner maar op een klein aantal punten beperkter

In een spoeddebat geven ministers Kamp en Donner aan dat de Nederlandse geweldsinstructie maar op klein aantal punten beperkter is. Nederlandse militairen mogen van zich afbijten. Een aantal maanden nadat dit is gezegd is wordt er dagelijks geweld gebruikt door de Nederlandse militairen in Irak.

Minister van Defensie Kamp en minister van Justitie Donner moeten verontruste parlementariërs in een spoeddebat geruststellen: de Nederlandse geweldsinstructie is alleen beperkter op een aantal kleine punten, zoals bijvoorbeeld wat betreft het detineren van gevangenen. Nederlandse soldaten kunnen van zich afbijten als dat nodig is, zegt Kamp. Dat is op 27 februari. Nog geen twee maanden later, als gevechten in Najaf zorgen voor onrust in de Nederlandse provincie Al-Muthanna, halen Nederlandse soldaten bijna dagelijks de trekker over.

12) Onderwerp: de inhoud van de geweldsinstructies zullen niet langer geheim blijven

De geheimzinnigheid rondom de geweldsinstructies zullen afnemen, aangezien de instructie regelmatig aan de orde komt in de rechtszaak. Ook komen ze aan bod in de dagvaarding, waarvan kopieën voor de zitting zijn uitgedeeld.

Door de voortdurende geheimzinnigheid rondom de inhoud van de 'geweldsinstructie' heeft de term een magische klank gekregen. Maar die geheimzinnigheid zal waarschijnlijk niet lang meer kunnen worden volgehouden. Al tijdens de eerste uren van de zitting vanmorgen komt de instructie regelmatig aan de orde. In de dagvaarding worden de belangrijkste punten door het OM zelf opgesomd. De officier leest ze niet voor, maar voor de zitting zijn kopieën van de dagvaarding uitgedeeld. Ook als de rechtszaak verder achter gesloten deuren zal plaatsvinden, kan iedereen vanaf nu weten wat een Nederlandse militair in Irak mag doen.

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding van dit artikel is het begin van de rechtszaak van Eric O. Dit blijkt uit scène 1.

Vandaag is in Arnhem de rechtszaak begonnen tegen de marinier Erik O., die eind vorig jaar een Iraakse plunderaar doodschoot. Overtrad hij daarmee de gewelddinstructie?

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel wat de journalist wil bereiken is uit te leggen waarvoor Eric O. wordt aangeklaagd.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- De gewelddinstructies spelen een centrale rol bij het proces tegen Eric O.
- Het OM vindt dat O. in strijd met de gewelddinstructies heeft gehandeld.
- Het publiek denkt dat Nederlandse militairen helemaal niet mogen schieten.
- De gewelddinstructies zullen door de rechtszaak toch openbaar worden.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel van dit artikel is te laten zien wat voor een ingewikkelde zaak het schietincident is. Zelfs het OM heeft moeite om tot een vervolgingsbeslissing te komen en de politiek is er ook bij betrokken.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van het bericht is dat Eric O. wordt aangeklaagd voor het handelen in strijd met de gewelddinstructies en dat door het proces die gewelddinstructies niet langer geheim zullen blijven. Het concrete- en abstracte doel zijn gehaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

Vandaag is in Arnhem de rechtszaak begonnen tegen de marinier Erik O., die eind vorig jaar een Iraakse plunderaar doodschoot. Overtrad hij daarmee de geweldsinstructie?

Feit 1: op 27 september 2004 is de rechtszaak tegen de marinier Eric O. begonnen.

Feit 2: Eric O. schoot eind 2003 een Irakese plunderaar dood.

Feit 3: de vraag is of Eric O. de geweldsinstructie daarmee heeft overtreden.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 3: Eric O. staat terecht voor het doden van een Iraakees, waarbij hij wellicht de geweldsinstructies heeft overtreden.

Nog voordat het proces tegen marinier Erik O. is begonnen, speelt het een centrale rol: de geweldsinstructie. Daarin staat wanneer Nederlandse militairen in Irak mogen schieten en wanneer niet. Maar die instructie is geheim. De directeur juridische zaken van het ministerie van Defensie heeft in een brief geschreven dat openbaarmaking van de geweldsregels de relaties zou kunnen schaden met "andere deelnemende landen" aan de stabilisatiemacht in Irak. Officier van justitie E. van Dusschoten vraagt de rechtbank daarom de zitting achter gesloten deuren te laten plaatsvinden. Rechtbankvoorzitter E. Smedema schuift de vraag voor zich uit.

Feit 4: de geweldsinstructie speelt een centrale rol in de rechtszaak, al voordat deze begonnen is.

Feit 5: in de geweldsinstructie staat wanneer een Nederlandse militair mag schieten en wanneer niet.

Feit 6: de geweldsinstructie is geheim.

Feit 7: volgens de directeur juridische zaken van het ministerie van Defensie zijn de geweldsinstructies geheim, omdat openbaarmaking de relatie met andere deelnemende landen aan de stabilisatiemacht in Irak zou kunnen schaden.

Feit 8: de officier van justitie wil daarom de rechtszaak achter gesloten deuren houden.

Feit 9: de rechtbankvoorzitter geeft hierover nog geen uitsluitsel.

Bewering 2 op basis van feit 4 t/m 9: de geweldsinstructies liggen zeer gevoelig voor justitie.

Die geweldsinstructie was goed uitvoerbaar, zei Erik O. - tanige man, met stekeltjeshaar - vanmorgen voor de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem, waar hij terechtstaat voor het doden van een Iraakse man op 27 december 2003.

Feit 10: Eric O. zei tegen de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem dat de geweldsinstructies goed uitvoerbaar waren.

Feit 11: Eric O. staat terecht voor het doden van een Irakese man op 27 december 2003.

Bewering 3 op basis van feit 10 en 11 en bewering 1: O. spreekt tegen dat hij de geweldsinstructies zou hebben overtreden bij het incident waarbij een Iraakees om het leven kwam.

Op die dag moet sergeant-majoor Erik O. als commandant van een 'snelle reactiemacht' de orde herstellen rondom een gekantelde vrachtwagen, die langs de route naar Bagdad van de weg is geraakt.

Feit 12: sergeant-majoor Eric O. is commandant van een 'snelle reactiemacht'.

Feit 13: O. moest op 27 december 2003 de orde herstellen rondom een gekantelde vrachtwagen.

Feit 14: de vrachtwagen was van de weg geraakt langs de route naar Bagdad.

Bewering 4 op basis van feit 12 t/m 14: Eric O. voerde zijn opdracht uit in Irak op 27 december 2003.

Als een groep Iraakse plunders dichtbij komt, lost de sergeant-majoor naar eigen zeggen twee schoten. Een schot gaat in de lucht. De tweede kogel gaat naar de grond, op ongeveer vijftig meter voor de groep Irakezen. Het is waarschijnlijk die kogel die een van de mannen, Abdullah Moushar Aadhafa, dodelijk treft. Het slachtoffer wordt in een Iraakse auto afgevoerd naar een lokaal ziekenhuis, waar hij overlijdt.

Feit 15: een groep Irakezen kwam volgens O. te dicht bij zijn eigen groep.

Feit 16: O. loste vervolgens twee waarschuwingsschoten.

Feit 17: het eerste schot gaat in de lucht.

Feit 18: het tweede schot gaat in de grond, op ongeveer vijftig meter voor de groep Irakezen.

Feit 19: door het tweede schot komt waarschijnlijk Abdullah Moushar Aadhafa om het leven.

Feit 20: het slachtoffer wordt in een Irakese auto naar het ziekenhuis gebracht.

Feit 21: in het ziekenhuis komt de Irakees te overlijden.

Bewering 5 op basis van feit 15 t/m 21: door het schot dat O. loste naar aanleiding van een dreigende situatie komt Abdullah Moushar Aadhafa om het leven.

Die avond wordt sergeant-majoor Erik O. voor het eerst gehoord door Nederlandse marechaussees. Op 30 december wordt hij door Defensie teruggehaald naar Nederland.

Feit 22: op 27 december 2003 wordt O. 's avonds voor het eerst door de Nederlandse marechaussee verhoord.

Feit 23: op 30 december 2003 wordt O. naar Nederland gehaald door Defensie.

Bewering 6 op basis van feit 22 en 23 en bewering 5: doordat O. een Irakees heeft gedood, wordt hij gehoord en naar Nederland teruggehaald.

In amper een week groeit het 'schietincident' in Nederland uit tot een ware affaire.

Met de dood van de 33-jarige Moushar heeft dat weinig te maken. In de maanden die volgen, komen nog twee Irakezen door Nederlandse kogels om het leven, zonder dat dit leidt tot noemenswaardige reacties. Op 23 juni maakt het parket in Arnhem bekend dat de Nederlandse militairen die betrokken waren bij het doodschieten van deze twee Irakezen, niet worden vervolgd. De militairen hebben gehandeld volgens de dienstvoorschriften, zo meldt het openbaar ministerie in een persbericht.

Feit 24: het schietincident groeit snel uit tot een affaire in amper een week.

Feit 25: de affaire draait niet echt om de dood van de 33-jarige Irakees.

Feit 26: na dit schietincident worden nog twee Irakezen om het leven gebracht door Nederlanders.

Feit 27: dit leidt niet tot noemenswaardige reacties.

Feit 28: op 23 juni 2004 wordt bekend gemaakt dat de Nederlanders die hierbij betrokken waren niet worden vervolgd.

Feit 29: dit omdat de militairen volgens het OM gehandeld hebben volgens de dienstvoorschriften.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 29 en bewering 1: doordat O. de geweldsinstructies zou hebben overtreden, groeit dit schietincident uit tot een affaire, waar dit bij andere schietincidenten niet gebeurt.

Erik O. heeft dat niet gedaan, vindt het OM. Op 13 juli, meer dan een half jaar nadat het incident heeft plaatsgevonden, laat het openbaar ministerie weten dat de sergeant-majoor der mariniers zich voor de rechter moet verantwoorden. Door een schot "in de richting van een groep Irakezen" af te vuren, heeft Erik O. gehandeld in strijd met de "dienstvoorschriften zoals die gelden voor de Nederlandse militairen in Irak". Het dienstvoorschrift waar het OM op doelt, is de inmiddels vermaarde geweldsinstructie, die bepaalt wanneer de Nederlandse militairen in Irak mogen schieten. Op overtreding van de geldende dienstvoorschriften (artikel 136 van het Wetboek militair strafrecht) staat een gevangenisstraf van maximaal vijf jaar.

Feit 30: O. heeft volgens het OM niet gehandeld volgens de dienstvoorschriften.

Feit 31: pas op 13 juli 2004 laat het OM weten dat O. voor de rechter moet verschijnen.

Feit 32: volgens het OM heeft O. door te schieten in de richting van de Irakezen, de dienstvoorschriften overschreden.

Feit 33: het dienstvoorschrift is de geweldsinstructie, die bepaalt wanneer Nederlandse militairen mogen schieten in Irak.

Feit 34: op overtreding van de dienstvoorschriften staat een celstraf van maximaal 5 jaar.

Bewering 8 op basis van feit 30 t/m 34: doordat O. volgens het OM heeft gehandeld in strijd met de geweldsinstructies, maakt hij kans op een celstraf van maximaal 5 jaar.

De vervolgingsbeslissing van het OM komt maanden na de schietpartij. De tenlastelegging die het OM in juli naar buiten brengt is veel minder zwaar dan wat het OM aanvankelijk denkt ten laste te kunnen leggen: dood door schuld, doodslag, of zelfs moord. Die verdenkingen zijn in januari uitgelekt, wanneer een persofficier van het parket in Arnhem vragen krijgt over de repatriëring van Erik O.

Feit 35: het OM besluit pas maanden na het schietincident waarvoor O. wordt vervolgd.

Feit 36: wat het OM Eric O. in juli 2004 ten laste legt is minder zwaar dan aanvankelijk was gezegd.

Feit 37: in eerste instantie wilde het OM O. aanklagen voor dood door schuld, doodslag of zelfs moord.

Feit 38: de eerdere verdenkingen door het OM zijn in januari 2004 uitgelekt door een persofficier.

Bewering 9 op basis van feit 35 t/m 38: het OM wilde O. in eerste instantie voor een zwaarder vergrijp vervolgen, maar kon dit niet hardmaken. Hierdoor heeft het even geduurd tot het OM tot de definitieve vervolgingsbeslissing kwam.

De publieke opinie reageert verontwaardigd. 'Onze jongens' in Irak moeten onder gevaarlijke omstandigheden opereren met een arm op de rug, zo denkt men.

Dat beeld wordt bevestigd als een vertrouwelijke brief van 'super-pg' Joan de Wijkerslooth over de kwestie Erik O. uitlekt. In die brief schrijft De Wijkerslooth dat het gebruik van geweld (waartoe ook waarschuwingsschoten behoren, aldus de PG) volgens "de instructie niet was toegestaan". De Wijkerslooth bedoelt daarmee dat het gebruik van geweld niet was toegestaan in de specifieke situatie waarin Erik O. zich bevond ten tijde van het schietincident. Maar omdat De Wijkerslooth ook schrijft dat de geweldsinstructie voor Nederland, als niet 'bezettende macht' in Irak "meer beperkingen" inhoudt dan die van de VS of Groot-Brittannië, concluderen verschillende media dat Nederlandse militairen in Irak klaarblijkelijk helemaal geen geweld mogen gebruiken.

Feit 39: de publieke opinie reageert verontwaardigd wanneer naar buiten komt dat de Nederlandse militairen geen geweld mogen gebruiken of anders vervolgd worden.

Feit 40: een vertrouwelijke brief van Procureur-generaal De Wijkerslooth over Eric O. lekt uit.

Feit 41: in de brief staat dat het gebruik van geweld in strijd is met de instructie.

Feit 42: De Wijkerslooth bedoelt met de brief dat O. in die situatie geen geweld had mogen gebruiken.

Feit 43: De Wijkerslooth schrijft ook dat de geweldsinstructies voor Nederlands, als niet bezettende macht in Irak, meer beperkt zijn dan die van Amerika of Groot-Brittannië.

Feit 44: door de laatste opmerking van De Wijkerslooth in zijn brief, concluderen verschillende media dat Nederlandse militairen in Irak helemaal geen geweld mogen gebruiken.

Bewering 10 op basis van feit 39 t/m 44: doordat een brief van Procureur-generaal De Wijkerslooth uitlekt die verkeerd wordt geïnterpreteerd door de media, krijgt het publiek een verkeerde indruk over wat er in de geweldsinstructies voor Nederlandse militairen staat.

Minister van Defensie Kamp en minister van Justitie Donner moeten verontruste parlementariërs in een spoeddebat geruststellen: de Nederlandse geweldsinstructie is alleen beperkter op een aantal kleine punten, zoals bijvoorbeeld wat betreft het detineren van gevangenen. Nederlandse soldaten kunnen van zich afbijten als dat nodig is, zegt Kamp. Dat is op 27 februari. Nog geen twee maanden later, als gevechten in Najaf zorgen voor onrust in de Nederlandse provincie Al-Muthanna, halen Nederlandse soldaten bijna dagelijks de trekker over.

Feit 45: ministers Kamp en Donner moeten verontruste parlementariërs in een spoeddebat geruststellen.

Feit 46: ze zeggen dat de Nederlandse geweldsinstructie maar op een aantal punten beperkter is.

Feit 47: Nederlandse militairen mogen van zich afbijten, zegt Kamp op 27 februari 2004.

Feit 48: nog geen twee maanden later halen Nederlandse militairen bijna dagelijks de trekker over in Irak.

Bewering 11 op basis van feit 45 t/m 48: Nederlandse militairen mogen wel geweld gebruiken van ministers Kamp en Donner. Dit blijkt uit de gebeurtenissen in april 2004, wanneer Nederlandse militairen bijna dagelijks kogels afvuren.

Door de voortdurende geheimzinnigheid rondom de inhoud van de 'geweldsinstructie' heeft de term een magische klank gekregen. Maar die geheimzinnigheid zal waarschijnlijk niet lang meer kunnen worden volgehouden. Al tijdens de eerste uren van de zitting vanmorgen komt de instructie regelmatig aan de orde. In de dagvaarding worden de belangrijkste punten door het OM zelf opgesomd. De officier leest ze niet voor, maar voor de zitting zijn kopieën van de dagvaarding uitgedeeld. Ook als de rechtszaak verder achter gesloten deuren zal plaatsvinden, kan iedereen vanaf nu weten wat een Nederlandse militair in Irak mag doen.

Feit 49: de inhoud van de geweldsinstructie blijft geheimzinnig, waardoor de term een magische klank heeft gekregen.

Feit 50: die geheimzinnigheid zal niet lang meer duren.

Feit 51: de inhoud van de instructie komt regelmatig aan de orde tijdens de zitting.

Feit 52: in de dagvaarding noemt het OM de belangrijkste punten van de geweldsinstructie.

Feit 53: deze dagvaarding wordt niet hardop gelezen, maar er worden wel kopieën uitgedeeld.

Feit 54: vanaf nu kan iedereen weten wat een Nederlandse militair mag doen.

Bewering 12 op basis van feit 49 t/m 54: door de rechtszaak van Eric O. worden de geweldsinstructies openbaar, ook al was dit niet de bedoeling.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: op 27 september 2004 is de rechtszaak tegen de marinier Eric O. begonnen.

Feit 2: Eric O. schoot eind 2003 een Iraakse plunderaar dood.

Feit 3: de vraag is of Eric O. de geweldsinstructie daarmee heeft overtreden.

Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 3: Eric O. staat terecht voor het doden van een Iraakees, waarbij hij wellicht de geweldsinstructies heeft overtreden.

Verankering 1: het doden van een persoon is een criminele daad.

Feit 4: de geweldsinstructie speelt een centrale rol in de rechtszaak, al voordat deze begonnen is.

Feit 5: in de geweldsinstructie staat wanneer een Nederlandse militair mag schieten en wanneer niet.

Feit 6: de geweldsinstructie is geheim.

Feit 7: volgens de directeur juridische zaken van het ministerie van Defensie zijn de geweldsinstructies geheim, omdat openbaarmaking de relatie met andere deelnemende landen aan de stabilisatiemacht in Irak zou kunnen schaden.

Feit 8: de officier van justitie wil daarom de rechtszaak achter gesloten deuren houden.

Feit 9: de rechtbankvoorzitter geeft hierover nog geen uitsluitel.

Bewering 2 op basis van feit 4 t/m 9: de geweldsinstructies liggen zeer gevoelig voor justitie.

Verankering 2: met geschriften die vertrouwelijke informatie bevatten, moet voorzichtig worden omgesprongen.

Feit 10: Eric O. zei tegen de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem dat de geweldinstructies goed uitvoerbaar waren.

Feit 11: Eric O. staat terecht voor het doden van een Iraakse man op 27 december 2003.

Bewering 3 op basis van feit 10 en 11 en bewering 1: O. spreekt tegen dat hij de geweldsinstructies zou hebben overtreden bij het incident waarbij een Iraakees om het leven kwam.

Verankering 3: iemand die onopzettelijk handelt, ziet zichzelf niet als een crimineel.

Feit 12: sergeant-majoor Eric O. is commandant van een ‘snelle reactiemacht’.

Feit 13: O. moest op 27 december 2003 de orde herstellen rondom een gekantelde vrachtwagen.

Feit 14: de vrachtwagen was van de weg geraakt langs de route naar Bagdad.

Bewering 4 op basis van feit 12 t/m 14: Eric O. voerde zijn opdracht uit in Irak op 27 december 2003.

Verankering 4: een goede werknemer voert de instructies uit die hem zijn opgedragen.

Feit 15: een groep Iraakezen kwam volgens O. te dicht bij zijn eigen groep.

Feit 16: O. loste vervolgens twee waarschuwingsschoten.

Feit 17: het eerste schot gaat in de lucht.

Feit 18: het tweede schot gaat in de grond, op ongeveer vijftig meter voor de groep Iraakezen.

Feit 19: door het tweede schot komt waarschijnlijk Abdullah Moushar Aadhafa om het leven.

Feit 20: het slachtoffer wordt in een Iraakse auto naar het ziekenhuis gebracht.

Feit 21: in het ziekenhuis komt de Iraakees te overlijden.

Bewering 5 op basis van feit 15 t/m 21: door het schot dat O. loste naar aanleiding van een dreigende situatie komt Abdullah Moushar Aadhafa om het leven.

Verankering 5: wanneer iemand een schot lost, is er een kans dat mensen gewond raken.

Feit 22: op 27 december 2003 wordt O. ’s avonds voor het eerst door de Nederlandse marechaussee verhoord.

Feit 23: op 30 december 2003 wordt O. naar Nederland gehaald door Defensie.

Bewering 6 op basis van feit 22 en 23 en bewering 5: doordat O. een Iraakees heeft gedood, wordt hij gehoord en naar Nederland teruggehaald.

Verankering 6: wanneer je iemand verwond, heeft dit consequenties.

Feit 24: het schietincident groeit snel uit tot een affaire in amper een week.

Feit 25: de affaire draait niet echt om de dood van de 33-jarige Iraakees.

Feit 26: na dit schietincident worden nog twee Iraakezen om het leven gebracht door Nederlanders.

Feit 27: dit leidt niet tot noemenswaardige reacties.

Feit 28: op 23 juni 2004 wordt bekend gemaakt dat de Nederlanders die hierbij betrokken waren niet worden vervolgd.

Feit 29: dit omdat de militairen volgens het OM gehandeld hebben volgens de dienstvoorschriften.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 29 en bewering 1: doordat O. de geweldsinstructies zou hebben overtreden, groeit dit schietincident uit tot een affaire, waar dit bij andere schietincidenten niet gebeurt.

Verankering 7: zolang je je aan de regels houdt, wordt er veel geoorloofd zonder dat dit consequenties heeft.

Feit 30: O. heeft volgens het OM niet gehandeld volgens de dienstvoorschriften.

Feit 31: pas op 13 juli 2004 laat het OM weten dat O. voor de rechter moet verschijnen.

Feit 32: volgens het OM heeft O. door te schieten in de richting van de Irakezen, de dienstvoorschriften overschreden.

Feit 33: het dienstvoorschrift is de geweldsinstructie, die bepaalt wanneer Nederlandse militairen mogen schieten in Irak.

Feit 34: op overtreding van de dienstvoorschriften staat een celstraf van maximaal 5 jaar.

Bewering 8 op basis van feit 30 t/m 34: doordat O. volgens het OM heeft gehandeld in strijd met de geweldsinstructies, maakt hij kans op een celstraf van maximaal 5 jaar.

Verankering 8: het overtreden van de regels kan consequenties hebben.

Feit 35: het OM besluit pas maanden na het schietincident waarvoor O. wordt vervolgd.

Feit 36: wat het OM Eric O. in juli 2004 ten laste legt is minder zwaar dan aanvankelijk was gezegd.

Feit 37: in eerste instantie wilde het OM O. aanklagen voor dood door schuld, doodslag of zelfs moord.

Feit 38: de eerdere verdenkingen door het OM zijn in januari 2004 uitgelekt door een persofficier.

Bewering 9 op basis van feit 35 t/m 38: het OM wilde O. in eerste instantie voor een zwaarder vergrijp vervolgen, maar kon dit niet hardmaken. Hierdoor heeft het even geduurd tot het OM tot de definitieve vervolgingsbeslissing kwam.

Verankering 9: wanneer je iemand ergens van beschuldigt, moet je dit kunnen aantonen door middel van bewijzen.

Feit 39: de publieke opinie reageert verontwaardigd wanneer naar buiten komt dat de Nederlandse militairen geen geweld mogen gebruiken of anders vervolgd worden.

Feit 40: een vertrouwelijke brief van Procureur-generaal De Wijkerslooth over Eric O. lekt uit.

Feit 41: in de brief staat dat het gebruik van geweld in strijd is met de instructie.

Feit 42: De Wijkerslooth bedoeld met de brief dat O. in die situatie geen geweld had mogen gebruiken.

Feit 43: De Wijkerslooth schrijft ook dat de geweldsinstructies voor Nederlands, als niet bezettende macht in Irak, meer beperkt zijn dan die van Amerika of Groot-Brittannië.

Feit 44: door de laatste opmerking van De Wijkerslooth in zijn brief, concluderen verschillende media dat Nederlandse militairen in Irak helemaal geen geweld mogen gebruiken.

Bewering 10 op basis van feit 39 t/m 44: doordat een brief van Procureur-generaal De Wijkerslooth uitlekt die verkeerd wordt geïnterpreteerd door de media, krijgt het publiek een verkeerde indruk over wat er in de geweldsinstructies voor Nederlandse militairen staat.

Verankering 10: militairen mogen geweld gebruiken.

Feit 45: ministers Kamp en Donner moeten verontruste parlementariërs in een spoeddebat geruststellen.

Feit 46: ze zeggen dat de Nederlandse geweldsinstructie maar op een aantal punten beperkter is.

Feit 47: Nederlandse militairen mogen van zich afbijten, zegt Kamp op 27 februari 2004.

Feit 48: nog geen twee maanden later halen Nederlandse militairen bijna dagelijks de trekker over in Irak.

Bewering 11 op basis van feit 45 t/m 48: Nederlandse militairen mogen wel geweld gebruiken van ministers Kamp en Donner. Dit blijkt uit de gebeurtenissen in april 2004, wanneer Nederlandse militairen bijna dagelijks kogels afvuren.

Verankering 11: militairen mogen geweld gebruiken.

Feit 49: de inhoud van de geweldsinstructie blijft geheimzinnig, waardoor de term een magische klank heeft gekregen.

Feit 50: die geheimzinnigheid zal niet lang meer duren.

Feit 51: de inhoud van de instructie komt regelmatig aan de orde tijdens de zitting.

Feit 52: in de dagvaarding noemt het OM de belangrijkste punten van de geweldsinstructie.

Feit 53: deze dagvaarding wordt niet hardop gelezen, maar er worden wel kopieën uitgedeeld.

Feit 54: vanaf nu kan iedereen weten wat een Nederlandse militair mag doen.

Bewering 12 op basis van feit 49 t/m 54: door de rechtszaak van Eric O. worden de geweldsinstructies openbaar, ook al was dit niet de bedoeling.

Verankering 12: het is gevaarlijk wanneer gevoelige informatie openbaar wordt.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Geweld

Verankering 1: het doden van een persoon is een criminele daad.

Verankering 3: iemand die onopzettelijk handelt, ziet zichzelf niet als een crimineel.

Verankering 10: militairen mogen geweld gebruiken.

Verankering 11: militairen mogen geweld gebruiken.

Vertrouwelijkheid

Verankering 2: met geschriften die vertrouwelijke informatie bevatten, moet voorzichtig worden omgesprongen.

Verankering 12: het is gevaarlijk wanneer gevoelige informatie openbaar wordt.

Verantwoordelijkheid nemen

Verankering 4: een goede werknemer voert de instructies uit die hem zijn opgedragen.

Verankering 5: wanneer iemand een schot lost, is er een kans dat mensen gewond raken.

Verankering 6: wanneer je iemand verwond, heeft dit consequenties.

Verankering 7: zolang je je aan de regels houdt, wordt er veel geoorloofd zonder dat dit consequenties heeft.

Verankering 8: het overtreden van de regels kan consequenties hebben.

Verankering 9: wanneer je iemand ergens van beschuldigt, moet je dit kunnen aantonen door middel van bewijzen.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Eric O. heeft in Irak tijdens een missie geweld ingezet. Het gaat er hierbij om of hij de geweldsinstructies, die vertrouwelijk zijn, heeft overtreden of niet. Echter draagt de daad die hij gepleegd heeft consequenties met zich mee. Dit niet alleen voor hemzelf, maar voor alle betrokkenen van het schietincident en de nasleep hiervan, inclusief politici. Hij en iedereen om hem heen zullen daarin de verantwoordelijkheid moeten nemen.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

De actie van Eric O., of dit nu juist of onjuist was, draagt veel consequenties met zich mee. Niet alleen voor het slachtoffer of de dader, maar voor heel veel mensen. De geweldsinstructies komen ter discussie te staan en de Tweede Kamer legt druk op ministers Kamp en Donner.

Analyse bericht 7 (NRC Handelsblad)

Bericht uit *NRC Handelsblad* van 28 september 2004, met de titel:

'MARINIERS HOUDEN ERIC O. TIJDENS RECHTZAAL UIT DE WIND'

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

SECTION: Binnenland; Pg. 7

LENGTH: 985 words

HEADLINE: Mariniers houden Eric O. tijdens rechtszaak uit de wind

BYLINE: DOOR ONZE REDACTEUR STEVEN DERIX

DATELINE: ARNHEM, 28 SEPT.

BODY:

Deze week moet sergeant-majoor Eric O. zich voor de rechter verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

"Waarom vertelt u niet gewoon de waarheid?", vraagt officier van justitie E. van Dusschoten. Ze herhaalt de vraag steeds weer, terwijl de avonduren verglijden in de rechtszaal in Arnhem. De jonge mariniers weten er niet zo goed antwoord op. "Je kunt je eigen maten niet zomaar ...", mompelt Jesse Beekes (20) met een rood hoofd. "Ja?", zegt van Dusschoten. Ze buigt zich aandachtig naar voren. Beekes: "Je wil je opc natuurlijk niet afvallen."

De 'opc' (opvolgend pelotonscommandant) van Beekes was sergeant-majoor Eric O., die zich deze week moet verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak. O. (44) was een alom gerespecteerde commandant, zo werd gisteren duidelijk. Tijdens hun verhoor door de marechaussee in Irak probeerden verschillende mariniers hun 'opc' uit de wind te houden. Het aantal plunderaars werd wat aangedikt. Verschillende mariniers verzonnen dat de Irakezen stenen aan het oprapen waren. "In mijn eerste verklaring heb ik alles gelogen", zei korporaal Ripson gisteren onomwonden. Andere getuigen waren minder openhartig, maar gaven toe dat ze hun verklaringen wat hadden aangepast.

Hadden de mariniers van Eric O. de opdracht te liegen? Het openbaar ministerie vermoedt van wel. Als de zogeheten quick reaction force van de sergeant-majoor terugkeert van het 'schietincident', besluit O. tot een 'debriefing' buiten de poort van de Nederlandse basis in As-Samawah. Tijdens deze debrief zegt O. dat hij het is geweest die twee waarschuwingsschoten heeft afgevuurd en dat een Iraakse plunderaar door een afgeketste kogel is geraakt. O. vertelt de mannen dat er een onderzoek van de marechaussee zal komen. Van enige beïnvloeding van de kant van O. was geen sprake, zo zei marinier Beekes gisteren. "De sergeant-majoor heeft gezegd dat we gewoon moesten vertellen wat we hadden gezien." Maar dat laatste is lang niet altijd gebeurd. Verschillende mariniers maakten in hun verklaringen geen onderscheid tussen de informatie uit eigen waarneming en dat wat ze van hun commandant hadden gehoord. "Dus als de sergeant-majoor zegt 'ik heb dat gedaan' dan neemt u dat gewoon over als waarheid?", vroeg officier Van Dusschoten aan Ripson. Voor de korporaal leek het vanzelfsprekend.

Dat Eric O. zo hoog in aanzien stond was niet verwonderlijk. De 44-jarige sergeant-majoor stond gaf leiding aan een peloton dat bestond uit onervaren 'jonkies'. De helft daarvan was op de ochtend van 27 december bovendien niet beschikbaar. En omdat twee van de vier pantserwagens defect waren, was het een nogal verzwakte quick reaction force (QRF) die uitrukte naar de weg tussen As-Samawah en Al-Khidr, waar een container van een vrachtwagen was gevallen. Eric O. sluit de weg aan twee kanten af met de patria's, om de container op een truck te takelen. Maar dat leidt al snel tot een chaotische situatie. Aan weerszijden van de road blocks ontstaan lange files. Een Amerikaans konvooi strandt en wordt belaagd door plunderende Irakezen. De mannen van een tweede Nederlandse QRF onder leiding van korporaal Tak vuren verschillende waarschuwingsschoten af. De Iraakse politie arriveert, maar vertrekt weer zonder hulp te bieden, tot grote woeden van Eric O.

Wat er daarna gebeurd is, werd gisteren niet helemaal duidelijk. Volgens Eric O. nadert een grote groep plunders vanuit het zijterrein de weg en bestaat het gevaar dat er Irakezen door het Nederlandse kordon zullen dringen. O. schiet een keer in de lucht. Dat helpt niet. De sergeant-majoor richt daarom naar de grond, links voor de groep en schiet nog een keer. Een man in de groep raakt gewond, valt. Het is waarschijnlijk de 33-jarige Abudallah Moushar Aadhafa, maar helemaal zeker is dat niet. De gewonde wordt razendsnel door de Irakezen afgevoerd en OM heeft geen toestemming gekregen om het dode lichaam op te graven. Opvallend was dat alle mariniers gisteren verklaarden dat het gezicht van de gewonde intact was. Dit lijkt in tegenspraak met een Iraaks autopsierapport, dat spreekt van een kogel die in de rug is binnengedrongen en via het oog het lichaam heeft verlaten. Voor Eric O. zelf staat het allerminst vast dat hij Moushar heeft gedood. "De man die bij mij is weggegaan was levend, niet dood", zei hij gisteren.

Maar dat 'het lijk' wel eens zou kunnen ontbreken, is voor het openbaar ministerie is het geen onoverkomelijk bezwaar. Het OM verwijt O. overtreding van de zogeheten geweldsinstructie, waarin was vastgelegd wanneer de mariniers mochten schieten en wanneer niet. Volgens het OM had Eric O. helemaal geen waarschuwingsschoten mogen lossen omdat de situatie daar geen aanleiding toe gaf. Officier van Dusschoten liet gisteren in de rechtszaal foto's zien die deze lezing leken te bevestigen. Op een foto, genomen vlak voor het schieten van Eric O., zitten een paar plukjes mensen op ongeveer honderd meter van de weg in het zand. Op andere foto's zijn nauwelijks of geen omstanders te zien.

Ook de meeste mariniers vonden de situatie bij nader inzien niet 'schietwaardig'. Op de voortdurende vraag van officier Van Dusschoten hoe groot de dreiging nu eigenlijk was, antwoordden de meeste getuigen dat er vooral een dreiging zou kunnen ontstaan. "Je moet een paar stappen vooruit denken", zei korporaal Johnny Bakker.

Eric O. was het er niet mee eens. In zijn verhoor benadrukte de sergeant-majoor steeds weer dat hij als commandant de enige was die de situatie goed kon beoordelen. Eric O: "Ik heb daar geen fout gemaakt." Geemotioneerd: "Ik heb naar eer en geweten een besluit genomen. Het is heel makkelijk om dat vanachter een bureau te gaan interpreteren." De volgende keer zou hij precies hetzelfde doen, zei O. "Ik had de verantwoordelijkheid. Als ik niet adequaat had gehandeld, dan had ik hier ook gezeten, maar dan met een andere aanklacht."

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: verantwoording van O.

Eric O. moet zijn daad in Irak verantwoorden voor de rechter.

Deze week moet sergeant-majoor Eric O. zich voor de rechter verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

2) Onderwerp: het verhoor van de collega's van Eric O.

De collega's van O. werden verhoord door de officier van justitie in de rechtszaal. Deze suggereert dat de collega's van O. liegen, om op die manier O. te beschermen.

"Waarom vertelt u niet gewoon de waarheid?", vraagt officier van justitie E. van Dusschoten. Ze herhaalt de vraag steeds weer, terwijl de avonduren verglijden in de rechtszaal in Arnhem. De jonge mariniers weten er niet zo goed antwoord op. "Je kunt je eigen maten niet zomaar ...", mompelt Jesse Beekes (20) met een rood hoofd. "Ja?", zegt van Dusschoten. Ze buigt zich aandachtig naar voren. Beekes: "Je wil je opc natuurlijk niet afvallen."

De 'opc' (opvolgend pelotonscommandant) van Beekes was sergeant-majoor Eric O., die zich deze week moet verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

3) Onderwerp: collega's houden O. uit de wind

De verklaringen die door verschillende mariniers in Irak zijn afgelegd, zijn wat betreft de dreiging veelal aangedikt. Dit om Eric O. te beschermen.

O. (44) was een alom gerespecteerde commandant, zo werd gisteren duidelijk. Tijdens hun verhoor door de marechaussee in Irak probeerden verschillende mariniers hun 'opc' uit de wind te houden. Het aantal plundersaars werd wat aangedikt. Verschillende mariniers verzonnen dat de Iraakezen stenen aan het oprapen waren. "In mijn eerste verklaring heb ik alles gelogen", zei korporaal Ripson gisteren onomwonden. Andere getuigen waren minder openhartig, maar gaven toe dat ze hun verklaringen wat hadden aangepast.

4) Onderwerp: O. houdt een nabespreking na het incident

Na het incident verteld O. zijn mannen dat hij degene is die de twee waarschuwingsschoten heeft gelost, waardoor de Iraakse plunderaar wordt geraakt. De mariniers zijn dus niet beïnvloed door O. om te liegen over de situatie.

Hadden de mariniers van Eric O. de opdracht te liegen? Het openbaar ministerie vermoedt van wel. Als de zogeheten quick reaction force van de sergeant-majoor terugkeert van het 'schietincident', besluit O. tot een 'debriefing' buiten de poort van de Nederlandse basis in As-Samawah. Tijdens deze debrief zegt O. dat hij het is geweest die twee waarschuwingsschoten heeft afgevuurd en dat een Iraakse plunderaar door een afgeketste kogel is geraakt. O. vertelt de mannen dat er een onderzoek van de marechaussee

zal komen. Van enige beïnvloeding van de kant van O. was geen sprake, zo zei marinier Beekes gisteren. "De sergeant-majoor heeft gezegd dat we gewoon moesten vertellen wat we hadden gezien."

5) Onderwerp: het verhaal van O. wordt gevolgd door zijn collega's

De mannen van O. volgen zijn verhaal, ook al is dit niet altijd met eigen ogen gezien.

Maar dat laatste is lang niet altijd gebeurd. Verschillende mariniers maakten in hun verklaringen geen onderscheid tussen de informatie uit eigen waarneming en dat wat ze van hun commandant hadden gehoord. "Dus als de sergeant-majoor zegt 'ik heb dat gedaan' dan neemt u dat gewoon over als waarheid?", vroeg officier Van Dusschoten aan Ripson. Voor de korporaal leek het vanzelfsprekend.

6) Onderwerp: een verzwakt QRF

Het aanzien van O. was logisch, aangezien het QRF uit onervaren jonge mariniers bestond. De helft van de ploeg was niet aanwezig bij het incident op 27 december 2003.

Dat Eric O. zo hoog in aanzien stond was niet verwonderlijk. De 44-jarige sergeant-majoor stond gaf leiding aan een peloton dat bestond uit onervaren 'jonkies'. De helft daarvan was op de ochtend van 27 december bovendien niet beschikbaar. En omdat twee van de vier pantserwagens defect waren, was het een nogal verzwakte quick reaction force (QRF) die uitrukte naar de weg tussen As-Samawah en Al-Khidr, waar een container van een vrachtwagen was gevallen.

7) Onderwerp: een chaotische situatie

Doordat O. de weg afsluit om de container op te truck te kunnen takelen, ontstaan er lange files. Vervolgens strand een Amerikaans konvooi, waar de plunderaars op af komen. Kortom er ontstaat een chaotische situatie. Een ander Nederlands QRF vuurt waarschuwingsschoten en de inmiddels gearriveerde Iraakse politie vertrekt zonder iets te doen.

Eric O. sluit de weg aan twee kanten af met de patria's, om de container op een truck te takelen. Maar dat leidt al snel tot een chaotische situatie. Aan weerszijden van de road blocks ontstaan lange files Een Amerikaans konvooi strandt en wordt belaagd door plunderende Irakezen. De mannen van een tweede Nederlandse QRF onder leiding van korporaal Tak vuren verschillende waarschuwingsschoten af. De Iraakse politie arriveert, maar vertrekt weer zonder hulp te bieden, tot grote woeden van Eric O.

8) Onderwerp: het vervolgverhaal is onduidelijk

Wat er exact gebeurd is, wordt nog niet duidelijk in de rechtszaal. O. beweert dat de dreiging groter werd en dat hij daarop reageerde door twee waarschuwingsschoten te lossen. Één in de lucht en één in de grond, links voor de groep Irakezen.

Wat er daarna gebeurd is, werd gisteren niet helemaal duidelijk. Volgens Eric O. nadert een grote groep plunderaars vanuit het zijterrein de weg en bestaat het gevaar dat er Irakezen door het Nederlandse kordon zullen dringen. O. schiet een keer in de lucht. Dat helpt niet. De sergeant-majoor richt daarom naar de grond, links voor de groep en schiet nog een keer.

9) Onderwerp: onzekerheid over de identiteit van het slachtoffer

Doordat de gewonde man gelijk door de Irakezen wordt afgevoerd en doordat het OM geen toestemming krijgt het lijk op te graven, is het niet zeker wie het slachtoffer is.

Een man in de groep raakt gewond, valt. Het is waarschijnlijk de 33-jarige Abudallah Moushar Aadhafa, maar helemaal zeker is dat niet. De gewonde wordt razendsnel door de Irakezen afgevoerd en OM heeft geen toestemming gekregen om het dode lichaam op te graven.

10) Onderwerp: twijfels over het lijk

De mannen van O. verklaarde dat het gezicht van het slachtoffer intact was, terwijl uit het autopsierapport anders bleek. O. zegt dat het slachtoffer nog leefde toen het werd afgevoerd. Een ontbrekend lijk is voor het OM echter geen bezwaar.

Opvallend was dat alle mariniers gisteren verklaarden dat het gezicht van de gewonde intact was. Dit lijkt in tegenspraak met een Iraaks autopsierapport, dat spreekt van een kogel die in de rug is binnengedrongen en via het oog het lichaam heeft verlaten. Voor Eric O. zelf staat het allerminst vast dat hij Moushar heeft gedood. "De man die bij mij is weggegaan was levend, niet dood", zei hij gisteren.

Maar dat 'het lijk' wel eens zou kunnen ontbreken, is voor het openbaar ministerie is het geen onoverkomelijk bezwaar.

11) Onderwerp: geen dreigende situatie volgens het OM

Volgens het OM was er geen sprake van een dreigende situatie en had O. niet mogen schieten. De officier van justitie benadrukt dit door het laten zien van foto's die genomen zijn vlak voor het schietincident, waaruit geen dreiging bleek.

Het OM verwijt O. overtreding van de zogeheten geweldsinstructie, waarin was vastgelegd wanneer de mariniers mochten schieten en wanneer niet. Volgens het OM had Eric O. helemaal geen waarschuwingsschoten mogen lossen omdat de situatie daar geen aanleiding toe gaf. Officier van Dusschoten liet gisteren in de rechtszaal foto's zien die deze lezing leken te bevestigen. Op een foto, genomen vlak voor het schieten van Eric O., zitten een paar plukjes mensen op ongeveer honderd meter van de weg in het zand. Op andere foto's zijn nauwelijks of geen omstanders te zien.

12) Onderwerp: collega's zagen 'nog' geen dreiging

Collega's zeggen dat er een dreiging kon ontstaan en dat O. met een vooruitziende blik heeft gehandeld.

Ook de meeste mariniers vonden de situatie bij nader inzien niet 'schietwaardig'. Op de voortdurende vraag van officier Van Dusschoten hoe groot de dreiging nu eigenlijk was, antwoordden de meeste getuigen dat er vooral een dreiging zou kunnen ontstaan. "Je moet een paar stappen vooruit denken", zei korporaal Johnny Bakker.

13) Onderwerp: O. blijft bij zijn verhaal

O. zegt dat alleen hijzelf de situatie juist heeft kunnen inschatten. Hij heeft naar eer en geweten gehandeld en hij zou het zo weer doen.

Eric O. was het er niet mee eens. In zijn verhoor benadrukte de sergeant-majoor steeds weer dat hij als commandant de enige was die de situatie goed kon beoordelen. Eric O: "Ik heb daar geen fout gemaakt." Geemotioneerd: "Ik heb naar eer en geweten een besluit genomen. Het is heel makkelijk om dat vanachter een bureau te gaan interpreteren." De volgende keer zou hij precies hetzelfde doen, zei O. "Ik had de verantwoordelijkheid. Als ik niet adequaat had gehandeld, dan had ik hier ook gezeten, maar dan met een andere aanklacht."

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding voor het schrijven van dit artikel is de rechtszaak waarin Eric O. zichzelf moet verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

Dit blijkt uit scène 1.

Deze week moet sergeant-majoor Eric O. zich voor de rechter verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van de journalist is de lezer te informeren over de gegevens die naar voren komen in de rechtszaak, die gaan over het schietincident in Irak op 27 december 2003. De verklaringen van collega's van O. en van Eric O. zelf worden deels overgenomen en er wordt een situatieschets gegeven van hoe het incident heeft kunnen plaatsvinden.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- De collega's van O. proberen hem uit de wind te houden.
- Het OM vermoedt dat de collega's van O. de opdracht hebben gekregen om te liegen.
- Volgens het OM was er geen dreigende situatie.
- O. houdt vast aan zijn eigen versie van het verhaal.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel van dit artikel is te laten zien dat de collega's van O. moeite hebben met het vasthouden aan hun verklaringen. Dit blijkt uit de verklaring van een marinier: "Je kunt je eigen maten niet zomaar ...", mompelt Jesse Beekes (20) met een rood hoofd. En uit het feit dat een korporaal zegt dat hij in zijn eerste verklaring alles gelogen heeft. Ook uit de titel van dit artikel *Mariniers houden Eric O. tijdens rechtszaak uit de wind* is dit abstracte doel af te leiden.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van dit bericht is dat het onduidelijk is of Eric O. zich in een situatie bevond waarin hij het recht had om te schieten. Het OM beweert dat dit niet het geval was en Eric O. vindt van wel.

Het concrete- en abstracte doel zijn gehaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

Deze week moet sergeant-majoor Eric O. zich voor de rechter verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

Feit 1: Eric O. moet zich deze week melden voor de rechtbank.

Feit 2: hij moet zich verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

Feit 9: O. moet zich verantwoorden voor het doodschieten van een Irakese plunderaar.

Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. heeft een plunderaar gedood.

"Waarom vertelt u niet gewoon de waarheid?", vraagt officier van justitie E. van Dusschoten. Ze herhaalt de vraag steeds weer, terwijl de avonduren verglijden in de rechtszaal in Arnhem. De jonge mariniers weten er niet zo goed antwoord op. "Je kunt je eigen maten niet zomaar ...", mompelt Jesse Beekes (20) met een rood hoofd. "Ja?", zegt van Dusschoten. Ze buigt zich aandachtig naar voren. Beekes: "Je wil je opc natuurlijk niet afvallen."

De 'opc' (opvolgend pelotonscommandant) van Beekes was sergeant-majoor Eric O., die zich deze week moet verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

Feit 3: de officier van justitie vraagt de ondervraagde de waarheid te vertellen.

Feit 4: de officier van justitie herhaalt die vraag steeds weer.

Feit 5: de ondervraagde mariniers weten niet goed antwoord te geven op de vraag van de officier van justitie.

Feit 6: marinier Jesse Beekes mompelt met een rood hoofd dat hij zijn eigen maten niet zomaar .....

Feit 7: de officier van justitie begrijpt hieruit dat Jesse Beekes zijn opc niet wilt afvallen.

Feit 8: de opvolgend pelotonscommandant van marinier Beekes was Eric O.

Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 8: de collega's van O. hebben moeite om de waarheid te vertellen, omdat ze bang zijn om Eric O. te verraden.

O. (44) was een alom gerespecteerde commandant, zo werd gisteren duidelijk. Tijdens hun verhoor door de marechaussee in Irak probeerden verschillende mariniers hun 'opc' uit de wind te houden. Het aantal plunderaars werd wat aangedikt. Verschillende mariniers verzonnen dat de Irakezen stenen aan het oprapen waren. "In mijn eerste verklaring heb ik alles gelogen", zei korporaal Ripson gisteren onomwonden. Andere getuigen waren minder openhartig, maar gaven toe dat ze hun verklaringen wat hadden aangepast.

Feit 10: het werd gisteren duidelijk dat O. een alom gerespecteerde commandant is.

Feit 11: de collega's van O. probeerden O. uit de wind te houden tijdens het verhoor in Irak.

Feit 12: de dreiging voor het schietincident werd aangedikt door collega's van O.

Feit 13: korporaal Ripson vertelde gisteren dat hij in zijn eerste verklaring alles heeft gelogen.

Feit 14: andere getuigen gaven niet openhartig toe te hebben gelogen, maar vertelde wel de verklaringen wat te hebben aangepast.

Feit 22: O. gaf leiding aan onervaren, jonge mariniers, waardoor het niet verwonderlijk was dat hij zo hoog in aanzien stond.

Bewering 3 op basis feit 10 en 22: de mariniers van O. respecteerde hem en keken tegen hem op.

Bewering 4 op basis van bewering 3 en feit 11 t/m 14: doordat O. zo werd gerespecteerd, probeerden zijn collega's hem te beschermen door valse of aangepast verklaringen af te geven.

Hadden de mariniers van Eric O. de opdracht te liegen? Het openbaar ministerie vermoedt van wel. Als de zogeheten quick reaction force van de sergeant-majoor terugkeert van het 'schietincident', besluit O. tot een 'debriefing' buiten de poort van de Nederlandse basis in As-Samawah. Tijdens deze debrief zegt O. dat hij het is geweest die twee waarschuwingsschoten heeft afgevuurd en dat een Iraakse plunderaar door een afgeketste kogel is geraakt. O. vertelt de mannen dat er een onderzoek van de marechaussee zal komen. Van enige beïnvloeding van de kant van O. was geen sprake, zo zei marinier Beekes gisteren. "De sergeant-majoor heeft gezegd dat we gewoon moesten vertellen wat we hadden gezien."

Feit 16: na het schietincident neemt O. zijn mannen mee buiten de poort van de Nederlandse basis voor een nabespreking.

Feit 17: tijdens deze bespreking zegt O. dat hij de twee waarschuwingsschoten heeft gelost en dat de Irakees is omgekomen door een afgeketste kogel.

Feit 18: O. vertelt dat er een onderzoek van de marechaussee zal komen.

Feit 19: volgens marinier Beekes heeft O. tijdens die bespreking niemand beïnvloed en zei O. dat ze gewoon moesten vertellen wat ze gezien hadden.

Bewering 5 op basis van feit 16 t/m 19: Eric O. wilde zijn mannen na het schietincident gerust stellen en nam de verantwoordelijkheid voor het schietincident volledig op zich.

Maar dat laatste is lang niet altijd gebeurd. Verschillende mariniers maakten in hun verklaringen geen onderscheid tussen de informatie uit eigen waarneming en dat wat ze van hun commandant hadden gehoord. "Dus als de sergeant-majoor zegt 'ik heb dat gedaan' dan neemt u dat gewoon over als waarheid?", vroeg officier Van Dusschoten aan Ripson. Voor de korporaal leek het vanzelfsprekend.

Feit 15: het OM vermoedt dat de mariniers van O. de opdracht hebben gekregen om te liegen.

Feit 20: verschillende mariniers maakten in hun verklaring geen onderscheid tussen wat ze zelf hadden gezien en wat ze hebben gehoord van Eric O.

Feit 21: volgens de korporaal leek het vanzelfsprekend de woorden van Eric O. als ‘waarheid’ aan te nemen.

Bewering 6 op basis van bewering 3 en feit 15, 20 en 21: de mariniers van O. hebben niet uit opdracht gelogen, zoals het OM vermoedt, maar uit vanzelfsprekendheid en solidariteit.

Dat Eric O. zo hoog in aanzien stond was niet verwonderlijk. De 44-jarige sergeant-majoor stond gaf leiding aan een peloton dat bestond uit onervaren 'jonkies'. De helft daarvan was op de ochtend van 27 december bovendien niet beschikbaar. En omdat twee van de vier pantserwagens defect waren, was het een nogal verzwakte quick reaction force (QRF) die uitrukte naar de weg tussen As-Samawah en Al-Khidr, waar een container van een vrachtwagen was gevallen.

Feit 23: de helft van het peloton rukte uit op 27 december 2003.

Feit 24: twee van de vier pantserwagens waren die dag defect.

Feit 25: het was een verzwakt QRF die uitrukte naar de weg waar een container van een vrachtwagen was gevallen.

Bewering 7 op basis van feit 23 t/m 25: O. had een onderbezet peloton bij zich tijdens zijn missie in Irak.

Eric O. sluit de weg aan twee kanten af met de patria's, om de container op een truck te takelen. Maar dat leidt al snel tot een chaotische situatie. Aan weerszijden van de road blocks ontstaan lange files Een Amerikaans konvooi strandt en wordt belaagd door plunderende Irakezen. De mannen van een tweede Nederlandse QRF onder leiding van korporaal Tak vuren verschillende waarschuwingsschoten af. De Iraakse politie arriveert, maar vertrekt weer zonder hulp te bieden, tot grote woeden van Eric O.

Feit 26: O. sluit de weg af, om de container op de truck te kunnen laden.

Feit 27: door de wegversperring ontstaan er files.

Feit 28: een gestrand Amerikaans konvooi wordt belaagd door Irakese plundersaars.

Feit 29: mannen van een ander Nederlands QRF schieten verschillende waarschuwingsschoten af.

Feit 30: de Irakese politie arriveert, maar vertrekt zonder iets te doen, wat O. woedend maakt.

Bewering 8 op basis van feit 26 t/m 30: er ontstaat een chaotische situatie en O. lijkt het niet in de hand te hebben.

Wat er daarna gebeurd is, werd gisteren niet helemaal duidelijk. Volgens Eric O. nadert een grote groep plundersaars vanuit het zijterrein de weg en bestaat het gevaar dat er Irakezen door het Nederlandse kordon zullen dringen. O. schiet een keer in de lucht. Dat helpt niet. De sergeant-majoor richt daarom naar de grond, links voor de groep en schiet nog een keer.

Feit 31: volgens O. nadert een groep plundersaars de weg, waardoor het gevaar ontstaat dat er Irakezen door het Nederlandse kordon kunnen dringen.

Feit 32: als reactie hierop schiet O. een keer in de lucht, wat niet helpt.

Feit 33: O. richt vervolgens op de grond, links voor de groep en schiet nog een keer.

Bewering 9 op basis van bewering 8 en feit 31 t/m 33: O. lost twee waarschuwingsschoten om de situatie weer onder controle te kunnen krijgen en zijn mannen te kunnen verdedigen.

Een man in de groep raakt gewond, valt. Het is waarschijnlijk de 33-jarige Abudallah Moushar Aadhafa, maar helemaal zeker is dat niet. De gewonde wordt razendsnel door de Irakezen afgevoerd en OM heeft geen toestemming gekregen om het dode lichaam op te graven.

Feit 34: een Irakese man raakt gewond en valt.

Feit 35: de man is waarschijnlijk de 33-jarige Abudallah Moushar Aadhafa, maar dit is niet zeker.

Feit 36: de gewonde man wordt snel afgevoerd door de Irakezen.

Feit 37: het OM heeft geen toestemming gekregen om het lichaam op te graven.

Bewering 10 op basis van feit 34 t/m 37: de identiteit van het slachtoffer is onzeker, aangezien het OM dit niet zelf heeft kunnen verifiëren.

Opvallend was dat alle mariniers gisteren verklaarden dat het gezicht van de gewonde intact was. Dit lijkt in tegenspraak met een Iraaks autopsierapport, dat spreekt van een kogel die in de rug is binnengedrongen en via het oog het lichaam heeft verlaten. Voor Eric O. zelf staat het allerminst vast dat hij Moushar heeft gedood. "De man die bij mij is weggegaan was levend, niet dood", zei hij gisteren.

Maar dat 'het lijk' wel eens zou kunnen ontbreken, is voor het openbaar ministerie is het geen onoverkomelijk bezwaar.

Feit 38: alle mariniers verklaarden gisteren dat het gezicht van het slachtoffer intact was.

Feit 39: in het Irakese autopsierapport staat dat de kogel in de rug is binnengedrongen en via het oog het lichaam heeft verlaten.

Feit 40: Eric O. zegt dat het slachtoffer in leven was toen hij werd weggevoerd en dat het dus niet zeker is dat hij Moushar heeft gedood.

Bewering 11 op basis van feit 38 t/m 40: aangezien de verklaringen elkaar tegenspreken, is het nog maar de vraag of het lijk wel het slachtoffer is van de kogels van O.

Het OM verwijt O. overtreding van de zogeheten geweldsinstructie, waarin was vastgelegd wanneer de mariniers mochten schieten en wanneer niet. Volgens het OM had Eric O. helemaal geen waarschuwingsschoten mogen lossen omdat de situatie daar geen aanleiding toe gaf. Officier van Dusschoten liet gisteren in de rechtszaal foto's zien die deze lezing leken te bevestigen. Op een foto, genomen vlak voor het schieten van Eric O., zitten een paar plukjes mensen op ongeveer honderd meter van de weg in het zand. Op andere foto's zijn nauwelijks of geen omstanders te zien.

Feit 42: het OM verwijt O. van het overtreden van de geweldsinstructies.

Feit 43: O. had volgens het OM niet het recht waarschuwingsschoten te lossen, aangezien daar geen aanleiding voor was.

Feit 44: de officier van justitie liet foto's zien om dit te bevestigen.

Feit 45: op een foto van voor het schietincident zijn een paar plukjes mensen te zien op ongeveer honderd meter van de weg.

Feit 46: op een andere foto zijn nauwelijks mensen te zien.

Bewering 12 op basis van feit 42 t/m 46: volgens het OM was er geen sprake van een dreigende situatie, waardoor O. onterecht heeft geschoten.

Feit 41: dat het lijk eventueel ontbreekt is voor het OM geen overkomelijk bezwaar. **Bewering 13 op basis van feit 41 en bewering 11 en 12: het gaat er volgens het OM alleen om dat O. onterecht heeft geschoten en niet om wat hij daarmee heeft aangericht.**

Ook de meeste mariniers vonden de situatie bij nader inzien niet 'schietwaardig'. Op de voortdurende vraag van officier Van Dusschoten hoe groot de dreiging nu eigenlijk was, antwoordden de meeste getuigen dat er vooral een dreiging zou kunnen ontstaan. "Je moet een paar stappen vooruit denken", zei korporaal Johnny Bakker.

Feit 47: de meeste mariniers vonden de situatie bij nader inzien niet schietwaardig.

Feit 48: getuigen verklaarden dat er vooral een dreiging had kunnen ontstaan.

Feit 49: volgens korporaal Johnny Bakker moet je een paar stappen vooruit denken.

Bewering 14 op basis van feit 47 t/m 49: de collega's van O. twijfelen aan de legitimiteit van zijn actie.

Eric O. was het er niet mee eens. In zijn verhoor benadrukte de sergeant-majoor steeds weer dat hij als commandant de enige was die de situatie goed kon beoordelen. Eric O: "Ik heb daar geen fout gemaakt." Geemotioneerd: "Ik heb naar eer en geweten een besluit genomen. Het is heel makkelijk om dat vanachter een bureau te gaan interpreteren." De volgende keer zou hij precies hetzelfde doen, zei O. "Ik had de verantwoordelijkheid. Als ik niet adequaat had gehandeld, dan had ik hier ook gezeten, maar dan met een andere aanklacht."

Feit 50: O. vindt dat hij als enige de situatie goed heeft kunnen beoordelen.

Feit 51: O. zegt geëmotioneerd dat hij geen fout heeft gemaakt en dat hij naar eer en geweten heeft gehandeld.

Feit 52: O. zou de volgende keer weer hetzelfde doen.

Feit 53: O. beweert dat als hij anders had gehandeld, hij ook in de rechtszaal zou zitten, maar dan met een andere aanklacht.

Bewering 15 op basis van feit 50 t/m 53: volgens O. heeft hij het enige juiste gedaan door de twee waarschuwingsschoten te lossen.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: Eric O. moet zich deze week melden voor de rechtbank.

Feit 2: hij moet zich verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.

Feit 9: O. moet zich verantwoorden voor het doodschieten van een Irakese plunderaar.

Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. heeft een plunderaar gedood.

Verankering 1: iemand doden is strafbaar.

Feit 3: de officier van justitie vraagt de ondervraagde de waarheid te vertellen.

Feit 4: de officier van justitie herhaald die vraag steeds weer.

Feit 5: de ondervraagde mariniers weten niet goed antwoord te geven op de vraag van de officier van justitie.

Feit 6: marinier Jesse Beekes mompelt met een rood hoofd dat hij zijn eigen maten niet zomaar .....

Feit 7: de officier van justitie begrijpt hieruit dat Jesse Beekes zijn opz niet wilt afvallen.

Feit 8: de opvolgend pelotonscommandant van marinier Beekes was Eric O.

Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 8: de collega's van O. hebben moeite om de waarheid te vertellen, omdat ze bang zijn om Eric O. te verraden.

Verankering 2: iemand die niet de waarheid spreekt, heeft wat te verbergen.

Feit 10: het werd gisteren duidelijk dat O. een alom gerespecteerde commandant is.

Feit 11: de collega's van O. probeerden O. uit de wind te houden tijdens het verhoor in Irak.

Feit 12: de dreiging voor het schietincident werd aangedikt door collega's van O.

Feit 13: korporaal Ripson vertelde gisteren dat hij in zijn eerste verklaring alles heeft gelogen.

Feit 14: andere getuigen gaven niet openhartig toe te hebben gelogen, maar vertelde wel de verklaringen wat te hebben aangepast.

Feit 22: O. gaf leiding aan onervaren, jonge mariniers, waardoor het niet verwonderlijk was dat hij zo hoog in aanzien stond.

Bewering 3 op basis feit 10 en 22: de mariniers van O. respecteerde hem en keken tegen hem op.

Verankering 3: hiërarchie is belangrijk bij de marine.

Bewering 4 op basis van bewering 3 en feit 11 t/m 14: doordat O. zo werd gerespecteerd, probeerden zijn collega's hem te beschermen door valse of aangepast verklaringen af te geven.

Verankering 4: indien de persoon waar je tegenop kijkt en respecteert beschuldigd wordt, probeer je die te helpen.

Feit 16: na het schietincident neemt O. zijn mannen mee buiten de poort van de Nederlandse basis voor een nabespreking.

Feit 17: tijdens deze bespreking zegt O. dat hij de twee waarschuwingsschoten heeft gelost en dat de Irakees is omgekomen door een afgeketste kogel.

Feit 18: O. vertelt dat er een onderzoek van de marechaussee zal komen.

Feit 19: volgens marinier Beekes heeft O. tijdens die bespreking niemand beïnvloed en zei O. dat ze gewoon moesten vertellen wat ze gezien hadden.

Bewering 5 op basis van feit 16 t/m 19: Eric O. wilde zijn mannen na het schietincident gerust stellen en nam de verantwoordelijkheid voor het schietincident volledig op zich.

Verankering 5: door open te zijn in een penibele situatie, win je sympathie.

Feit 15: het OM vermoedt dat de mariniers van O. de opdracht hebben gekregen om te liegen.

Feit 20: verschillende mariniers maakten in hun verklaring geen onderscheid tussen wat ze zelf hadden gezien en wat ze hebben gehoord van Eric O.

Feit 21: volgens de korporaal leek het vanzelfsprekend de woorden van Eric O. als ‘waarheid’ aan te nemen.

Bewering 6 op basis van bewering 3 en feit 15, 20 en 21: de mariniers van O. hebben niet uit opdracht gelogen, zoals het OM vermoedt, maar uit vanzelfsprekendheid en solidariteit.

Verankering 6: wanneer je vertrouwen hebt in een persoon en daar sympathie voor voelt, handel je niet uit opdracht, maar uit vanzelfsprekendheid.

Feit 23: de helft van het peloton rukte uit op 27 december 2003.

Feit 24: twee van de vier pantserwagens waren die dag defect.

Feit 25: het was een verzwakt QRF die uitrukte naar de weg waar een container van een vrachtwagen was gevallen.

Bewering 7 op basis van feit 23 t/m 25: O. had een onderbezet peloton bij zich tijdens zijn missie in Irak.

Feit 26: O. sluit de weg af, om de container op de truck te kunnen laden.

Feit 27: door de wegversperring ontstaan er files.

Feit 28: een gestrand Amerikaans konvooi wordt belaagd door Irakese plunderaars.

Feit 29: mannen van een ander Nederlands QRF schieten verschillende waarschuwingsschoten af.

Feit 30: de Irakese politie arriveert, maar vertrekt zonder iets te doen, wat O. woedend maakt.

Bewering 8 op basis van feit 26 t/m 30: er ontstaat een chaotische situatie en O. lijkt het niet in de hand te hebben.

Verankering 7 op basis van bewering 7 en 8: een chaotische situatie, die je niet in de hand lijkt te hebben, brengt vaak paniek met zich mee.

Feit 31: volgens O. nadert een groep plunderaars de weg, waardoor het gevaar ontstaat dat er Irakezen door het Nederlandse kordon kunnen dringen.

Feit 32: als reactie hierop schiet O. een keer in de lucht, wat niet helpt.

Feit 33: O. richt vervolgens op de grond, links voor de groep en schiet nog een keer.

Bewering 9 op basis van bewering 8 en feit 31 t/m 33: O. lost twee waarschuwingsschoten om de situatie weer onder controle te kunnen krijgen en zijn mannen te kunnen verdedigen.

Verankering 8: als je de controle verliest, moet je acties ondernemen om deze weer terug te krijgen.

Feit 34: een Irakese man raakt gewond en valt.

Feit 35: de man is waarschijnlijk de 33-jarige Abudallah Moushar Aadhafa, maar dit is niet zeker.

Feit 36: de gewonde man wordt snel afgevoerd door de Irakezen.

Feit 37: het OM heeft geen toestemming gekregen om het lichaam op te graven.

Bewering 10 op basis van feit 34 t/m 37: de identiteit van het slachtoffer is onzeker, aangezien het OM dit niet zelf heeft kunnen verifiëren.

Verankering 9: zichtbare feiten gaan boven onbetrouwbare rapporten.

Feit 38: alle mariniers verklaarden gisteren dat het gezicht van het slachtoffer intact was.

Feit 39: in het Irakese autopsierapport staat dat de kogel in de rug is binnengedrongen en via het oog het lichaam heeft verlaten.

Feit 40: Eric O. zegt dat het slachtoffer in leven was toen hij werd weggevoerd en dat het dus niet zeker is dat hij Moushar heeft gedood.

Bewering 11 op basis van feit 38 t/m 40: aangezien de verklaringen elkaar tegenspreken, is het nog maar de vraag of het lijk wel het slachtoffer is van de kogels van O.

Verankering 10: tegenstrijdige beweringen kunnen niet allebei waar zijn.

Feit 42: het OM verwijt O. van het overtreden van de geweldsinstructies.

Feit 43: O. had volgens het OM niet het recht waarschuwingsschoten te lossen, aangezien daar geen aanleiding voor was.

Feit 44: de officier van justitie liet foto's zien om dit te bevestigen.

Feit 45: op een foto van voor het schietincident zijn een paar plukjes mensen te zien op ongeveer honderd meter van de weg.

Feit 46: op een andere foto zijn nauwelijks mensen te zien.

Bewering 12 op basis van feit 42 t/m 46: volgens het OM was er geen sprake van een dreigende situatie, waardoor O. onterecht heeft geschoten.

Verankering 11: een verdedigende actie is alleen legitiem wanneer er sprake is van dreiging.

Feit 41: dat het lijk eventueel ontbreekt is voor het OM geen onoverkomelijk bezwaar.

Bewering 13 op basis van feit 41 en bewering 11 en 12: het gaat er volgens het OM alleen om dat O. onterecht heeft geschoten en niet om wat hij daarmee heeft aangericht.

Verankering 12: de legitimiteit van een actie is voor het OM het meest belangrijk.

Feit 47: de meeste mariniers vonden de situatie bij nader inzien niet schietwaardig.

Feit 48: getuigen verklaarden dat er vooral een dreiging had kunnen ontstaan.

Feit 49: volgens korporaal Johnny Bakker moet je een paar stappen vooruit denken.

Bewering 14 op basis van feit 47 t/m 49: de collega's van O. twijfelen aan de legitimiteit van zijn actie.

Verankering 13: twijfel geeft onzekerheid aan.

Feit 50: O. vindt dat hij als enige de situatie goed heeft kunnen beoordelen.

Feit 51: O. zegt geëmotioneerd dat hij geen fout heeft gemaakt en dat hij naar eer en geweten heeft gehandeld.

Feit 52: O. zou de volgende keer weer hetzelfde doen.

Feit 53: O. beweert dat als hij anders had gehandeld, hij ook in de rechtszaal zou zitten, maar dan met een andere aanklacht.

Bewering 15 op basis van feit 50 t/m 53: volgens O. heeft hij het enige juiste gedaan door de twee waarschuwingsschoten te lossen.

Verankering 14: iemand die overtuigd is van zijn actie, ziet er geen kwaad in schuilen.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Onjuist handelen

Verankering 1: iemand doden is strafbaar.

Verankering 2: iemand die niet de waarheid spreekt, heeft wat te verbergen.

Overtuiging

Verankering 3: hiërarchie is belangrijk bij de marine.

Verankering 4: indien de persoon waar je tegenop kijkt en respecteert beschuldigd wordt, probeer je die te helpen.

Verankering 5: door open te zijn in een penibele situatie, win je sympathie.

Verankering 6: wanneer je vertrouwen hebt in een persoon en daar sympathie voor voelt, handel je niet uit opdracht, maar uit vanzelfsprekendheid.

Verankering 14: iemand die overtuigd is van zijn actie, ziet er geen kwaad in schuilen.

Verankering 13: twijfel geeft onzekerheid aan.

Verdedigend handelen

Verankering 7 op basis van bewering 7 en 8: een chaotische situatie, die je niet in de hand lijkt te hebben, brengt vaak paniek met zich mee.

Verankering 8: als je de controle verliest, moet je acties ondernemen om deze weer terug te krijgen.

Verankering 11: een verdedigende actie is alleen legitiem wanneer er sprake is van dreiging.

Juridische (on)zorgvuldigheid

Verankering 9: zichtbare feiten gaan boven onbetrouwbare rapporten.

Verankering 10: tegenstrijdige beweringen kunnen niet allebei waar zijn.

Verankering 12: de legitimiteit van een actie is voor het OM het meest belangrijk.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Volgens het OM heeft Eric O. onjuist gehandeld toen hij de waarschuwingsschoten loste, waardoor er een man om het leven kwam. De collega's van O. hebben hem proberen te beschermen door gedeeltelijk onjuiste verklaringen af te geven, omdat zij overtuigd waren van het gelijk van Eric O. Volgens O. was er sprake van een dreigende situatie, waardoor hij verdedigend heeft gehandeld. Volgens het OM gaat het er hierbij om dat hij de geweldinstructies heeft overtreden. Dat tijdens het onderzoek soms juridisch onzorgvuldig te werk is gegaan, is volgen het OM minder van belang.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

Doordat zijn collega's Eric O. hebben proberen te helpen door de situatie anders te doen voorkomen, is de betrouwbaarheid van Eric O. zelf juist gedaald. Hierdoor is er een kans dat hij wordt veroordeeld op basis van de verkeerde overtuiging en feiten.

Analyse bericht 8 (NRC Handelsblad)

Bericht uit *NRC Handelsblad* van 4 oktober 2004, met de titel:
'EIS ERIC O.: ZES MAANDEN VOORWAARDELIJK'

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

SECTION: Binnenland; Pg. 3

LENGTH: 471 words

HEADLINE: Eis Eric O.: zes maanden voorwaardelijk

BYLINE: DOOR EEN ONZER REDACTEUREN

DATELINE: ARNHEM, 4 OKT.

BODY:

Het openbaar ministerie (OM) heeft vanmorgen voor de rechtbank in Arnhem zes maanden voorwaardelijke militaire detentie geeist tegen sergeant-majoor der mariniers Eric O. Naast de voorwaardelijke gevangenisstraf eiste officier van justitie E. van Dusschoten een werkstraf van 240 uur.

Volgens het openbaar ministerie staat het vast dat de marinier de militaire dienstvoorschriften - in de vorm van de zogeheten 'geweldsinstructie' - heeft overtreden, door bij de berging van een container op een doorgaande weg in Zuid-Irak op 27 december gericht te vuren in de richting van een groep mensen, zonder dat daar een reden voor was.

Uit getuigenverklaringen en technisch onderzoek is gebleken dat Eric O. heeft geschoten vanaf een afstand van ongeveer honderd meter op een groep van enkele tientallen Irakezen die langzaam dichterbij kwam, aldus Van Dusschoten in haar requisitoir. Van de bewering van O. dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft afgevuurd om te voorkomen dat een groep plundersers de Nederlanders zou overlopen, is niets gebleken, aldus het openbaar ministerie.

Geen van de getuigen heeft verklaard dat er sprake was van een dreigende situatie. Van een aanval, of de voorbereiding van een aanval (in de geweldsinstructie omschreven als hostile act of hostile intent) die eventueel gebruik van geweld zou rechtvaardigen, was geen sprake: "verdachte had dit schot niet mogen afvuren". Aangezien Eric O. goed bekend was met de geweldsinstructies voor Nederlandse militairen heeft hij de militaire dienstvoorschriften "opzettelijk" overtreden, aldus de officier van justitie.

Het openbaar ministerie vindt dat de sergeant-majoor het latere onderzoek heeft beïnvloed, door kort na het incident tijdens een 'debriefing' van zijn manschappen zijn lezing te geven over wat er was gebeurd. Veel van O.'s mariniers hebben aanvankelijke verklaringen in latere versies herroepen, zo bleek ook vorige week tijdens de zitting. Volgens het openbaar ministerie heeft O. "door niet open en eerlijk te verklaren () menig ondergeschikte in een zeer lastige positie gebracht".

Officier Van Dusschoten zei in haar eis wel rekening te hebben gehouden met de grote ophef die rond de zaak Eric O. is ontstaan en de "bijzonder vervelende omstandigheden" waaronder de sergeant-majoor, die op 31 december werd teruggehaald naar Nederland, zijn missie in Irak had moeten afbreken. Tijdens haar requisitoir verdedigde Van Dusschoten de handelwijze van het openbaar ministerie.

Vandaag houdt de meervoudige militaire rechtbank van de rechtbank in Arnhem de laatste zittingsdag in het proces tegen Eric O. Na het requisitoir van de officier van justitie zou vanmiddag O.'s advocaat Knoops zijn pleidooi houden. Knoops eist vrijspraak voor zijn client.

De rechtbank doet over twee weken uitspraak.

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: de strafeis van het OM

Het OM heeft zes maanden voorwaardelijke militaire detentie en 240 uur werkstraf geëist tegen Eric O.

Het openbaar ministerie (OM) heeft vanmorgen voor de rechtbank in Arnhem zes maanden voorwaardelijke militaire detentie geëist tegen sergeant-majoor der mariniers Eric O. Naast de voorwaardelijke gevangenisstraf eiste officier van justitie E. van Dusschoten een werkstraf van 240 uur.

2) Onderwerp: O. heeft volgens het OM de geweldsinstructies overtreden.

Volgens het OM heeft O. de militaire dienst instructies overtreden, doordat hij zonder reden is gaan schieten.

Volgens het openbaar ministerie staat het vast dat de marinier de militaire dienstvoorschriften - in de vorm van de zogeheten 'geweldsinstructie' - heeft overtreden, door bij de berging van een container op een doorgaande weg in Zuid-Irak op 27 december gericht te vuren in de richting van een groep mensen, zonder dat daar een reden voor was.

3) Onderwerp: O. heeft geschoten vanaf 100 meter afstand

Uit getuigenverklaringen en technisch onderzoek blijkt dat O. vanaf honderd meter afstand van de plundersaars heeft geschoten. Het OM is het niet eens met de bewering van O. dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft gelost.

Uit getuigenverklaringen en technisch onderzoek is gebleken dat Eric O. heeft geschoten vanaf een afstand van ongeveer honderd meter op een groep van enkele tientallen Irakezen die langzaam dichterbij kwam, aldus Van Dusschoten in haar requisitoir. Van de bewering van O. dat hij een

waarschuwingsschot naar de grond heeft afgevuurd om te voorkomen dat een groep plunders de Nederlanders zou overlopen, is niets gebleken, aldus het openbaar ministerie.

4) Onderwerp: geen dreigende situatie

O. had niet mogen schieten volgens het OM, aangezien er volgens getuigen geen sprake was van een dreigende situatie. O. was bekend met deze instructies en heeft deze opzettelijk verbroken, aldus Van Dusschoten.

Geen van de getuigen heeft verklaard dat er sprake was van een dreigende situatie. Van een aanval, of de voorbereiding van een aanval (in de geweldsinstructie omschreven als hostile act of hostile intent) die eventueel gebruik van geweld zou rechtvaardigen, was geen sprake: "verdachte had dit schot niet mogen afvuren". Aangezien Eric O. goed bekend was met de geweldsinstructies voor Nederlandse militairen heeft hij de militaire dienstvoorschriften "opzettelijk" overtreden, aldus de officier van justitie.

5) Onderwerp: O. heeft zijn collega's beïnvloed

Volgens het OM heeft O. het onderzoek beïnvloed, doordat hij zijn mannen tijdens een nabespreking heeft verteld wat er is gebeurd, waardoor mariniers hun verklaringen daarop hebben aangepast. Dit heeft hun in een lastige positie gebracht.

Het openbaar ministerie vindt dat de sergeant-majoor het latere onderzoek heeft beïnvloed, door kort na het incident tijdens een 'debriefing' van zijn manschappen zijn lezing te geven over wat er was gebeurd. Veel van O.'s mariniers hebben aanvankelijke verklaringen in latere versies herroepen, zo bleek ook vorige week tijdens de zitting. Volgens het openbaar ministerie heeft O. "door niet open en eerlijk te verklaren () menig ondergeschikte in een zeer lastige positie gebracht".

6) Onderwerp: grote ophef en vervelende omstandigheden

Bij de strafeis is rekening gehouden met de grote ophef rond de zaak en de vervelende omstandigheden waaronder O. zijn missie in Irak heeft moeten afbreken.

Officier Van Dusschoten zei in haar eis wel rekening te hebben gehouden met de grote ophef die rond de zaak Eric O. is ontstaan en de "bijzonder vervelende omstandigheden" waaronder de sergeant-majoor, die op 31 december werd teruggehaald naar Nederland, zijn missie in Irak had moeten afbreken. Tijdens haar requisitoir verdedigde Van Dusschoten de handelwijze van het openbaar ministerie.

7) Onderwerp: laatste zittingsdag

Vandaag (4 oktober 2004) is de laatste zittingsdag. Later in de middag komt de advocaat van O. aan het woord, die vrijspraak eist. De uitspraak is over twee weken.

Vandaag houdt de meervoudige militaire rechtbank van de rechtbank in Arnhem de laatste zittingsdag in het proces tegen Eric O. Na het requisitoir van de officier van justitie zou vanmiddag O.'s advocaat Knoops zijn pleidooi houden. Knoops eist vrijspraak voor zijn client.

De rechtbank doet over twee weken uitspraak.

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding van dit artikel is de strafeis die het OM bekend heeft gemaakt tegen Eric O. Dit blijkt uit de titel van het artikel (“Eis Eric O.: zes maanden voorwaardelijk”) en uit scène 1.

Het openbaar ministerie (OM) heeft vanmorgen voor de rechtbank in Arnhem zes maanden voorwaardelijke militaire detentie geeist tegen sergeant-majoor der mariniers Eric O. Naast de voorwaardelijke gevangenisstraf eiste officier van justitie E. van Dusschoten een werkstraf van 240 uur.

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van de journalist is de lezer te informeren over wat het OM Eric O. verwijt en wat de strafeis is.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- Het OM heeft de strafeis bekend gemaakt.
- Het OM vindt dat Eric O. de geweldsinstructies heeft overtreden.
- Het OM heeft bij de strafeis rekening gehouden met de lastige omstandigheden waaronder O. zijn missie heeft moeten afbreken.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel is de lezer te informeren over alle belastende feiten die het OM heeft gevonden die Eric O. tegenspreken.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van het betoog is dat het OM haar requisitoir heeft afgerond en dat de verdediging later aanbod komt. Daarna zal de rechtbank over twee weken een uitspraak doen.

Het concrete- en abstracte doel zijn gehaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

Het openbaar ministerie (OM) heeft vanmorgen voor de rechtbank in Arnhem zes maanden voorwaardelijke militaire detentie geëist tegen sergeant-majoor der mariniers Eric O. Naast de voorwaardelijke gevangenisstraf eiste officier van justitie E. van Dusschoten een werkstraf van 240 uur.

Feit 1: het OM heeft zes maanden voorwaardelijk militaire detentie geëist tegen Eric O.

Feit 2: daarnaast heeft de officier van justitie een werkstraf van 240 uur geëist.

Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. kijkt tegen een straf van zes maanden voorwaardelijke en een taakstraf van 240 uur aan.

Volgens het openbaar ministerie staat het vast dat de marinier de militaire dienstvoorschriften - in de vorm van de zogeheten 'geweldsinstructie' - heeft overtreden, door bij de berging van een container op een doorgaande weg in Zuid-Irak op 27 december gericht te vuren in de richting van een groep mensen, zonder dat daar een reden voor was.

Feit 3: volgens het OM heeft Eric O. de geweldsinstructies overtreden.

Feit 4: dit heeft hij gedaan door bij de berging van een container in Irak gericht te vuren richting een groep plundersaars, zonder dat daar reden voor was.

Bewering 2 op basis van feit 3 en 4: het OM vindt dat Eric O. de geweldsinstructies heeft overtreden, omdat hij zonder reden gericht is gaan schieten op een groep Irakezen.

Uit getuigenverklaringen en technisch onderzoek is gebleken dat Eric O. heeft geschoten vanaf een afstand van ongeveer honderd meter op een groep van enkele tientallen Irakezen die langzaam dichterbij kwam, aldus Van Dusschoten in haar requisitoir. Van de bewering van O. dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft afgevuurd om te voorkomen dat een groep plundersaars de Nederlanders zou overlopen, is niets gebleken, aldus het openbaar ministerie.

Feit 5: uit getuigenverklaringen en technisch onderzoek blijkt dat O. vanaf honderd meter afstand op een naderende groep Irakezen heeft geschoten.

Feit 6: O. beweert dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft gevuurd, om te voorkomen dat de Irakezen de Nederlanders zouden overlopen.

Feit 7: van deze bewering is volgens het OM niets gebleken.

Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 5 t/m 7: op basis van de feiten zegt het OM dat het schot van O. geen waarschuwingsschot was, maar een gericht schot.

Geen van de getuigen heeft verklaard dat er sprake was van een dreigende situatie. Van een aanval, of de voorbereiding van een aanval (in de geweldsinstructie omschreven als hostile act of hostile intent) die eventueel gebruik van geweld zou rechtvaardigen, was geen sprake: "verdachte had dit schot niet mogen afvuren". Aangezien Eric O. goed bekend was met de geweldsinstructies voor Nederlandse militairen heeft hij de militaire dienstvoorschriften "opzettelijk" overtreden, aldus de officier van justitie.

Feit 8: niemand verklaart dat er sprake was van een dreigende situatie.

Feit 9: er was geen sprake van een aanval, of de voorbereiding van een aanval.

Feit 10: hierdoor had O. het schot niet mogen vuren volgens de officier van justitie.

Feit 11: O. is bekend met de geweldsinstructies.

Feit 12: volgens het OM heeft O. de instructies dus opzettelijk overtreden.

Bewering 4 op basis van feit 8 t/m 12: aangezien er geen sprake was van een dreigende situatie, zoals de getuigen hebben verklaard, heeft O. onterecht een kogel afgevuurd.

Het openbaar ministerie vindt dat de sergeant-majoor het latere onderzoek heeft beïnvloed, door kort na het incident tijdens een 'debriefing' van zijn manschappen zijn lezing te geven over wat er was gebeurd. Veel van O.'s mariniers hebben aanvankelijke verklaringen in latere versies herroepen, zo bleek ook vorige week tijdens de zitting. Volgens het openbaar ministerie heeft O. "door niet open en eerlijk te verklaren () menig ondergeschikte in een zeer lastige positie gebracht".

Feit 13: volgens het OM heeft O. het onderzoek beïnvloed, doordat hij na het incident zijn mannen zijn eigen versie van het verhaal heeft gegeven.

Feit 14: veel van O.'s mariniers hebben de verklaringen later aangepast.

Feit 15: volgens het OM heeft O. menig ondergeschikte in een lastige positie gebracht, door niet open en eerlijk te zijn.

Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 15: als gevolg van de nabespreking tussen O. en zijn mannen, hebben de mariniers in eerste instantie andere verklaringen afgelegd.

Officier Van Dusschoten zei in haar eis wel rekening te hebben gehouden met de grote ophef die rond de zaak Eric O. is ontstaan en de "bijzonder vervelende omstandigheden" waaronder de sergeant-majoor, die op 31 december werd teruggehaald naar Nederland, zijn missie in Irak had moeten afbreken. Tijdens haar requisitoir verdedigde Van Dusschoten de handelwijze van het openbaar ministerie.

Feit 16: het OM heeft bij de strafeis rekening gehouden met de ophef die rondom de zaak is ontstaan en met de vervelende omstandigheden waaronder Eric O. zijn missie in Irak heeft moeten afbreken.

Feit 17: Van Dusschoten verdedigende de handelwijze van het OM.

Bewering 6 op basis van feit 16 en 17: het OM beseft dat de manier waarop Eric O. uit Irak is gehaald niet 'netjes' was, maar verdedigt het wel.

Vandaag houdt de meervoudige militaire rechtbank van de rechtbank in Arnhem de laatste zittingsdag in het proces tegen Eric O. Na het requisitoir van de officier van justitie zou vanmiddag O.'s advocaat Knoops zijn pleidooi houden. Knoops eist vrijspraak voor zijn client.

De rechtbank doet over twee weken uitspraak.

Feit 6: O. beweert dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft gevuld, om te voorkomen dat de Irakezen de Nederlanders zouden overlopen.

Feit 18: vandaag (4 oktober 2004) is de laatste zittingsdag in het proces tegen Eric O.

Feit 19: vanmiddag houdt de verdediging zijn pleidooi.

Feit 20: de advocaat van O. eist vrijspraak.

Feit 21: de uitspraak is over twee weken.

Bewering 7 op basis van feit 6 en feit 18 t/m 21: de verdediging zal aandragen dat O. een waarschuwingsschot heeft afgevuurd en zal vrijspraak eisen.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: het OM heeft zes maanden voorwaardelijk militaire detentie geëist tegen Eric O.

Feit 2: daarnaast heeft de officier van justitie een werkstraf van 240 uur geëist.

Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. kijkt tegen een straf van zes maanden voorwaardelijke en een taakstraf van 240 uur aan.

Verankering 1: wanneer iemand wordt aangeklaagd, wordt er een straf geëist.

Feit 3: volgens het OM heeft Eric O. de geweldsinstructies overtreden.

Feit 4: dit heeft hij gedaan door bij de berging van een container in Irak gericht te vuren richting een groep plundersers, zonder dat daar reden voor was.

Bewering 2 op basis van feit 3 en 4: het OM vindt dat Eric O. de geweldsinstructies heeft overtreden, omdat hij zonder reden gericht is gaan schieten op een groep Irakezen.

Verankering 2: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.

Feit 5: uit getuigenverklaringen en technisch onderzoek blijkt dat O. vanaf honderd meter afstand op een naderende groep Irakezen heeft geschoten.

Feit 6: O. beweert dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft gevuurd, om te voorkomen dat de Irakezen de Nederlanders zouden overlopen.

Feit 7: van deze bewering is volgens het OM niets gebleken.

Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 5 t/m 7: op basis van de feiten zegt het OM dat het schot van O. geen waarschuwingsschot was, maar een gericht schot.

Verankering 3: ‘feiten’ gaan boven ‘beweringen’.

Feit 8: niemand verklaart dat er sprake was van een dreigende situatie.

Feit 9: er was geen sprake van een aanval, of de voorbereiding van een aanval.

Feit 10: hierdoor had O. het schot niet mogen vuren volgens de officier van justitie.

Feit 11: O. is bekend met de geweldsinstructies.

Feit 12: volgens het OM heeft O. de instructies dus opzettelijk overtreden.

Bewering 4 op basis van feit 8 t/m 12: aangezien er geen sprake was van een dreigende situatie, zoals de getuigen hebben verklaard, heeft O. onterecht een kogel afgevuurd.

Verankering 4: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.

Feit 13: volgens het OM heeft O. het onderzoek beïnvloed, doordat hij na het incident zijn mannen zijn eigen versie van het verhaal heeft gegeven.

Feit 14: veel van O's mariniers hebben de verklaringen later aangepast.

Feit 15: volgens het OM heeft O. menig ondergeschikte in een lastige positie gebracht, door niet open en eerlijk te zijn.

Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 15: als gevolg van de nabespreking tussen O. en zijn mannen, hebben de mariniers in eerste instantie andere verklaringen afgelegd.

Verankering 5: mensen zijn beïnvloedbaar.

Feit 16: het OM heeft bij de strafeis rekening gehouden met de ophef die rondom de zaak is ontstaan en met de vervelende omstandigheden waaronder Eric O. zijn missie in Irak heeft moeten afbreken.

Feit 17: Van Dusschoten verdedigende de handelwijze van het OM.

Bewering 6 op basis van feit 16 en 17: het OM beseft dat de manier waarop Eric O. uit Irak is gehaald niet 'netjes' was, maar verdedigt het wel.

Verankering 6: het OM probeert zijn 'fouten' te verbloemen met een lagere strafeis.

Feit 6: O. beweert dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft gevuld, om te voorkomen dat de Irakezen de Nederlanders zouden overlopen.

Feit 18: vandaag (4 oktober 2004) is de laatste zittingsdag in het proces tegen Eric O.

Feit 19: vanmiddag houdt de verdediging zijn pleidooi.

Feit 20: de advocaat van O. eist vrijspraak.

Feit 21: de uitspraak is over twee weken.

Bewering 7 op basis van feit 6 en feit 18 t/m 21: de verdediging zal aandragen dat O. een waarschuwingsschot heeft afgevuurd en zal vrijspraak eisen.

Verankering 7: wanneer iemand overtuigd is van zijn onschuld, zal hij vrijspraak eisen.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Schuldig

Verankering 1: wanneer iemand wordt aangeklaagd, wordt er een straf geëist.

Verankering 2: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.

Verankering 4: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.

Verankering 5: mensen zijn beïnvloedbaar.

Juridisch (on)juist handelen

Verankering 3: ‘feiten’ gaan boven ‘beweringen’.

Verankering 6: het OM probeert zijn ‘fouten’ te verbloemen met een lagere strafeis.

Onschuldig

Verankering 7: wanneer iemand overtuigd is van zijn onschuld, zal hij vrijspraak eisen.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Het OM verklaart Eric O. schuldig aan het overtreden van de geweldsinstructies, aangezien hij zonder dreiging is gaan schieten op een groep Irakezen. De verklaringen die collega’s hebben afgelegd, zijn beïnvloed door Eric O. en spreken uiteindelijk niet voor hem. Het OM heeft verschillende feiten aangedragen die tegen Eric O. spreken. Het OM heeft echter ook toegegeven dat het een ingewikkelde zaak is, waardoor er een lage strafeis is gekomen. Eric O. verklaart nog steeds onschuldig te zijn.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

Het is een complexe zaak met tegenstrijdige beweringen, feiten en verklaringen daarin. Eric O. heeft zijn eigen graf gegraven door collega’s zijn versie van het verhaal te vertellen, dat vervolgens ‘verkeerd’ is overgenomen en alleen maar tegen hem spreekt. Het OM komt met belastende feiten die meer zeggen dan de beweringen van Eric O.

Analyse bericht 9 (NRC Handelsblad)

Bericht uit *NRC Handelsblad* van 18 oktober 2004, met de titel:

‘RECHTBANK SPREEKT SERGEANT ERIC O. VRIJ: BEWIJS OPENBAAR MINISTERIE ONVOLDOENDE’

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

SECTION: Voorpagina; Pg. 1

LENGTH: 449 words

HEADLINE: Rechtbank spreekt sergeant Eric O. vrij; Bewijs openbaar ministerie onvoldoende

BYLINE: DOOR EEN ONZER REDACTEUREN

DATELINE: ARNHEM, 18 OKT.

BODY:

De rechtbank in Arnhem heeft vanochtend sergeant-majoor Eric O. vrijgesproken. Justitie heeft onvoldoende bewezen dat O. ten onrechte in december in Irak een waarschuwingsschot loste, aldus de rechtbank.

Door dat schot zou volgens het OM de 32-jarige Irakees Abdullah Moushar Aadhafa zijn geraakt. Hij overleed aan zijn verwondingen.

Het openbaar ministerie eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijke militaire detentie en een taakstraf van 240 uur tegen de militair, lid van het Korps Mariniers. Hij zou "een gericht schot in de richting van een groep burgers" hebben gelost. Verdachte wist volgens officier van justitie Van Dusschoten dat hij een groot risico nam. "Er was geen leven-of-dood-situatie." Het slachtoffer was volgens het OM geen plunderaar, zoals in de media is gesuggereerd.

Volgens het OM zou onderzoek van de Koninklijke Marechaussee hebben uitgewezen dat O. dienstvoorschriften had overtreden 'ten gevolge waarvan iemand is overleden'. O heeft dat altijd ontkend. De rechters stellen in het vonnis dat als uitgangspunt moet worden genomen dat je het verhaal van een militair moet geloven. Alleen als een aanklager duidelijk kan aantonen dat de situatie anders was, kan een veroordeling volgen.

De aanhouding van O. leidde begin dit jaar tot commotie in militaire vakbondskringen en de Tweede Kamer, zeker nadat voorzitter De Wijkerslooth van het college van procureurs-generaal zijn aanhouding en de strafrechtelijke vervolging publiekelijk billijkte. Tweede-Kamerleden richtten zich vanochtend in reactie op het vonnis ook vooral op het ministerie van Justitie en het openbaar ministerie.

"Een pijnlijke misser", aldus CDA'er Kortenhorst. "In het begin blies men hoog van de toren, werd van doodslag gesproken. Later ging het alleen nog over de vraag of de instructie wel was gevolgd. En ook dat is, om in stijl te blijven, aan flarden geschoten." PvdA'er Wolfsen vindt dat niet alleen maar

met de beschuldigende vinger naar procureur-generaal De Wijkerslooth gewezen moet worden: "Zijn inbreng, ook in de publiciteit, is toch gebeurd in overleg met minister Donner".

Minister Kamp (Defensie, VVD) heeft "gemengde gevoelens" bij het vonnis van de militaire rechtbank over sergeant-majoor Eric O. De minister reageerde tijdens een werkbezoek aan de Nederlandse manschappen in Irak dat nog tot woensdag duurt. Tegenover het persbureau ANP zei Kamp blij te zijn voor de sergeant-majoor. "Maar tegelijkertijd ben ik bedroefd over wat hij heeft moeten meemaken. Hij werd opgepakt, vanuit Irak naar Nederland gehaald, vastgezet en hij kreeg alle publiciteit over zich heen."

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: Eric O. is vrijgesproken

De rechtbank heeft O. vrijgesproken, aangezien justitie niet heeft bewezen dat O. onjuist heeft gehandeld.

De rechtbank in Arnhem heeft vanochtend sergeant-majoor Eric O. vrijgesproken. Justitie heeft onvoldoende bewezen dat O. ten onrechte in december in Irak een waarschuwingsschot loste, aldus de rechtbank.

2) Onderwerp: dodelijk slachtoffer

Door het schot zou een Irakees zijn geraakt, die is overleden aan zijn verwondingen.

Door dat schot zou volgens het OM de 32-jarige Irakees Abdullah Moushar Aadhafa zijn geraakt. Hij overleed aan zijn verwondingen.

3) Onderwerp: de strafeis

Het OM eiste zes maanden voorwaardelijk en een taakstraf van 240 uur.

Het openbaar ministerie eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijke militaire detentie en een taakstraf van 240 uur tegen de militair, lid van het Korps Mariniers.

4) Onderwerp: een gericht schot

O. heeft volgens het OM gericht geschoten. Hij wist dat hij hierbij een risico nam, want er was geen sprake van een leven-of-dood-situatie. Het slachtoffer was geen plunderaar.

Hij zou "een gericht schot in de richting van een groep burgers" hebben gelost. Verdachte wist volgens officier van justitie Van Dusschoten dat hij een groot risico nam. "Er was geen leven-of-dood-situatie." Het slachtoffer was volgens het OM geen plunderaar, zoals in de media is gesuggereerd.

5) Onderwerp: overtreden van dienstvoorschriften

Het OM beweert dat O. de dienstvoorschriften heeft overtreden, waardoor iemand is overleden.

O. heeft dit ontkend.

Volgens het OM zou onderzoek van de Koninklijke Marechaussee hebben uitgewezen dat O. dienstvoorschriften had overtreden 'ten gevolge waarvan iemand is overleden'. O heeft dat altijd ontkend.

6) Onderwerp: het uitgangspunt van de rechters

De rechters vinden dat het verhaal van een militair altijd moet worden geloofd, tenzij de aanklager anders kan bewijzen.

De rechters stellen in het vonnis dat als uitgangspunt moet worden genomen dat je het verhaal van een militair moet geloven. Alleen als een aanklager duidelijk kan aantonen dat de situatie anders was, kan een veroordeling volgen.

7) Onderwerp: commotie

Door de aanhouding van O. ontstond er commotie in de militaire vakbondskringen en de Tweede Kamer, vooral na het openbare optreden van pg De Wijkerslooth.

De aanhouding van O. leidde begin dit jaar tot commotie in militaire vakbondskringen en de Tweede Kamer, zeker nadat voorzitter De Wijkerslooth van het college van procureurs-generaal zijn aanhouding en de strafrechtelijke vervolging publiekelijk billijkte. Tweede-Kamerleden richtten zich vanochtend in reactie op het vonnis ook vooral op het ministerie van Justitie en het openbaar ministerie.

8) Onderwerp: de reactie van Kortenhorst (CDA)

Minister Kortenhorst vindt het een pijnlijke misser. De aanklacht was al afgezwakt en zelfs dat is niet bewezen geacht.

"Een pijnlijke misser", aldus CDA'er Kortenhorst. "In het begin blies men hoog van de toren, werd van doodslag gesproken. Later ging het alleen nog over de vraag of de instructie wel was gevolgd. En ook dat is, om in stijl te blijven, aan flarden geschoten."

9) Onderwerp: de reactie van Wolfsen (PvdA)

Minister Wolfsen vindt dat naast pg De Wijkerslooth, ook gewezen kan worden naar minister Donner.

PvdA'er Wolfsen vindt dat niet alleen maar met de beschuldigende vinger naar procureur-generaal De Wijkerslooth gewezen moet worden: "Zijn inbreng, ook in de publiciteit, is toch gebeurd in overleg met minister Donner".

10) Onderwerp: de reactie van Kamp (VVD)

Minister Kamp zei tijdens een werkbezoek in Irak dat hij blij was met de uitspraak, maar bedroeft over wat Eric O. allemaal heeft moeten doormaken.

Minister Kamp (Defensie, VVD) heeft "gemengde gevoelens" bij het vonnis van de militaire rechtbank over sergeant-majoor Eric O. De minister reageerde tijdens een werkbezoek aan de Nederlandse manschappen in Irak dat nog tot woensdag duurt. Tegenover het persbureau ANP zei Kamp blij te zijn voor de sergeant-majoor. "Maar tegelijkertijd ben ik bedroefd over wat hij heeft moeten meemaken. Hij werd opgepakt, vanuit Irak naar Nederland gehaald, vastgezet en hij kreeg alle publiciteit over zich heen."

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

Dit artikel is geschreven naar aanleiding van de vrijspraak van Eric O. door de Arnhemse rechtbank. Dit blijkt uit de titel van het artikel ("Rechtbank spreekt sergeant Eric O. vrij: Bewijs openbaar ministerie onvoldoende") en uit scène 1.

De rechtbank in Arnhem heeft vanochtend sergeant-majoor Eric O. vrijgesproken. Justitie heeft onvoldoende bewezen dat O. ten onrechte in december in Irak een waarschuwingsschot loste, aldus de rechtbank.

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van de journalist is de lezer te informeren waarvoor Eric O. is aangeklaagd en op basis waarvan hij is vrijgesproken.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- Eric O. is vrijgesproken.
- Volgens het OM heeft O. de dienstvoorschriften overtreden.
- De rechters nemen als uitgangspunt dat een militair op zijn woord moet worden geloofd.
- De reacties van ministers richten zich vooral op het ministerie van Justitie en het OM.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel is de lezer in te laten zien dat het OM niet juist heeft gehandeld in deze zaak. Eric O. is op een pijnlijke wijze naar Nederland gehaald en vlak na het schietincident is het OM gelijk naar de media gestapt. Dit werd niet gewaardeerd door de leden van de Tweede Kamer.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van het betoog is dat Tweede-Kamerleden de werkwijze van het OM afkeuren en dat ze blij zijn met de vrijspraak van Eric O. Het concrete- en abstracte doel zijn gehaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

De rechtbank in Arnhem heeft vanochtend sergeant-majoor Eric O. vrijgesproken. Justitie heeft onvoldoende bewezen dat O. ten onrechte in december in Irak een waarschuwingsschot loste, aldus de rechtbank.

Feit 1: de rechtbank in Arnhem heeft Eric O. vrijgesproken.

Feit 2: justitie heeft volgens de rechtbank onvoldoende bewezen dat O. ten onrechte een waarschuwingsschot heeft gelost in Irak.

Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. is onschuldig verklaard en dus vrijgesproken.

Door dat schot zou volgens het OM de 32-jarige Irakees Abdullah Moushar Aadhafa zijn geraakt. Hij overleed aan zijn verwondingen.

Feit 3: de kogel van O. had volgens het OM een 32-jarige Irakees geraakt.

Feit 4: deze bezweek aan zijn verwondingen.

Het openbaar ministerie eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijke militaire detentie en een taakstraf van 240 uur tegen de militair, lid van het Korps Mariniers.

Feit 5: het OM eiste zes maanden voorwaardelijk en een taakstraf van 240 uur.

Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 5: het OM eist een milde straf voor het doden van iemand.

Hij zou "een gericht schot in de richting van een groep burgers" hebben gelost. Verdachte wist volgens officier van justitie Van Dusschoten dat hij een groot risico nam. "Er was geen leven-of-dood-situatie."

Het slachtoffer was volgens het OM geen plunderaar, zoals in de media is gesuggereerd.

Feit 6: O. zou gericht geschoten hebben richting een groep burgers.

Feit 7: volgens het OM wist O. dat hij een groot risico nam.

Feit 8: er was geen leven-of-dood-situatie volgens het OM.

Feit 9: het slachtoffer was volgens het OM geen plunderaar.

Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 6 t/m 9: O. heeft zonder dreiging bewust op een persoon geschoten, die daardoor om het leven kwam.

Volgens het OM zou onderzoek van de Koninklijke Marechaussee hebben uitgewezen dat O. dienstvoorschriften had overtreden 'ten gevolge waarvan iemand is overleden'. O heeft dat altijd ontkend.

Feit 10: O. zou volgens onderzoek van de Koninklijke Marechaussee de dienstvoorschriften hebben overtreden.

Feit 11: hierdoor is iemand overleden.

Feit 12: O. heeft altijd ontkend de regels te hebben overtreden.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: de onderzoekgegevens geven aan dat O. liegt wanneer hij zegt dat hij zich aan de regels heeft gehouden.

De rechters stellen in het vonnis dat als uitgangspunt moet worden genomen dat je het verhaal van een militair moet geloven. Alleen als een aanklager duidelijk kan aantonen dat de situatie anders was, kan een veroordeling volgen.

Feit 13: rechters stellen dat het verhaal van een militair geloofd moet worden.

Feit 14: er kan alleen een veroordeling volgen indien de aanklager anders kan aantonen.

Bewering 5 op basis van feit 13 en 14: de rechter staat aan de kant van de militair.

De aanhouding van O. leidde begin dit jaar tot commotie in militaire vakbondskringen en de Tweede Kamer, zeker nadat voorzitter De Wijkerslooth van het college van procureurs-generaal zijn aanhouding en de strafrechtelijke vervolging publiekelijk billijkte. Tweede-Kamerleden richtten zich vanochtend in reactie op het vonnis ook vooral op het ministerie van Justitie en het openbaar ministerie.

Feit 15: de aanhouding van O. leidde in het begin van 2004 tot commotie in militaire vakbondskringen en de Tweede Kamer.

Feit 16: dit vooral nadat Procureur-generaal De Wijkerslooth de aanhouding en strafrechtelijke vervolging publiekelijk rechtvaardigde.

Feit 17: Tweede-Kamerleden richten hun reactie op het vonnis vooral op het ministerie van Justitie en het OM.

Bewering 6 op basis van feit 15 t/m 17: de Tweede-Kamerleden staan na de vrijspraak achter Eric O. en geven het OM de schuld van alle narigheid.

"Een pijnlijke misser", aldus CDA'er Kortenhorst. "In het begin blies men hoog van de toren, werd van doodslag gesproken. Later ging het alleen nog over de vraag of de instructie wel was gevolgd. En ook dat is, om in stijl te blijven, aan flarden geschoten."

Feit 18: CDA'er Kortenhorst vindt het een pijnlijke misser.

Feit 19: in het begin werd van doodslag gesproken.

Feit 20: later alleen nog over de vraag of de instructie wel gevolgd was.

Feit 21: dat is ook aan flarden geschoten, aldus Kortenhorst.

Bewering 7 op basis van feit 18 t/m 20: volgens Kortenhorst heeft het OM gefaald.

PvdA'er Wolfsen vindt dat niet alleen maar met de beschuldigende vinger naar procureur-generaal De Wijkerslooth gewezen moet worden: "Zijn inbreng, ook in de publiciteit, is toch gebeurd in overleg met minister Donner".

Feit 22: PvdA'er Wolfsen vindt dat er niet alleen naar De Wijkerslooth mag worden gewezen als de schuldige.

Feit 23: zijn inbreng is gebeurd in overleg met minister Donner.

Bewering 8 op basis van feit 22 en 23: volgens Wolfsen is minister Donner verantwoordelijk voor de misser van het OM.

Minister Kamp (Defensie, VVD) heeft "gemengde gevoelens" bij het vonnis van de militaire rechtbank over sergeant-majoor Eric O. De minister reageerde tijdens een werkbezoek aan de Nederlandse manschappen in Irak dat nog tot woensdag duurt. Tegenover het persbureau ANP zei Kamp blij te zijn voor de sergeant-majoor. "Maar tegelijkertijd ben ik bedroefd over wat hij heeft moeten meemaken. Hij werd opgepakt, vanuit Irak naar Nederland gehaald, vastgezet en hij kreeg alle publiciteit over zich heen."

Feit 24: VVD-minister Kamp (Defensie) heeft gemengde gevoelens bij het vonnis.

Feit 25: hij reageerde tijdens een werkbezoek aan de Nederlandse manschappen in Irak.

Feit 26: dit bezoek duurt tot woensdag.

Feit 27: tegenover het ANP zei Kamp blij te zijn voor Eric O.

Feit 28: hij is ook bedroefd over wat O. heeft moeten meemaken.

Feit 29: dit wat betreft zijn arrestatie en alle publiciteit die hij over zich heen heeft gekregen.

Bewering 9 op basis van feit 24 t/m 29: minister Kamp zegt blij te zijn voor Eric O. Dit doet hij in aanwezigheid van alle collega's van de marinier die hem hebben gesteund.

Bewering 9 leidt tot bewering 10: de verklaring van minister Kamp is niet objectief, aangezien hij in het bijzijn van alle collega's van O. niet anders had kunnen zeggen dan blij te zijn voor hem.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: de rechtbank in Arnhem heeft Eric O. vrijgesproken.

Feit 2: justitie heeft volgens de rechtbank onvoldoende bewezen dat O. ten onrechte een waarschuwingsschot heeft gelost in Irak.

Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. is onschuldig verklaard en dus vrijgesproken.

Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel is bewezen.

Feit 3: de kogel van O. had volgens het OM een 32-jarige Irakees geraakt.

Feit 4: deze bezweek aan zijn verwondingen.

Feit 5: het OM eiste zes maanden voorwaardelijk en een taakstraf van 240 uur.

Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 5: het OM eist een milde straf voor het doden van iemand.

Verankering 2: een milde strafeis geeft onzekerheid aan.

Feit 6: O. zou gericht geschoten hebben richting een groep burgers.

Feit 7: volgens het OM wist O. dat hij een groot risico nam.

Feit 8: er was geen leven-of-dood-situatie volgens het OM.

Feit 9: het slachtoffer was volgens het OM geen plunderaar.

Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 6 t/m 9: O. heeft zonder dreiging bewust op een persoon geschoten, die daardoor om het leven kwam.

Verankering 3: iemand die bewust op iemand schiet is een crimineel.

Feit 10: O. zou volgens onderzoek van de Koninklijke Marechaussee de dienstvoorschriften hebben overtreden.

Feit 11: hierdoor is iemand overleden.

Feit 12: O. heeft altijd ontkend de regels te hebben overtreden.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: de onderzoekgegevens geven aan dat O. liegt wanneer hij zegt dat hij zich aan de regels heeft gehouden.

Verankering 4: feiten gaan boven beweringen.

Feit 13: rechters stellen dat het verhaal van een militair geloofd moet worden.

Feit 14: er kan alleen een veroordeling volgen indien de aanklager anders kan aantonen.

Bewering 5 op basis van feit 13 en 14: de rechter staat aan de kant van de militair.

Verankering 5: woorden van een militair gaan boven feiten.

Feit 15: de aanhouding van O. leidde in het begin van 2004 tot commotie in militaire vakbondskringen en de Tweede Kamer.

Feit 16: dit vooral nadat Procureur-generaal De Wijkerslooth de aanhouding en strafrechtelijke vervolging publiekelijk rechtvaardigde.

Feit 17: Tweede-Kamerleden richten hun reactie op het vonnis vooral op het ministerie van Justitie en het OM.

Bewering 6 op basis van feit 15 t/m 17: de Tweede-Kamerleden staan na de vrijspraak achter Eric O. en geven het OM de schuld van alle narigheid.

Verankering 6: men heeft een zondebok nodig.

Feit 18: CDA'er Kortenhorst vindt het een pijnlijke misser.

Feit 19: in het begin werd van doodslag gesproken.

Feit 20: later alleen nog over de vraag of de instructie wel gevolgd was.

Feit 21: dat is ook aan flarden geschoten, aldus Kortenhorst.

Bewering 7 op basis van feit 18 t/m 20: volgens Kortenhorst heeft het OM gefaald.

Verankering 7: men heeft een zondebok nodig.

Feit 22: PvdA'er Wolfsen vindt dat er niet alleen naar De Wijkerslooth mag worden gewezen als de schuldige.

Feit 23: zijn inbreng is gebeurd in overleg met minister Donner.

Bewering 8 op basis van feit 22 en 23: volgens Wolfsen is minister Donner verantwoordelijk voor de misser van het OM.

Verankering 8: men heeft een zondebok nodig.

Feit 24: VVD-minister Kamp (Defensie) heeft gemengde gevoelens bij het vonnis.

Feit 25: hij reageerde tijdens een werkbezoek aan de Nederlandse manschappen in Irak.

Feit 26: dit bezoek duurt tot woensdag.

Feit 27: tegenover het ANP zei Kamp blij te zijn voor Eric O.

Feit 28: hij is ook bedroefd over wat O. heeft moeten meemaken.

Feit 29: dit wat betreft zijn arrestatie en alle publiciteit die hij over zich heen heeft gekregen.

Bewering 9 op basis van feit 24 t/m 29: minister Kamp zegt blij te zijn voor Eric O. Dit doet hij in aanwezigheid van alle collega's van de marinier die hem hebben gesteund.

Verankering 9: achter de winnaar sta je sterk.

Bewering 9 leidt tot bewering 10: de verklaring van minister Kamp is niet objectief, aangezien hij in het bijzijn van alle collega's van O. niet anders had kunnen zeggen dan blij te zijn voor hem.

Verankering 10: mensen zijn beïnvloedbaar.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Juridisch handelen

Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel is bewezen.

Verankering 4: feiten gaan boven beweringen.

Verankering 5: woorden van een militair gaan boven feiten.

Verankering 2: een milde strafeis geeft onzekerheid aan.

Onjuist handelen

Verankering 3: iemand die bewust op iemand schiet is een crimineel.

'Menselijk' gedrag

Verankering 6: men heeft een zondebok nodig.

Verankering 7: men heeft een zondebok nodig.

Verankering 8: men heeft een zondebok nodig.

Verankering 9: achter de winnaar sta je sterk.

Verankering 10: mensen zijn beïnvloedbaar.

4) *Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.*

Doordat er tijdens de rechtszaak door de rechters op een juridisch juiste wijze is omgegaan met de feiten en verklaringen, is de rechtbank tot een vrijspraak van de marinier gekomen. Het OM heeft geprobeerd de rechtbank te overtuigen van het onjuist handelen van O.

De reacties die zijn gekomen op de vrijspraak geven aan dat mensen makkelijk partij kiezen voor de winnaar wanneer deze bekend is gemaakt. Dit kan getypeerd worden als ‘menselijk’ gedrag.

5) *Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.*

De rechtbank heeft durven kiezen voor het verhaal van Eric O., ondanks alles wat het OM heeft aangevoerd. Na deze vrijspraak heeft de Tweede Kamer pas openlijk voor Eric O. durven kiezen, aangezien zij als publieke personen zich het niet kunnen veroorloven partij te kiezen voor de ‘verkeerde’.

Analyse bericht 10 (NRC Handelsblad)

Bericht uit *NRC Handelsblad* van 18 oktober 2004, met de titel:
'RECHTBANK VOLGT VERSIE VAN ERIC O.'

A. Transcript

1) Maak een transcript van het artikel waarin je de volledige tekst weergeeft, zoals deze oorspronkelijk is ingedeeld.

SECTION: Binnenland; Pg. 3

LENGTH: 730 words

HEADLINE: Rechtbank volgt versie van Eric O.

BYLINE: DOOR ONZE REDACTEUR STEVEN DERIX

DATELINE: ARNHEM, 18 OKT.

BODY:

De vrijspraak van Eric O. betekent dat de geweldsinstructie voor uitgezonden militairen hen wel degelijk de mogelijkheid biedt om zich te verweren.

Het is historische jurisprudentie, de vrijspraak vanmorgen door de militaire strafkamer in Arnhem van Eric O.. De sergeant-majoor der mariniers moest zich verantwoorden voor een afgeketst waarschuwingsschot dat hij op 27 december afvuurde en naar alle waarschijnlijkheid een Irakees dodelijk verwondde. Alleen al daarmee schreef hij geschiedenis. Niet eerder sinds het afschaffen van de militaire krijgsraad in 1991 heeft een rechter zich moeten buigen over geweldgebruik van een Nederlandse militair tijdens een 'crisisbeheersingsoperatie'.

De rechtsgang in Arnhem is op het ministerie van Defensie in Den Haag met argusogen gevolgd. Want daar waar het in het verleden niet of nauwelijks voorkwam dat Nederlandse militairen gedwongen worden de trekker van hun wapen over te halen, zijn er bij de missie in Irak al verschillende Irakezen gedood door Nederlands vuur. In die zaken was het volgens het openbaar ministerie overduidelijk dat de schietende militairen geen keus hadden, en volgens de regels hadden gehandeld.

Sergeant-majoor der mariniers Eric O. heeft dat niet gedaan, aldus het openbaar ministerie. Het openbaar ministerie eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijke gevangenisstraf en 24 uur dienstverlening tegen Eric O. wegens het overtreden van de zogeheten 'geweldsinstructie'. Volgens het OM had O. geen waarschuwingsschoten mogen lossen in de richting van een hem naderende groep Irakese plunders. Dit laatste riep de vraag op of de zogeheten rules of engagement, waarvan de geweldsinstructie deel uitmaakt, de Nederlandse militairen wel voldoende ruimte biedt om op te treden onder chaotische, en de laatste maanden steeds gevaarlijker wordende, omstandigheden in Irak.

Uit een uitgelekte brief van het hoofd van het OM, Joan de Wijkerslooth, trokken sommige media de conclusie dat Nederlandse militairen in Irak eigenlijk helemaal geen geweld mochten gebruiken, ook niet als hun eigen veiligheid in het geding was. Minister van Justitie Donner en minister van Defensie

Kamp moesten een ongeruste Tweede Kamer tijdens een spoeddebat overtuigen van het tegendeel. De geweldsinstructie, zo verzekerde Kamp de Kamer, was heel 'robuust'.

Het vonnis van vandaag lijkt die conclusie van de minister te onderschrijven. Alhoewel er volgens de rechtbank nog geen sprake was van een concrete dreiging tegen Eric O. en zijn mannen, "kon en mocht" de sergeant-majoor er vanuit gaan dat "de situatie zich in korte tijd zodanig kon ontwikkelen dat de veiligheid van de eenheid rechtstreeks in gevaar kwam", aldus de rechtbank. Deze "potentiele dreiging" rechtvaardigde het gebruik van "niet-dodelijk geweld", in de vorm van de twee waarschuwingsschoten die Eric O. naar eigen zeggen afvuurde: een in de lucht, en een in de grond.

Dat de tweede kogel naar alle waarschijnlijkheid afketste en de 32-jarige Abdullah Moushar Aadhafa dodelijk verwondde, valt de sergeant-majoor niet aan te rekenen, zo oordeelt de militaire kamer. Volgens de rechtbank blijkt uit de verklaringen van Eric O. "er honderd procent van overtuigd wilde zijn" dat hij de hem naderende groep Irakezen niet zou treffen.

Uit dat laatste blijkt al dat de rechtbank groot gewicht heeft gehecht aan de getuigenis van Eric O. zelf, die altijd heeft volgehouden dat zijn groep door de Irakezen dreigde te worden overlopen. Dit ondanks het feit dat veel mariniers, die aanvankelijk hun commandant steunden, die lezing tijdens hun verhoor in de rechtbank niet overeind konden houden en ook over de verklaringen van O. zelf - in de woorden van de rechtbank - "enkele vraagtekens" blijven bestaan. In haar motivatie stelde de rechtbank vanmorgen dat van een militair die tijdens de missie de trekker overhaalt niet meer kan worden verwacht dan dat hij "een op zichzelf niet onaannemelijke verklaring" geeft voor zijn handelen.

Die conclusie is in overeenstemming met "eerdere uitspraken van krijgsraden", zo stelde de rechtbank. Niettemin heeft de militaire kamer met de uitspraak van vanmorgen een belangrijk voorschot genomen op de beoordeling van 'schietincidenten'. Een militair die tijdens een vredesmissie geweld gebruikt doet dat met goede reden - tenzij er hele duidelijke aanwijzingen zijn voor het tegendeel.

2) a. Maak van het transcript een indeling in scènes (scènes bestaan uit één of meerdere zinnen waarin een uitspraak wordt gedaan over één onderwerp).

b. Geef van elke scène aan wat het onderwerp is en vervolgens een samenvatting, waarin je een beschrijving geeft van de kern van de scène. Adstrueer dit door de feiten weer te geven zoals die in de scène naar voren komen.

1) Onderwerp: vrijspraak voor Eric O.

Eric O. is vrijgesproken, wat betekent dat uitgezonden militairen wel het recht hebben zich te verweren.

De vrijspraak van Eric O. betekent dat de geweldsinstructie voor uitgezonden militairen hen wel degelijk de mogelijkheid biedt om zich te verweren.

Het is historische jurisprudentie, de vrijspraak vanmorgen door de militaire strafkamer in Arnhem van Eric O.

2) Onderwerp: Eric O. schrijft geschiedenis

O. moest zich verantwoorden voor een afgeketst waarschuwingsschot. Hiermee schreef hij geschiedenis, aangezien een rechter zich sinds het afschaffen van de militaire krijgsraad in 1991 niet meer heeft hoeven buigen over geweldgebruik van een Nederlandse militair.

De sergeant-majoor der mariniers moest zich verantwoorden voor een afgeketst waarschuwingsschot dat hij op 27 december afvuurde en naar alle waarschijnlijkheid een Irakees dodelijk verwondde. Alleen al daarmee schreef hij geschiedenis. Niet eerder sinds het afschaffen van de militaire krijgsraad in 1991 heeft een rechter zich moeten buigen over geweldgebruik van een Nederlandse militair tijdens een 'crisisbeheersingsoperatie'.

3) Onderwerp: O. heeft volgens het OM niet volgens de regels gehandeld

Tijdens de missie in Irak zijn er al verschillende Irakezen gedood door Nederlandse kogels. Echter hebben de Nederlandse militairen in die gevallen juist gehandeld en heeft Eric O. dat volgens het OM niet gedaan.

De rechtsgang in Arnhem is op het ministerie van Defensie in Den Haag met argusogen gevolgd. Want daar waar het in het verleden niet of nauwelijks voorkwam dat Nederlandse militairen gedwongen worden de trekker van hun wapen over te halen, zijn er bij de missie in Irak al verschillende Irakezen gedood door Nederlands vuur. In die zaken was het volgens het openbaar ministerie overduidelijk dat de schietende militairen geen keus hadden, en volgens de regels hadden gehandeld.

Sergeant-majoor der mariniers Eric O. heeft dat niet gedaan, aldus het openbaar ministerie.

4) Onderwerp: de strafeis

Het OM heeft zes maanden voorwaardelijk en 240 uur dienstverlening geëist tegen O. Hij had volgens het OM geen waarschuwingsschoten mogen lossen.

Het openbaar ministerie eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijke gevangenisstraf en 24 uur dienstverlening tegen Eric O. wegens het overtreden van de zogeheten 'geweldsinstructie'. Volgens het OM had O. geen waarschuwingsschoten mogen lossen in de richting van een hem naderende groep Irakese plunderaars.

5) Onderwerp: bieden de geweldinstructies voldoende ruimte?

Wanneer O. inderdaad geen waarschuwingsschoten had mogen lossen, komt de vraag aan de orde of de rules of engagement wel voldoende ruimte biedt voor militairen om zich te kunnen verdedigen.

Dit laatste riep de vraag op of de zogeheten rules of engagement, waarvan de geweldsinstructie deel uitmaakt, de Nederlandse militairen wel voldoende ruimte biedt om op te treden onder chaotische, en de laatste maanden steeds gevaarlijker wordende, omstandigheden in Irak.

6) Onderwerp: de conclusie van de media

Uit een uitgelekte brief van de Procureur-generaal trokken sommige media de conclusie dat Nederlandse militairen helemaal geen geweld mogen gebruiken. Donner en Kamp hebben de Tweede Kamer kunnen overtuigen dat dit niet waar was.

Uit een uitgelekte brief van het hoofd van het OM, Joan de Wijkerslooth, trokken sommige media de conclusie dat Nederlandse militairen in Irak eigenlijk helemaal geen geweld mochten gebruiken, ook niet als hun eigen veiligheid in het geding was. Minister van Justitie Donner en minister van Defensie Kamp moesten een ongeruste Tweede Kamer tijdens een spoeddebat overtuigen van het tegendeel. De geweldsinstructie, zo verzekerde Kamp de Kamer, was heel 'robuust'.

7) Onderwerp: het gebruik van geweld was gerechtvaardigd

Volgens de rechtbank was er geen sprake van concrete dreiging, maar O. mocht ervan uitgaan dat de situatie wel dreigend kon worden. Dit rechtvaardigt het gebruik van niet-dodelijk geweld, zoals O. heeft gedaan. Dat door een afgeketste kogel wel iemand om het leven is gekomen, valt O. niet aan te rekenen.

Het vonnis van vandaag lijkt die conclusie van de minister te onderschrijven. Alhoewel er volgens de rechtbank nog geen sprake was van een concrete dreiging tegen Eric O. en zijn mannen, "kon en mocht" de sergeant-majoor er vanuit gaan dat "de situatie zich in korte tijd zodanig kon ontwikkelen dat de veiligheid van de eenheid rechtstreeks in gevaar kwam", aldus de rechtbank. Deze "potentiele dreiging" rechtvaardigde het gebruik van "niet-dodelijk geweld", in de vorm van de twee waarschuwingsschoten die Eric O. naar eigen zeggen afvuurde: een in de lucht, en een in de grond.

Dat de tweede kogel naar alle waarschijnlijkheid afketste en de 32-jarige Abdullah Moushar Aadhafa dodelijk verwondde, valt de sergeant-majoor niet aan te rekenen, zo oordeelt de militaire kamer. Volgens de rechtbank blijkt uit de verklaringen van Eric O. "er honderd procent van overtuigd wilde zijn" dat hij de hem naderende groep Irakezen niet zou treffen.

8) Onderwerp: groot gewicht aan de getuigenis van Eric O.

De rechtbank heeft veel waarde gehecht aan de verklaring van O. Dit ondanks het feit dat veel mariniers hun commandant niet konden steunen in zijn verklaring.

Uit dat laatste blijkt al dat de rechtbank groot gewicht heeft gehecht aan de getuigenis van Eric O. zelf, die altijd heeft volgehouden dat zijn groep door de Irakezen dreigde te worden overlopen. Dit ondanks het feit dat veel mariniers, die aanvankelijk hun commandant steunden, die lezing tijdens hun verhoor in de rechtbank niet overeind konden houden en ook over de verklaringen van O. zelf - in de woorden van de rechtbank - "enkele vraagtekens" blijven bestaan.

9) Onderwerp: goede reden

Een militair die de trekker overhaalt moet hier volgens de rechtbank een aannemelijk verhaal voor kunnen geven. Hij doet dit doorgaans met een goede reden en er mag alleen aan getwijfeld worden wanneer er duidelijke aanwijzingen zijn voor het tegendeel.

In haar motivatie stelde de rechtbank vanmorgen dat van een militair die tijdens de missie de trekker overhaalt niet meer kan worden verwacht dan dat hij "een op zichzelf niet onaannemelijke verklaring" geeft voor zijn handelen.

Die conclusie is in overeenstemming met "eerdere uitspraken van kriegsraden", zo stelde de rechtbank. Niettemin heeft de militaire kamer met de uitspraak van vanmorgen een belangrijk voorschot genomen op de beoordeling van 'schietincidenten'. Een militair die tijdens een vredesmissie geweld gebruikt doet dat met goede reden - tenzij er hele duidelijke aanwijzingen zijn voor het tegendeel.

B. Eerste globale lezing

1) Wat is de aanleiding voor het schrijven van het verhaal? Onderbouw het antwoord door te verwijzen naar scènes uit onderdeel A.

De aanleiding van dit verhaal is de vrijspraak van Eric O. Dit blijkt uit de titel van het artikel (“Rechtbank volgt versie van Eric O.”) en uit scène 1.

De vrijspraak van Eric O. betekent dat de geweldsinstructie voor uitgezonden militairen hen wel degelijk de mogelijkheid biedt om zich te verweren.

Het is historische jurisprudentie, de vrijspraak vanmorgen door de militaire strafkamer in Arnhem van Eric O.

2) Wat is het doel dat de journalist wil bereiken of wat is de centrale bewering van het betoog dat de journalist wil maken met het verhaal (voor zover dat expliciet genoemd wordt in het verhaal)?

Het doel van de journalist is de lezer te informeren over de aanklacht tegen Eric O. en waarom de rechters hem toch vrij hebben gesproken.

3) Via welke stappen wordt het betoog opgebouwd?

Het artikel is als volgt opgebouwd:

- Eric O. is vrijgesproken, wat inhoudt dat uitgezonden militairen zich mogen verweren.
- Eric O. heeft zich volgens het OM niet aan de regels gehouden.
- Volgens de ministers is geweld voor de eigen veiligheid toegestaan, ondanks dat sommige media anders beweren.
- De rechtbank heeft veel waarde gehecht aan de verklaring van Eric O.

4) Is er sprake van een abstract doel of abstracte bewering dat achter het concrete doel of de concrete bewering schuilgaat?

Het abstracte doel is te laten zien dat de Nederlandse militairen wel degelijk geweld mogen gebruiken om zich te kunnen verdedigen. Dit ondanks de meldingen die in de media naar voren zijn gekomen naar aanleiding van de uitgelekte brief van Procureur-generaal De Wijkerslooth.

5) Wat is de conclusie van het betoog? Worden het concrete en het abstracte doel gehaald?

De conclusie van het artikel is dat wanneer een militair tijdens een vredesmissie de trekker overhaalt, hij hiervoor een goede reden zal hebben. Dit tenzij er andere overtuigende aanwijzingen zijn die anders beweren.

Het concrete- en abstracte doel zijn gehaald.

C. Analyse van het betoog in de verhaalstructuur: van concreet naar abstract

1) Leid uit het transcript van het verhaal de afzonderlijke beweringen af die de bouwstenen van het betoog vormen. Doe dit als volgt:

a. Benoem de feiten in de scènes die eerder onderscheiden zijn.

b. Geef aan hoe de combinatie van twee of meer feiten een bewering vormen.

Een bewering is een inferentie die voortvloeit uit de combinatie van feiten.

c. Ga na op basis van de clustering van scènes, of de ontstane beweringen in het verhaal als nieuwe feiten weer tot nieuwe beweringen leiden die eveneens onderbouwd worden in de tekst.

De vrijspraak van Eric O. betekent dat de geweldsinstructie voor uitgezonden militairen hen wel degelijk de mogelijkheid biedt om zich te verweren.

Het is historische jurisprudentie, de vrijspraak vanmorgen door de militaire strafkamer in Arnhem van Eric O.

Feit 1: Eric O. is vrijgesproken.

Feit 2: dit houdt in dat uitgezonden militairen zich wel mogen verweren.

Feit 4: Eric O. heeft zich moeten verantwoorden voor een afgeketst waarschuwingsschot, die hij op 27 december 2003 afvuurde.

Feit 5: deze kogel heeft waarschijnlijk een Irakees dodelijk verwond.

Bewering 1 op basis van feit 1 en 2 en 4 en 5: de vrijspraak van Eric O. geeft aan dat het is toegestaan om je als uitgezonden militair te verdedigen, ook als dit betekent dat daarbij dodelijke slachtoffers vallen.

De sergeant-majoor der mariniers moest zich verantwoorden voor een afgeketst waarschuwingsschot dat hij op 27 december afvuurde en naar alle waarschijnlijkheid een Irakees dodelijk verwondde. Alleen al daarmee schreef hij geschiedenis. Niet eerder sinds het afschaffen van de militaire krijgsraad in 1991 heeft een rechter zich moeten buigen over geweldgebruik van een Nederlandse militair tijdens een 'crisisbeheersingsoperatie'.

Feit 3: de vrijspraak is historische jurisprudentie.

Feit 6: Eric O. heeft geschiedenis geschreven.

Feit 7: dit aangezien de rechter zich niet eerder sinds het afschaffen van de militaire krijgsraad in 1991 heeft moeten buigen over geweldgebruik van een Nederlandse militair tijdens een crisisbeheersingsoperatie.

Bewering 2 op basis van feit 3, 6 en 7: Nederlandse militairen gebruiken weinig geweld tijdens een crisisbeheersingsoperatie.

De rechtsgang in Arnhem is op het ministerie van Defensie in Den Haag met argusogen gevolgd. Want daar waar het in het verleden niet of nauwelijks voorkwam dat Nederlandse militairen gedwongen worden de trekker van hun wapen over te halen, zijn er bij de missie in Irak al verschillende Irakezen gedood door Nederlands vuur. In die zaken was het volgens het openbaar ministerie overduidelijk dat de schietende militairen geen keus hadden, en volgens de regels hadden gehandeld.

Sergeant-majoor der mariniers Eric O. heeft dat niet gedaan, aldus het openbaar ministerie.

Feit 8: de rechtszaak is met argusogen gevolgd door het ministerie van Defensie.

Feit 9: in het verleden hebben Nederlandse militairen zich nauwelijks gedwongen gezien de trekker over te halen.

Feit 10: bij de missie in Irak zijn al verschillende Irakezen door Nederlandse militairen gedood.

Feit 11: in vorige situaties was dat volgens het OM noodzakelijk geweest.

Feit 12: de militairen hebben zich hierbij aan de regels gehouden.

Feit 13: volgens het OM heeft Sergeant-majoor der mariniers Eric O. zich niet aan de regels gehouden.

Bewering 3 op basis van feit 8 t/m 13: O. is niet opgepakt wegens het doden van een Iraakees, maar vanwege het feit dat hij zich volgens het OM niet aan de regels heeft gehouden.

Het openbaar ministerie eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijke gevangenisstraf en 24 uur dienstverlening tegen Eric O. wegens het overtreden van de zogeheten 'geweldsinstructie'. Volgens het OM had O. geen waarschuwingsschoten mogen lossen in de richting van een hem naderende groep Irakese plunderaars.

Feit 14: het OM eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijk en 240 uur dienstverlening.

Feit 15: dit wegens het overtreden van de geweldsinstructie.

Feit 16: O. had volgens het OM geen waarschuwingsschot mogen vuren richting een naderende groep Irakese plunderaars.

Bewering 4 op basis van feit 14 t/m 16: door een waarschuwingsschot af te vuren heeft O. volgens het OM de regels overtreden.

Dit laatste riep de vraag op of de zogeheten rules of engagement, waarvan de geweldsinstructie deel uitmaakt, de Nederlandse militairen wel voldoende ruimte biedt om op te treden onder chaotische, en de laatste maanden steeds gevaarlijker wordende, omstandigheden in Irak.

Feit 17: de geweldsinstructie maakt deel uit van de zogeheten rules of engagement.

Feit 18: dat O. volgens het OM geen waarschuwingsschot heeft mogen vuren, roept de vraag op of de rules of engagement wel ruimte biedt voor de militairen om zich te kunnen verdedigen.

Feit 19: de omstandigheden in Irak worden gevaarlijker de laatste maanden.

Bewering 5 op basis van feit 17 t/m 19: de Nederlandse militairen moeten meer ruimte krijgen om zich te kunnen verdedigen in het steeds gevaarlijk wordende Irak.

Uit een uitgelekte brief van het hoofd van het OM, Joan de Wijkerslooth, trokken sommige media de conclusie dat Nederlandse militairen in Irak eigenlijk helemaal geen geweld mochten gebruiken, ook niet als hun eigen veiligheid in het geding was. Minister van Justitie Donner en minister van Defensie Kamp moesten een ongeruste Tweede Kamer tijdens een spoeddebat overtuigen van het tegendeel. De geweldsinstructie, zo verzekerde Kamp de Kamer, was heel 'robuust'.

Feit 20: een brief van het hoofd van het OM, Joan de Wijkerslooth, is uitgelekt.

Feit 21: hieruit concludeerden sommige media dat Nederlandse militairen in Irak helemaal geen geweld mochten gebruiken, ook niet wanneer ze bedreigd werden.

Feit 22: minister van justitie Donner en minister van Defensie Kamp moeten een ongeruste Tweede Kamer overtuigen dat dit niet zo was.

Feit 23: de geweldsinstructie is volgens minister Kamp heel 'robuust'.

Bewering 6 op basis van feit 20 t/m 23: militairen moeten zich volgens de Tweede Kamer mogen verdedigen.

Het vonnis van vandaag lijkt die conclusie van de minister te onderschrijven. Alhoewel er volgens de rechtbank nog geen sprake was van een concrete dreiging tegen Eric O. en zijn mannen, "kon en mocht" de sergeant-majoor er vanuit gaan dat "de situatie zich in korte tijd zodanig kon ontwikkelen dat de veiligheid van de eenheid rechtstreeks in gevaar kwam", aldus de rechtbank. Deze "potentiele dreiging" rechtvaardigde het gebruik van "niet-dodelijk geweld", in de vorm van de twee waarschuwingsschoten die Eric O. naar eigen zeggen afvuurde: een in de lucht, en een in de grond.

Dat de tweede kogel naar alle waarschijnlijkheid afketste en de 32-jarige Abdullah Moushar Aadhafa dodelijk verwondde, valt de sergeant-majoor niet aan te rekenen, zo oordeelt de militaire kamer. Volgens de rechtbank blijkt uit de verklaringen van Eric O. "er honderd procent van overtuigd wilde zijn" dat hij de hem naderende groep Irakezen niet zou treffen.

Feit 24: de vrijspraak lijkt de conclusie van minister Kamp te bevestigen.

Feit 25: er was volgens de rechtbank nog geen sprake van een concrete dreiging tegen Eric O. en zijn mannen.

Feit 26: toch kon en mocht Eric O. er volgens de rechtbank van uitgaan dat de situatie zich tegen hem kon keren.

Feit 27: de potentiële dreiging rechtvaardigt het afvuren van de twee waarschuwingsschoten.

Feit 28: O. verklaart één kogel in de lucht te hebben gevuurd en één kogel in de grond.

Feit 29: het valt O. volgens de militaire kamer niet aan te rekenen dat één kogel afketste, waardoor waarschijnlijk een 32-jarige Irakees om het leven kwam.

Feit 30: uit de verklaringen van O. blijkt dat hij er zeker van wilde zijn dat hij de naderende groep niet zou raken.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 30: Eric O. heeft juist gehandeld, waardoor hij niet schuldig is aan de dood van de 32-jarige Irakees.

Uit dat laatste blijkt al dat de rechtbank groot gewicht heeft gehecht aan de getuigenis van Eric O. zelf, die altijd heeft volgehouden dat zijn groep door de Irakezen dreigde te worden overlopen. Dit ondanks het feit dat veel mariniers, die aanvankelijk hun commandant steunden, die lezing tijdens hun verhoor in de rechtbank niet overeind konden houden en ook over de verklaringen van O. zelf - in de woorden van de rechtbank - "enkele vraagtekens" blijven bestaan.

Feit 31: de rechtbank heeft groot gewicht gehecht aan de getuigenis van Eric O.

Feit 32: O. heeft altijd volgehouden dat zijn mannen dreigden te worden overgelopen door de Irakezen.

Feit 33: veel mariniers steunden aanvankelijk hun commandant, maar konden die lezing tijdens hun verhoor niet in stand houden.

Feit 34: ook over de verklaring van O. blijven enkele vraagtekens bestaan.

Bewering 8 op basis van feit 31 t/m 34: de verklaring van O. is niet 100% betrouwbaar, maar toch genoeg geloofwaardig.

In haar motivatie stelde de rechtbank vanmorgen dat van een militair die tijdens de missie de trekker overhaalt niet meer kan worden verwacht dan dat hij "een op zichzelf niet onaannemelijke verklaring" geeft voor zijn handelen.

Die conclusie is in overeenstemming met "eerdere uitspraken van krijgsraden", zo stelde de rechtbank. Niettemin heeft de militaire kamer met de uitspraak van vanmorgen een belangrijk voorschot genomen op de beoordeling van 'schietincidenten'. Een militair die tijdens een vredesmissie geweld gebruikt doet dat met goede reden - tenzij er hele duidelijke aanwijzingen zijn voor het tegendeel.

Feit 35: de motivatie van de rechtbank is dat van een militair die de trekker overhaalt niet meer mag worden verwacht dan dat hij een niet onaannemelijke verklaring geeft.

Feit 36: die conclusie komt overeen met eerdere uitspraken van krijgsraden.

Feit 37: de militaire kamer heeft met deze uitspraak een belangrijk voorschot genomen op de beoordeling van een schietincident.

Feit 38: een militair die geweld gebruikt heeft hier een goede reden voor, tenzij er duidelijke aanwijzingen zijn voor het tegendeel.

Bewering 9 op basis van feit 35 t/m 38: bij militairen mag ervan worden uitgegaan dat ze er alles aan doen om de situatie tot een goed einde te brengen.

2) Bepaal voor de beweringen aan welke algemene regels deze verankerd zijn. Aan welke culturele waarde(n) of common-sense presumption wordt de inferentie verankerd? Op welke algemeen aanvaarde regel is de bewering gebaseerd?

Feit 1: Eric O. is vrijgesproken.

Feit 2: dit houdt in dat uitgezonden militairen zich wel mogen verweren.

Feit 4: Eric O. heeft zich moeten verantwoorden voor een afgeketst waarschuwingsschot, die hij op 27 december 2003 afvuurde.

Feit 5: deze kogel heeft waarschijnlijk een Irakees dodelijk verwond.

Bewering 1 op basis van feit 1 en 2 en 4 en 5: de vrijspraak van Eric O. geeft aan dat het is toegestaan om je als uitgezonden militair te verdedigen, ook als dit betekent dat daarbij dodelijke slachtoffers vallen.

Verankering 1: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Feit 3: de vrijspraak is historische jurisprudentie.

Feit 6: Eric O. heeft geschiedenis geschreven.

Feit 7: dit aangezien de rechter zich niet eerder sinds het afschaffen van de militaire krijgsraad in 1991 heeft moeten buigen over geweldsgebruik van een Nederlandse militair tijdens een crisisbeheersingsoperatie.

Bewering 2 op basis van feit 3, 6 en 7: Nederlandse militairen gebruiken weinig geweld tijdens een crisisbeheersingsoperatie.

Verankering 2: geweld mag alleen gebruikt worden indien het noodzakelijk is.

Feit 8: de rechtszaak is met argusogen gevolgd door het ministerie van Defensie.

Feit 9: in het verleden hebben Nederlandse militairen zich nauwelijks gedwongen gezien de trekker over te halen.

Feit 10: bij de missie in Irak zijn al verschillende Irakezen door Nederlandse militairen gedood.

Feit 11: in vorige situaties was dat volgens het OM noodzakelijk geweest.

Feit 12: de militairen hebben zich hierbij aan de regels gehouden.

Feit 13: volgens het OM heeft Sergeant-majoor der mariniers Eric O. zich niet aan de regels gehouden.

Bewering 3 op basis van feit 8 t/m 13: O. is niet opgepakt wegens het doden van een Irakees, maar vanwege het feit dat hij zich volgens het OM niet aan de regels heeft gehouden.

Verankering 3: iemand die zich niet aan de regels houdt moet gestraft worden.

Feit 14: het OM eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijk en 240 uur dienstverlening.

Feit 15: dit wegens het overtreden van de geweldsinstructie.

Feit 16: O. had volgens het OM geen waarschuwingsschot mogen vuren richting een naderende groep Irakese plunderaars.

Bewering 4 op basis van feit 14 t/m 16: door een waarschuwingsschot af te vuren heeft O. volgens het OM de regels overtreden.

Verankering 4: iemand die zich niet aan de regels houdt moet gestraft worden.

Feit 17: de geweldsinstructie maakt deel uit van de zogeheten rules of engagement.

Feit 18: dat O. volgens het OM geen waarschuwingsschot heeft mogen vuren, roept de vraag op of de rules of engagement wel ruimte biedt voor de militairen om zich te kunnen verdedigen.

Feit 19: de omstandigheden in Irak worden gevaarlijker de laatste maanden.

Bewering 5 op basis van feit 17 t/m 19: de Nederlandse militairen moeten meer ruimte krijgen om zich te kunnen verdedigen in het steeds gevaarlijk wordende Irak.

Verankering 5: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Feit 20: een brief van het hoofd van het OM, Joan de Wijkerslooth, is uitgelekt.

Feit 21: hieruit concludeerden sommige media dat Nederlandse militairen in Irak helemaal geen geweld mochten gebruiken, ook niet wanneer ze bedreigd werden.

Feit 22: minister van justitie Donner en minister van Defensie Kamp moeten een ongeruste Tweede Kamer overtuigen dat dit niet zo was.

Feit 23: de geweldinstructie is volgens minister Kamp heel 'robuust'.

Bewering 6 op basis van feit 20 t/m 23: militairen moeten zich volgens de Tweede Kamer mogen verdedigen.

Verankering 6: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Feit 24: de vrijspraak lijkt de conclusie van minister Kamp te bevestigen.

Feit 25: er was volgens de rechtbank nog geen sprake van een concrete dreiging tegen Eric O. en zijn mannen.

Feit 26: toch kon en mocht Eric O. er volgens de rechtbank van uitgaan dat de situatie zich tegen hem kon keren.

Feit 27: de potentiële dreiging rechtvaardigt het afvuren van de twee waarschuwingsschoten.

Feit 28: O. verklaart één kogel in de lucht te hebben gevuld en één kogel in de grond.

Feit 29: het valt O. volgens de militaire kamer niet aan te rekenen dat één kogel afketste, waardoor waarschijnlijk een 32-jarige Iraakees om het leven kwam.

Feit 30: uit de verklaringen van O. blijkt dat hij er zeker van wilde zijn dat hij de naderende groep niet zou raken.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 30: Eric O. heeft juist gehandeld, waardoor hij niet schuldig is aan de dood van de 32-jarige Iraakees.

Verankering 7: bij een ongeluk is er geen opzet in het spel.

Feit 31: de rechtbank heeft groot gewicht gehecht aan de getuigenis van Eric O.

Feit 32: O. heeft altijd volgehouden dat zijn mannen dreigden te worden overgelopen door de Iraakezen.

Feit 33: veel mariniers steunden aanvankelijk hun commandant, maar konden die lezing tijdens hun verhoor niet in stand houden.

Feit 34: ook over de verklaring van O. blijven enkele vraagtekens bestaan.

Bewering 8 op basis van feit 31 t/m 34: de verklaring van O. is niet 100% betrouwbaar, maar toch genoeg geloofwaardig.

Verankering 8: iemand die betrouwbaar overkomt en een verantwoordelijke functie bekleedt, krijgt het voordeel van de twijfel.

Feit 35: de motivatie van de rechtbank is dat van een militair die de trekker overhaalt niet meer mag worden verwacht dan dat hij een niet onaannemelijke verklaring geeft.

Feit 36: die conclusie komt overeen met eerdere uitspraken van krijgsraden.

Feit 37: de militaire kamer heeft met deze uitspraak een belangrijk voorschot genomen op de beoordeling van een schietincident.

Feit 38: een militair die geweld gebruikt heeft hier een goede reden voor, tenzij er duidelijke aanwijzingen zijn voor het tegendeel.

Bewering 9 op basis van feit 35 t/m 38: bij militairen mag ervan worden uitgegaan dat ze er alles aan doen om de situatie tot een goed einde te brengen.

Verankering 9: een militair handelt te goeder trouw.

3) Zet de formuleringen van de verankeringen achter elkaar en rangschik de verankeringen onder één of meerdere noemers. Welke overkoepelende waarde(n) gaat of gaan achter de verankeringen schuil?

Verdedigend handelen

Verankering 1: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Verankering 2: geweld mag alleen gebruikt worden indien het noodzakelijk is.

Verankering 5: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Verankering 6: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Verankering 7: bij een ongeluk is er geen opzet in het spel.

Verankering 9: een militair handelt te goeder trouw.

Juridisch handelen

Verankering 3: iemand die zich niet aan de regels houdt moet gestraft worden.

Verankering 4: iemand die zich niet aan de regels houdt moet gestraft worden.

Verankering 8: iemand die betrouwbaar overkomt en een verantwoordelijke functie bekleedt, krijgt het voordeel van de twijfel.

4) Schets het verband tussen de verankeringen zoals die onder de noemers samengebracht zijn.

Eric O. heeft bij het incident in Irak op 27 december 2003 verdedigend gehandeld. Hij zag gevaar en wilde zijn eenheid beschermen. Echter zijn de consequenties hiervan dat het OM het incident juridisch benadert. Iemand die iemand anders heeft verwond, zal daarvoor gestraft moeten worden. Echter kiezen de rechters de kant van Eric O.

5) Formuleer de algemene boodschap die schuilgaat achter het concrete verhaal op basis van de formuleringen in punt 4.

In een dreigende situatie wordt gehandeld op gevoel. Men moet in een korte tijd inschatten wat men moet doen. Pas daarna komen de juridische consequenties aan de orde. Dus ook al denk je op dat moment juist te handelen, de juridische gevolgen kunnen desastreus zijn.

Feitenselectie- en ordening

Feiten over de rechtszaak

Feiten over de rechtszaak

De Telegraaf

- Bericht 1: Feit 1: er is drie dagen uitgetrokken voor het proces tegen Eric O.
Feit 2: hij wordt ervan beschuldigd de strikt geheim geldende schietinstructies te hebben overtreden.
Feit 4: O. moet zich als commandant van een Quick Reaction Force voor zijn optreden op maandag, woensdag en donderdag voor de rechtbank in Arnhem verantwoorden.
Feit 10: het proces wordt door verschillende Nederlandse militairen met argusogen gevolgd.
Feit 14: Knoops vindt het een unieke zaak.
Feit 15: het is voor het eerst dat een Nederlandse militair strafrechtelijk vervolgd wordt voor het overtreden van de militaire geweldsinstructies tijdens een buitenlandse missie.
Feit 16: er bestaat nauwelijks tot geen rechtspraak hierover.
Feit 17: vanwege het feit dat er nauwelijks rechtspraak bestaat over de kwestie en vanwege het persoonlijk belang voor O., worden er een aantal deskundigen en getuigen gehoord in de rechtszaal.
Feit 19: in een zaak als deze dient er volgens de advocaat van O. eerst nauwkeurig feitenonderzoek te worden gedaan, voordat er een uitspraak wordt gedaan.
Feit 21: Knoops is blij dat de rechtbank in Arnhem heeft besloten de deskundigen te horen.
Feit 22: hierdoor kunnen de rechters zich een beeld vormen van wat er zich heeft afgespeeld.
Feit 26: het dossier telt 1480 pagina's en staat vol met insinuaties en tegenstrijdigheden.
Feit 29: het Muurgekkoteam (twee officieren van justitie en 24 marechaussees) heeft het onderzoek uitgevoerd.
Feit 30: bij het onderzoek zijn er dure, zinloze satellietfoto's van het vermeende plaats delict gemaakt.
Feit 31: een steen waarop de kogel uit het geweer van O. zou zijn afgeketst, is voor onderzoek naar Nederland gehaald.
Feit 32: de steen bleek na gerechtelijk laboratorisch onderzoek niet door een kogel te zijn geraakt.
- Bericht 2: Feit 5: de rechtszaal zit vol met (oud)mariniers van alle rangen en standen, die hun sporen verdiend hebben.
Feit 6: Eric O. moet zich verweren tegen verwijten van de officier van justitie.
- Bericht 3: Feit 6: de strafeis is 240 uur taakstraf.
Feit 8: het betoog van de advocaat van O., mr. Knoops, duurde acht uur.
Feit 9: volgens Knoops is er veel mis gegaan tijdens het proces en het onderzoek.
- Bericht 4: X
- Bericht 5: Feit 4: alle justitiële verwijten zijn verworpen door de rechtbank.
Feit 5: O. gaat in alle opzichten vrijuit.
Feit 9: de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem oordeelde dat de geweldsinstructie het optreden van O. juist legitimeerde.
Feit 13: tegen Eric O. was zes maanden voorwaardelijk geëist en 240 uur taakstraf.
Feit 22: door het proces is vastgesteld dat als een militair zegt dat geweld noodzakelijk is geweest, van hem niet meer bewijs kan worden gevorderd dan dat hij een aannemelijke verklaring geeft voor zijn handelwijze.
Feit 23: aan de juistheid van die verklaring mag alleen worden getwijfeld indien onwaarheid aannemelijk is.
Feit 24: de rechtbank is uitgegaan van O.'s beschrijving van de situatie.
Feit 40: de rechtbank concludeert dat O. een zorgvuldige waarschuwingfase heeft opgebouwd.
Feit 41: een mondelinge waarschuwing was volgens de rechtbank niet nodig.
Feit 42: doordat O. extra veiligheidsmarges in acht heeft genomen, is hij niet aanmerkelijk onvoorzichtig geweest.
Feit 43: er zijn geen voorschriften over hoe een waarschuwingsschot moet worden gegeven.
Feit 44: bij een waarschuwingsschot bestaat geen 'veilige richting'.
Feit 50: de rechtbank vindt de aanhouding niet onrechtmatig, wat O. teleurstelt.

NRC

Handelsblad

- Bericht 6:**
- Feit 1: op 27 september 2004 is de rechtszaak tegen de marinier Eric O. begonnen.
  - Feit 4: de geweldsinstructie speelt een centrale rol in de rechtszaak, al voordat deze begonnen is.
  - Feit 5: in de geweldsinstructie staat wanneer een Nederlandse militair mag schieten en wanneer niet.
  - Feit 6: de geweldsinstructie is geheim.
  - Feit 7: volgens de directeur juridische zaken van het ministerie van Defensie zijn de geweldsinstructies geheim, omdat openbaarmaking de relatie met andere deelnemende landen aan de stabilisatiemacht in Irak zou kunnen schaden.
  - Feit 8: de officier van justitie wil daarom de rechtszaak achter gesloten deuren houden.
  - Feit 9: de rechtbankvoorzitter geeft hierover nog geen uitsluitel.
  - Feit 10: Eric O. zei tegen de militaire kamer van de rechtbank in Arnhem dat de geweldsinstructies goed uitvoerbaar waren.
  - Feit 11: Eric O. staat terecht voor het doden van een Irakes man op 27 december 2003.
  - Feit 49: de inhoud van de geweldsinstructie blijft geheimzinnig, waardoor de term een magische klank heeft gekregen.
  - Feit 50: die geheimzinnigheid zal niet lang meer duren.
  - Feit 51: de inhoud van de instructie komt regelmatig aan de orde tijdens de zitting.
  - Feit 52: in de dagvaarding noemt het OM de belangrijkste punten van de geweldsinstructie.
  - Feit 53: deze dagvaarding wordt niet hardop gelezen, maar er worden wel kopieën uitgedeeld.
  - Feit 54: vanaf nu kan iedereen weten wat een Nederlandse militair mag doen.
- Bericht 7:**
- Feit 1: Eric O. moet zich deze week melden voor de rechtbank.
  - Feit 2: hij moet zich verantwoorden voor het doodschieten van een plunderaar in Irak.
  - Feit 5: de ondervraagde mariniers weten niet goed antwoord te geven op de vraag van de officier van justitie.
  - Feit 6: marinier Jesse Beekes mompelt met een rood hoofd dat hij zijn eigen maten niet zomaar .....
  - Feit 10: het werd gisteren duidelijk dat O. een alom gerespecteerde commandant is.
  - Feit 11: de collega's van O. probeerden O. uit de wind te houden tijdens het verhoor in Irak.
  - Feit 12: de dreiging voor het schietincident werd aangedikt door collega's van O.
  - Feit 13: korporaal Ripson vertelde gisteren dat hij in zijn eerste verklaring alles heeft gelogen.
  - Feit 14: andere getuigen gaven niet openhartig toe te hebben gelogen, maar vertelde wel de verklaringen wat te hebben aangepast.
  - Feit 20: verschillende mariniers maakten in hun verklaring geen onderscheid tussen wat ze zelf hadden gezien en wat ze hebben gehoord van Eric O.
  - Feit 38: alle mariniers verklaarden gisteren dat het gezicht van het slachtoffer intact was.
  - Feit 39: in het Irakese autopsierapport staat dat de kogel in de rug is binnengedrongen en via het oog het lichaam heeft verlaten.
  - Feit 47: de meeste mariniers vonden de situatie bij nader inzien niet schietwaardig.
  - Feit 48: getuigen verklaarden dat er vooral een dreiging had kunnen ontstaan.
  - Feit 49: volgens korporaal Johnny Bakker moet je een paar stappen vooruit denken.
- Bericht 8:**
- Feit 1: het OM heeft zes maanden voorwaardelijk militaire detentie geëist tegen Eric O.
  - Feit 2: daarnaast heeft de officier van justitie een werkstraf van 240 uur geëist.
  - Feit 3: volgens het OM heeft Eric O. de geweldsinstructies overtreden.
  - Feit 8: niemand verklaart dat er sprake was van een dreigende situatie.
  - Feit 14: veel van O's mariniers hebben de verklaringen later aangepast.
  - Feit 18: vandaag (4 oktober 2004) is de laatste zittingsdag in het proces tegen Eric O.
  - Feit 19: vanmiddag houdt de verdediging zijn pleidooi.
  - Feit 20: de advocaat van O. eist vrijspraak.
  - Feit 21: de uitspraak is over twee weken.
- Bericht 9:**
- Feit 1: de rechtbank in Arnhem heeft Eric O. vrijgesproken.
  - Feit 2: justitie heeft volgens de rechtbank onvoldoende bewezen dat O. ten onrechte een waarschuwingsschot heeft gelost in Irak.
  - Feit 5: het OM eiste zes maanden voorwaardelijk en een taakstraf van 240 uur.
  - Feit 13: rechters stellen dat het verhaal van een militair geloofd moet worden.
  - Feit 14: er kan alleen een veroordeling volgen indien de aanklager anders kan aantonen.

- Bericht 10:
- Feit 1: Eric O. is vrijgesproken.
  - Feit 2: dit houdt in dat uitgezonden militairen zich wel mogen verweren.
  - Feit 4: Eric O. heeft zich moeten verantwoorden voor een afgeketst waarschuwingsschot, die hij op 27 december 2003 afvuurde.
  - Feit 3: de vrijspraak is historische jurisprudentie.
  - Feit 6: Eric O. heeft geschiedenis geschreven.
  - Feit 7: dit aangezien de rechter zich niet eerder sinds het afschaffen van de militaire krijgsraad in 1991 heeft moeten buigen over geweldsgebruik van een Nederlandse militair tijdens een crisisbeheersingsoperatie.
  - Feit 8: de rechtszaak is met argusogen gevolgd door het ministerie van Defensie.
  - Feit 25: er was volgens de rechtbank nog geen sprake van een concrete dreiging tegen Eric O. en zijn mannen.
  - Feit 26: toch kon en mocht Eric O. er volgens de rechtbank van uitgaan dat de situatie zich tegen hem kon keren.
  - Feit 27: de potentiële dreiging rechtvaardigt het afvuren van de twee waarschuwingsschoten.
  - Feit 29: het valt O. volgens de militaire kamer niet aan te rekenen dat één kogel afketste, waardoor waarschijnlijk een 32-jarige Irakees om het leven kwam.
  - Feit 30: uit de verklaringen van O. blijkt dat hij er zeker van wilde zijn dat hij de naderende groep niet zou raken.
  - Feit 31: de rechtbank heeft groot gewicht gehecht aan de getuigenis van Eric O.
  - Feit 33: veel mariniers steunden aanvankelijk hun commandant, maar konden die lezing tijdens hun verhoor niet in stand houden.
  - Feit 34: ook over de verklaring van O. blijven enkele vraagtekens bestaan.
  - Feit 35: de motivatie van de rechtbank is dat van een militair die de trekker overhaalt niet meer mag worden verwacht dan dat hij een niet onaannemelijke verklaring geeft.
  - Feit 36: die conclusie komt overeen met eerdere uitspraken van krijgsraden.
  - Feit 37: de militaire kamer heeft met deze uitspraak een belangrijk voorschot genomen op de beoordeling van een schietincident.
  - Feit 38: een militair die geweld gebruikt heeft hier een goede reden voor, tenzij er duidelijke aanwijzingen zijn voor het tegendeel.

Feiten over het schietincident

Feiten over het schietincident

De Telegraaf

- Bericht 1:
- Feit 3: bij het schietincident in december 2003 kwam waarschijnlijk een Iraakse plunderaar om het leven.
  - Feit 7: hij moest in die situatie zijn eenheid beschermen.
  - Feit 8: het was gepast de waarschuwingsschoten af te vuren.
  - Feit 27: er wordt melding gemaakt van een dode Irakees met schotwonden in rug en linkeroogkas.
  - Feit 28: de plunderaar die neerviel naar aanleiding van het schot van O., had volgens getuigen andere verwondingen.
- Bericht 2:
- Feit 8: officier van justitie verwijt Eric O. op 27 december 2003 op de weg tussen Khidr en Samawa in Irak twee waarschuwingsschoten te hebben gelost.
  - Feit 10: als gevolg van het tweede schot is Abdoellah Moesjar Aadhafa overleden.
  - Feit 11: Eric O. is erop uitgestuurd om een van een vrachtwagen gevallen container met stalen kasten te bergen.
  - Feit 12: op de weg ontstonden files.
  - Feit 13: in de file stond een militair transportkonvooi dat aantrekkelijk was voor locals c.q. plunderaars.
  - Feit 15: Eric O. wilde niet dat de Irakezen binnen zijn groep zouden komen.
  - Feit 16: Irakezen drongen zich volgens O. vanaf 75 meter afstand op aan zijn groep.
  - Feit 17: Irakezen hadden volgens O. stenen in hun handen.
  - Feit 18: Irakezen waren volgens O. alleen te stoppen door middel van waarschuwingsschoten.
  - Feit 19: Eric O. vuurde één schot in de lucht, welke geen effect had.

- Feit 20: O. vuurde na eerste schot een kogel in de grond.
 Feit 21: toen O. schoot, zag hij niemand in zijn vizier.
 Feit 22: O. schoot met een Diemaco C7.
 Feit 23: O. zag dat een man zich omdraaide, een paar stappen zette en toen neerviel.
 Feit 24: Eric O. twijfelt of de Irakees door zijn kogel is geraakt.
 Feit 25: het slachtoffer is door andere Irakezen naar de Nederlanders versjouwd.
 Feit 26: de groep Irakezen verhinderen dat ziekenverplegers zich over het slachtoffer konden ontfermen.
 Feit 27: het slachtoffer werd door de Irakezen met een pick-up afgevoerd.
 Feit 28: de kleding van het slachtoffer was bebloed op borst en buik.
 Feit 29: er liep bloed uit de mond van het slachtoffer.
 Feit 30: toen O. het slachtoffer zag, leefde hij nog.
 Feit 32: locals hebben een andere plaats aangewezen dan waar O. stond.
 Feit 39: O. heeft geschoten om de veiligheid van zijn mannen te waarborgen.
- Bericht 3: Feit 1: volgens justitie heeft Eric O. op 27 december doelbewust en gericht geschoten op een menigte Irakezen.
 Feit 2: Eric O. zou hebben geschoten zonder dat er sprake was van dreiging.
 Feit 3: het slachtoffer was volgens justitie een jonge hardwerkende echtgenoot.
 Feit 4: het slachtoffer liep toevallig langs de file die de militairen zouden hebben veroorzaakt.
 Feit 5: O. beweert dat er wel dreiging was.
 Feit 12: O. wilde zich niet laten onderzoeken.
 Feit 13: O. zou volgens justitie zijn collega's hebben proberen te beïnvloeden, om zijn verhaal aan te houden.
 Feit 14: het verhaal van O. is dat hij zou hebben geschoten omdat plunderaars zijn eenheid naderden.
 Feit 15: zijn eenheid moest een container beveiligen.
 Feit 16: andere militairen hebben reeks waarschuwingsschoten gelost.
 Feit 17: O. loste twee waarschuwingsschoten, waarna een man in elkaar zakte.
 Feit 18: O. zou volgens justitie gericht hebben geschoten.
 Feit 19: O. zegt in de grond te hebben geschoten, waarna een kogel afketste.
 Feit 26: er is op 27 december 2003 maar één dode man binnengebracht.
- Bericht 4: X
- Bericht 5: Feit 2: O. werd vorig jaar als verdachte van moord weggehaald bij zijn eenheid.
 Feit 7: de schoten waren noodzakelijk voor het uitvoeren van de missie van zijn quick reaction force.
 Feit 12: de Irakees werd geraakt door een waarschijnlijk op de grond afketsende kogel uit het geweer van O.
 Feit 25: het was volgens O. een chaotische situatie op 27 december 2003 tussen Al Khidr en Samawa.
 Feit 26: O. moest daar met te weinig mensen een container beveiligen tussen files met geagiteerde Irakezen en een Amerikaans konvooi met gevangenen.
 Feit 27: op die plaats hebben eerder criminele aanvallen van vijandige menigten voor problemen gezorgd.
 Feit 28: de grootste zorg van O. was dat er mariniers alleen zouden komen te staan in een groep Irakezen.
 Feit 29: O. was bang het overzicht kwijt te raken, doordat zijn groep in drieën zou worden gesplitst.
 Feit 30: O. kon de veiligheid van zijn mannen niet meer garanderen door de dreigende situatie.
 Feit 31: de groep Irakezen kwam steeds dichterbij.
 Feit 32: O. heeft zijn wapen duidelijk zichtbaar doorgeladen.
 Feit 33: de groep Irakezen bleef naderen, waardoor O. een schot in de lucht vuurde.
 Feit 34: het schot maakte geen indruk op de groep Irakezen.
 Feit 35: O. nam in zijn vizier een punt dichtbij, waardoor hij wist dat hij links voor de groep richtte.
 Feit 36: O. vuurde vervolgens een schot af.
 Feit 37: O. wilde voorkomen dat zijn eigen mannen zouden gaan schieten.
 Feit 38: O. wilde dat de groep Irakezen zag dat hij schoot.
 Feit 39: het was een ernstige situatie volgens O.

NRC

Handelsblad

- Bericht 6:**
- Feit 2: Eric O. schoot eind 2003 een Irakese plunderaar dood.
  - Feit 13: O. moest op 27 december 2003 de orde herstellen rondom een gekantelde vrachtwagen.
  - Feit 14: de vrachtwagen was van de weg geraakt langs de route naar Bagdad.
  - Feit 15: een groep Irakezen kwam volgens O. te dicht bij zijn eigen groep.
  - Feit 16: O. loste vervolgens twee waarschuwingsschoten.
  - Feit 17: het eerste schot gaat in de lucht.
  - Feit 18: het tweede schot gaat in de grond, op ongeveer vijftig meter voor de groep Irakezen.
  - Feit 19: door het tweede schot komt waarschijnlijk Abdullah Moushar Aadhafa om het leven.
  - Feit 20: het slachtoffer wordt in een Irakese auto naar het ziekenhuis gebracht.
  - Feit 21: in het ziekenhuis komt de Irakees te overlijden.
  - Feit 22: op 27 december 2003 wordt O. 's avonds voor het eerst door de Nederlandse marechaussee verhoord.
  - Feit 23: op 30 december 2003 wordt O. naar Nederland gehaald door Defensie.
- Bericht 7:**
- Feit 16: na het schietincident neemt O. zijn mannen mee buiten de poort van de Nederlandse basis voor een nabespreking.
  - Feit 17: tijdens deze bespreking zegt O. dat hij de twee waarschuwingsschoten heeft gelost en dat de Irakees is omgekomen door een afgeketste kogel.
  - Feit 18: O. vertelt dat er een onderzoek van de marechaussee zal komen.
  - Feit 19: volgens marinier Beekes heeft O. tijdens die bespreking niemand beïnvloed en zei O. dat ze gewoon moesten vertellen wat ze gezien hadden.
  - Feit 23: de helft van het peloton rukte uit op 27 december 2003.
  - Feit 24: twee van de vier pantserwagens waren die dag defect.
  - Feit 25: het was een verzwakt QRF die uitrukte naar de weg waar een container van een vrachtwagen was gevallen.
  - Feit 26: O. sluit de weg af, om de container op de truck te kunnen laden.
  - Feit 27: door de wegversperring ontstaan er files.
  - Feit 28: een gestrand Amerikaans konvooi wordt belaagd door Irakese plunderaars.
  - Feit 29: mannen van een ander Nederlands QRF schieten verschillende waarschuwingsschoten af.
  - Feit 30: de Irakese politie arriveert, maar vertrekt zonder iets te doen, wat O. woedend maakt.
  - Feit 31: volgens O. nadert een groep plunderaars de weg, waardoor het gevaar ontstaat dat er Irakezen door het Nederlandse kordon kunnen dringen.
  - Feit 32: als reactie hierop schiet O. een keer in de lucht, wat niet helpt.
  - Feit 33: O. richt vervolgens op de grond, links voor de groep en schiet nog een keer.
  - Feit 34: een Irakese man raakt gewond en valt.
  - Feit 35: de man is waarschijnlijk de 33-jarige Abudallah Moushar Aadhafa, maar dit is niet zeker.
  - Feit 36: de gewonde man wordt snel afgevoerd door de Irakezen.
  - Feit 37: het OM heeft geen toestemming gekregen om het lichaam op te graven.
  - Feit 38: alle mariniers verklaarden gisteren dat het gezicht van het slachtoffer intact was.
  - Feit 39: in het Irakese autopsierapport staat dat de kogel in de rug is binnengedrongen en via het oog het lichaam heeft verlaten.
  - Feit 40: Eric O. zegt dat het slachtoffer in leven was toen hij werd weggevoerd en dat het dus niet zeker is dat hij Moushar heeft gedood.
  - Feit 45: op een foto van voor het schietincident zijn een paar plukjes mensen te zien op ongeveer honderd meter van de weg.
  - Feit 46: op een andere foto zijn nauwelijks mensen te zien.
- Bericht 8:**
- Feit 3: volgens het OM heeft Eric O. de geweldsinstructies overtreden.
  - Feit 4: dit heeft hij gedaan door bij de berging van een container in Irak gericht te vuren richting een groep plunderaars, zonder dat daar reden voor was.
  - Feit 5: uit getuigenverklaringen en technisch onderzoek blijkt dat O. vanaf honderd meter afstand op een naderende groep Irakezen heeft geschoten.
  - Feit 6: O. beweert dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft gevuld, om te voorkomen dat de Irakezen de Nederlanders zouden overlopen.
  - Feit 7: van deze bewering is volgens het OM niets gebleken.
- Bericht 9:**
- Feit 3: de kogel van O. had volgens het OM een 32-jarige Irakees geraakt.
  - Feit 4: deze bezweek aan zijn verwondingen.

- Feit 6: O. zou gericht geschoten hebben richting een groep burgers.
Feit 8: er was geen leven-of-dood-situatie volgens het OM.
Feit 9: het slachtoffer was volgens het OM geen plunderaar.
- Bericht 10: Feit 4: Eric O. heeft zich moeten verantwoorden voor een afgeketst waarschuwingsschot, die hij op 27 december 2003 afvuurde.
Feit 5: deze kogel heeft waarschijnlijk een Irakees dodelijk verwond.
Feit 28: O. verklaard één kogel in de lucht te hebben gevuurd en één kogel in de grond.
Feit 29: het valt O. volgens de militaire kamer niet aan te rekenen dat één kogel afketste, waardoor waarschijnlijk een 32-jarige Irakees om het leven kwam.
Feit 30: uit de verklaringen van O. blijkt dat hij er zeker van wilde zijn dat hij de naderende groep niet zou raken.
Feit 32: O. heeft altijd volgehouden dat zijn mannen dreigden te worden overgelopen door de Irakezen.

Feiten over hoe Eric O. tegen de rechtszaak aankijkt

Feiten over hoe Eric O. tegen de rechtszaak aankijkt

De Telegraaf

- Bericht 1: Feit 5: O. heeft vertrouwen in de rechtszaak.
Feit 6: hij is er altijd van overtuigd geweest dat hij destijds niet anders kon handelen.
Feit 9: O. vindt dat hij in de fout was gegaan als hij niet zou hebben geschoten en de Irakezen zijn eenheid had overlopen.
Feit 50: Eric O. is verheugd over de massale steun.
Feit 51: het steekt O. het meest dat hij nooit terug kon naar zijn eenheid in Irak.
Feit 52: het is heel erg om weggehaald te worden bij je mannen als je op missie bent, aldus O.
Feit 53: hij vindt het erg dat het tot een proces is gekomen, maar is blij dat het maandag eindelijk begint, des te eerder kan hij zijn leven weer oppakken.
Feit 54: een marinier hoort volgens O. in het veld en niet in de rechtszaal.
- Bericht 2: Feit 1: Eric O. is vastberaden en overtuigd van zijn gelijk.
Feit 2: Eric O. is emotioneel.
Feit 14: Eric O. is ervan overtuigd dat wanneer hij anders had gehandeld, hij ook zou zijn opgepakt, maar dan voor het niet ingrijpen.
Feit 34: Eric O. is geërgerd.
Feit 36: O. staat achter zijn actie.
Feit 37: O. ziet zichzelf liever in deze situatie dan een achttienjarige marinier.
Feit 38: O. zou het morgen weer doen.
- Bericht 3: Feit 30: Eric O. was emotioneel.
Feit 31: O. vertelde een bitter mens te zijn geworden.
Feit 34: naast O. heeft ook zijn gezin geleden onder de vervolging.
Feit 35: O. staat nog steeds achter zijn beslissing om te schieten.
- Bericht 4: Feit 1: O. is gelukkig met de uitspraak.
Feit 2: O. heeft niet getwijfeld over de goede afloop.
Feit 3: O. zegt juist te hebben gehandeld op 27 december 2003.
Feit 4: de weg naar de uitspraak was zwaar voor O. en zijn gezin.
Feit 6: de nachtmerrie voor O. en zijn gezin heeft tien maanden geduurd.
Feit 8: O. zegt nergens zoveel steun te krijgen als bij de mariniers.
Feit 9: O. heeft vanuit de hele bevolking steun gekregen.
Feit 11: O. en zijn gezin bleven mede door alle reacties op de been.
Feit 12: O. had niet verwacht zo bekend te worden.
Feit 14: O. wil aan zijn kwelgeesten weinig woorden vuil maken.
Feit 15: O. zegt te zijn verrast door de arrestatie en de manier waarop justitie hem heeft behandeld.

- Feit 16: O. zegt geen voorspellingen te doen over een eventueel hoger beroep.
 Feit 17: O. is tevreden over het werk van zijn advocaten.
 Feit 18: O. zegt dat het recht heeft gezegevierd en dat een hoger beroep daar geen verandering in kan brengen.
 Feit 19: de nasleep van het schietincident zal O. de rest van zijn leven blijven achtervolgen.
 Feit 20: O. is als mens beschadigd, net als zijn gezin.
 Feit 21: O. vond het heel erg om zonder afscheid te kunnen nemen van zijn manschappen te zijn weggevoerd naar een marechausseeceel.
 Feit 22: O. zou de gebeurtenissen rondom het schietincident nooit kunnen vergeten.
 Feit 23: O. hoopt dat door zijn vrijspraak collega's in de toekomst worden gevrijwaard van vervolging bij soortgelijke situaties.
 Feit 26: wanneer de vrijspraak van Eric O. bijdraagt aan voorkoming van iets soortgelijks in de toekomst, vindt O. de zaak niet voor niets geweest.
- Bericht 5: Feit 3: O. had het gevoel als crimineel naar Nederland te worden gebracht.
 Feit 14: O. liet het vonnis eerst gelaten over zich heen komen.
 Feit 16: O. lachte toen hij een paar omhooggestoken duimen zag.
 Feit 18: O. wil zo snel mogelijk weer op een missie in het buitenland.
 Feit 45: Eric O. is opgelucht over de vrijspraak.
 Feit 46: de vrijspraak bevestigt volgens O. de juistheid van zijn handelen.
 Feit 47: zijn advocaat zegt dat O. vindt dat de affaire alleen maar verliezers kent.
 Feit 48: O. vergeet niet gauw dat hij als crimineel is behandeld en dat hij geen afscheid van zijn eenheid heeft kunnen nemen.
 Feit 50: de rechtbank vindt de aanhouding niet onrechtmatig, wat O. teleurstelt.
 Feit 51: de zaak heeft tien maanden van O.'s leven bepaald.
 Feit 52: O. hoopt dat het OM niet in hoger beroep gaat.
 Feit 53: O. is onder de indruk van de steun van de Nederlandse bevolking, van defensie en van de marine in het bijzonder.

NRC

Handelsblad

- Bericht 6: X
 Bericht 7: Feit 50: O. vindt dat hij als enige de situatie goed heeft kunnen beoordelen.
 Feit 51: O. zegt geëmotioneerd dat hij geen fout heeft gemaakt en dat hij naar eer en geweten heeft gehandeld.
 Feit 52: O. zou de volgende keer weer hetzelfde doen.
 Feit 53: O. beweert dat als hij anders had gehandeld, hij ook in de rechtszaal zou zitten, maar dan met een andere aanklacht.
 Bericht 8: X
 Bericht 9: Feit 12: O. heeft altijd ontkend de regels te hebben overtreden.
 Bericht 10: X

Feiten met betrekking tot het OM en het ministerie van Defensie

Feiten mbt het OM en het ministerie van Defensie

De Telegraaf

- Bericht 1: Feit 2: hij wordt ervan beschuldigd de strikt geheim geldende schietinstructies te hebben overtreden.
 Feit 11: minister Kamp (Defensie) stuurt zijn mensen voor vredesoperaties naar alle uithoeken van de wereld.
 Feit 23: zoals eerder is bericht, wil het OM Eric O. aan de schandpaal nagelen.
 Feit 24: 'super-pg' De Wijkerslooth heeft veel kritiek gekregen nadat hij op trots op tv verkondigde dat militairen in Irak naar Nederlandse maatstaven dienen op te treden.
 Feit 25: naar aanleiding van dit optreden werd bij justitie alles uit de kast gehaald de zaak tegen O. rond te krijgen.

- Bericht 2: Feit 48: De Wijkerslooth beschuldigt Eric O. van dood door schuld.
 Feit 8: officier van justitie verwijt Eric O. op 27 december 2003 op de weg tussen Khidr en Samawa in Irak twee waarschuwingsschoten te hebben gelost.
 Feit 9: waarschuwingsschoten zijn volgens officier van justitie in strijd met de geweldsinstructie.
 Feit 33: Van Dusschoten insinueert dat O. niet goed heeft geoordeeld.
- Bericht 3: Feit 1: volgens justitie heeft Eric O. op 27 december doelbewust en gericht geschoten op een menigte Irakezen.
 Feit 6: de strafeis is 240 uur taakstraf.
 Feit 7: de strafeis is laag voor een levensdelict, vanwege de lastige werkomstandigheden in Irak.
 Feit 10: justitie schetste O. als militair met vele onderscheidingen.
 Feit 11: justitie zegt dat O. is doorgedraaid.
 Feit 13: O. zou volgens justitie zijn collega's hebben proberen te beïnvloeden, om zijn verhaal aan te houden.
 Feit 18: O. zou volgens justitie gericht hebben geschoten.
 Feit 29: het lijkt dat justitie heeft onderzocht is volgens Knoops een half uur voor het schietincident binnen gebracht.
 Feit 25: justitie hecht geen waarde aan het oordeel van de deskundigen.
 Feit 27: justitie twijfelt niet aan de juistheid van het lijk.
- Bericht 4: Feit 13: de kwelgeesten van Eric O. waren het OM en Procureur-generaal J. de Wijkerslooth de Weerdesteijn.
- Bericht 5: Feit 8: volgens officier van justitie mevr. Mr. E. van Dusschoten heeft O. de geweldsinstructies wel overtreden.
 Feit 13: tegen Eric O. was zes maanden voorwaardelijk geëist en 240 uur taakstraf.

**NRC
Handelsblad**

- Bericht 6: Feit 7: volgens de directeur juridische zaken van het ministerie van Defensie zijn de geweldsinstructies geheim, omdat openbaarmaking de relatie met andere deelnemende landen aan de stabilisatiemacht in Irak zou kunnen schaden.
 Feit 8: de officier van justitie wil daarom de rechtszaak achter gesloten deuren houden.
 Feit 24: het schietincident groeit snel uit tot een affaire in amper een week.
 Feit 25: de affaire draait niet echt om de dood van de 33-jarige Irakees.
 Feit 26: na dit schietincident worden nog twee Irakezen om het leven gebracht door Nederlanders.
 Feit 27: dit leidt niet tot noemenswaardige reacties.
 Feit 28: op 23 juni 2004 wordt bekend gemaakt dat de Nederlanders die hierbij betrokken waren niet worden vervolgd.
 Feit 29: dit omdat de militairen volgens het OM gehandeld hebben volgens de dienstvoorschriften.
 Feit 30: O. heeft volgens het OM niet gehandeld volgens de dienstvoorschriften.
 Feit 31: pas op 13 juli 2004 laat het OM weten dat O. voor de rechter moet verschijnen.
 Feit 32: volgens het OM heeft O. door te schieten in de richting van de Irakezen, de dienstvoorschriften overschreden.
 Feit 34: op overtreding van de dienstvoorschriften staat een celstraf van maximaal 5 jaar.
 Feit 35: het OM besluit pas maanden na het schietincident waarvoor O. wordt vervolgd.
 Feit 36: wat het OM Eric O. in juli 2004 ten laste legt is minder zwaar dan aanvankelijk was gezegd.
 Feit 37: in eerste instantie wilde het OM O. aanklagen voor dood door schuld, doodslag of zelfs moord.
 Feit 38: de eerdere verdenkingen door het OM zijn in januari 2004 uitgelekt door een persofficier.
 Feit 40: een vertrouwelijke brief van Procureur-generaal De Wijkerslooth over Eric O. lekt uit.
 Feit 41: in de brief staat dat het gebruik van geweld in strijd is met de instructie.
 Feit 42: De Wijkerslooth bedoeld met de brief dat O. in die situatie geen geweld had mogen gebruiken.
 Feit 43: De Wijkerslooth schrijft ook dat de geweldsinstructies voor Nederlands, als niet bezettende macht in Irak, meer beperkt zijn dan die van Amerika of Groot-Brittannië.
 Feit 44: door de laatste opmerking van De Wijkerslooth in zijn brief, concluderen verschillende media dat Nederlandse militairen in Irak helemaal geen geweld mogen gebruiken.
 Feit 45: ministers Kamp en Donner moeten verontruste parlementariërs in een spoeddebat geruuststellen.
 Feit 46: ze zeggen dat de Nederlandse geweldsinstructie maar op een aantal punten beperkter is.

- Bericht 7:
- Feit 47: Nederlandse militairen mogen van zich afbijten, zegt Kamp op 27 februari 2004.
  - Feit 52: in de dagvaarding noemt het OM de belangrijkste punten van de geweldsinstructie.
  - Feit 3: de officier van justitie vraagt de ondervraagde de waarheid te vertellen.
  - Feit 4: de officier van justitie herhaald die vraag steeds weer.
  - Feit 5: de ondervraagde mariniers weten niet goed antwoord te geven op de vraag van de officier van justitie.
  - Feit 6: marinier Jesse Beekes mompelt met een rood hoofd dat hij zijn eigen maten niet zomaar .....
  - Feit 7: de officier van justitie begrijpt hieruit dat Jesse Beekes zijn opzeggingsrecht niet wilt afvallen.
  - Feit 15: het OM vermoedt dat de mariniers van O. de opdracht hebben gekregen om te liegen.
  - Feit 37: het OM heeft geen toestemming gekregen om het lichaam op te graven.
  - Feit 42: het OM verwijt O. van het overtreden van de geweldsinstructies.
  - Feit 43: O. had volgens het OM niet het recht waarschuwingsschoten te lossen, aangezien daar geen aanleiding voor was.
  - Feit 44: de officier van justitie liet foto's zien om dit te bevestigen.
  - Feit 45: op een foto van voor het schietincident zijn een paar plukjes mensen te zien op ongeveer honderd meter van de weg.
  - Feit 46: op een andere foto zijn nauwelijks mensen te zien.
  - Feit 41: dat het lijkt eventueel ontbreekt is voor het OM geen onoverkomelijk bezwaar.
- Bericht 8:
- Feit 1: het OM heeft zes maanden voorwaardelijk militaire detentie geëist tegen Eric O.
  - Feit 2: daarnaast heeft de officier van justitie een werkstraf van 240 uur geëist.
  - Feit 3: volgens het OM heeft Eric O. de geweldsinstructies overtreden.
  - Feit 4: dit heeft hij gedaan door bij de berging van een container in Irak gericht te vuren richting een groep plundersaars, zonder dat daar reden voor was.
  - Feit 6: O. beweert dat hij een waarschuwingsschot naar de grond heeft gevuld, om te voorkomen dat de Irakezen de Nederlanders zouden overlopen.
  - Feit 7: van deze bewering is volgens het OM niets gebleken.
  - Feit 12: volgens het OM heeft O. de instructies dus opzettelijk overtreden.
  - Feit 13: volgens het OM heeft O. het onderzoek beïnvloed, doordat hij na het incident zijn mannen zijn eigen versie van het verhaal heeft gegeven.
  - Feit 14: veel van O's mariniers hebben de verklaringen later aangepast.
  - Feit 15: volgens het OM heeft O. menig ondergeschikte in een lastige positie gebracht, door niet open en eerlijk te zijn.
  - Feit 16: het OM heeft bij de strafrekeningen gehouden met de ophef die rondom de zaak is ontstaan en met de vervelende omstandigheden waaronder Eric O. zijn missie in Irak heeft moeten afbreken.
  - Feit 17: Van Dusschoten verdedigende de handelswijze van het OM.
- Bericht 9:
- Feit 3: de kogel van O. had volgens het OM een 32-jarige Irakees geraakt.
  - Feit 5: het OM eiste zes maanden voorwaardelijk en een taakstraf van 240 uur.
  - Feit 6: O. zou gericht geschoten hebben richting een groep burgers.
  - Feit 7: volgens het OM wist O. dat hij een groot risico nam.
  - Feit 8: er was geen leven-of-dood-situatie volgens het OM.
  - Feit 9: het slachtoffer was volgens het OM geen plunderaar.
  - Feit 15: de aanhouding van O. leidde in het begin van 2004 tot commotie in militaire vakbondskringen en de Tweede Kamer.
  - Feit 16: dit vooral nadat Procureur-generaal De Wijkerslooth de aanhouding en strafrechtelijke vervolging publiekelijk rechtvaardigde.
  - Feit 17: Tweede-Kamerleden richten hun reactie op het vonnis vooral op het ministerie van Justitie en het OM.
  - Feit 18: CDA'er Kortenhorst vindt het een pijnlijke misser.
  - Feit 19: in het begin werd van doodslag gesproken.
  - Feit 20: later alleen nog over de vraag of de instructie wel gevolgd was.
  - Feit 21: dat is ook aan flarden geschoten, aldus Kortenhorst.
  - Feit 22: PvdA'er Wolfsen vindt dat er niet alleen naar De Wijkerslooth mag worden gewezen als de schuldige.
  - Feit 23: zijn inbreng is gebeurd in overleg met minister Donner.
- Bericht 10:
- Feit 10: bij de missie in Irak zijn al verschillende Irakezen door Nederlandse militairen gedood.
  - Feit 11: in vorige situaties was dat volgens het OM noodzakelijk geweest.

- Feit 12: de militairen hebben zich hierbij aan de regels gehouden.
 Feit 13: volgens het OM heeft Sergeant-majoor der mariniers Eric O. zich niet aan de regels gehouden.
 Feit 14: het OM eiste twee weken geleden zes maanden voorwaardelijk en 240 uur dienstverlening.
 Feit 15: dit wegens het overtreden van de geweldsinstructie.
 Feit 16: O. had volgens het OM geen waarschuwingsschot mogen vuren richting een naderende groep Irakese plunderaars.
 Feit 18: dat O. volgens het OM geen waarschuwingsschot heeft mogen vuren, roept de vraag op of de rules of engagement wel ruimte biedt voor de militairen om zich te kunnen verdedigen.
 Feit 20: een brief van het hoofd van het OM, Joan de Wijkerslooth, is uitgelekt.
 Feit 21: hieruit concludeerden sommige media dat Nederlandse militairen in Irak helemaal geen geweld mochten gebruiken, ook niet wanneer ze bedreigd werden.
 Feit 22: minister van justitie Donner en minister van Defensie Kamp moeten een ongeruste Tweede Kamer overtuigen dat dit niet zo was.
 Feit 23: de geweldinstructie is volgens minister Kamp heel ‘robuust’.

Feiten met betrekking tot de steun voor Eric O.

Feiten mbt de steun voor Eric O.

De Telegraaf

- Bericht 1: Feit 34: de steun voor O. is groot.
 Feit 35: tal van veteranen staan achter Eric O.
 Feit 36: Ridder Militaire Willems-Orde Henk Ulrici twijfelt of gezonde Hollandse jongens nog voor het leger zullen kiezen, nadat O. zo slecht behandeld is.
 Feit 37: de voorman van het Korps Commandotroepen Wim Wentink zegt dat O. bij de Fransen of Amerikanen een lintje had gekregen, omdat hij zijn mannen beschermde.
 Feit 38: Wim Wentink schaamt zich soms voor zijn nationaliteit.
 Feit 39: Ed Wehnes begint een spontane actie, wat duizenden reacties oplevert.
 Feit 40: gelijkgestemde gaven massaal gehoor aan de oproep een briefkaart te sturen naar minister Kamp van Defensie.
 Feit 41: Wehnes gaat maandag met spandoeken naar Arnhem, ondanks lichamelijke klachten.
 Feit 42: hij vindt het belangrijker om te laten zien dat hij achter Eric O. staat.
 Feit 43: 80 veteranen mogen het proces op een tv-scherm in een apart zaaltje volgen.
 Feit 44: Wehnes zal maandag om kwart over negen in stilte bij de ingang van de rechtbank laten zien hoe hij over de gang van zaken denkt.
 Feit 45: Wehnes ziet uit de 28.000 steunbetuigingen dat veel militairen worden gekweld door onzekerheid over wat ze moeten doen in soortgelijke situaties.
 Feit 49: volgens Wehnes kan het optreden van het OM tot moord op onze jongens leiden.
 Feit 50: Eric O. is verheugd over de massale steun.
- Bericht 2: Feit 5: de rechtszaal zit vol met (oud)mariniers van alle rangen en standen, die hun sporen verdiend hebben.
- Bericht 3: X
- Bericht 4: Feit 8: O. zegt nergens zoveel steun te krijgen als bij de mariniers.
 Feit 9: O. heeft vanuit de hele bevolking steun gekregen.
 Feit 10: het interview wat O. heeft gegeven en de geschreven reconstructie, die beiden in De Telegraaf werden geplaatst, leverden veel positieve reacties op.
 Feit 11: O. en zijn gezin bleven mede door alle reacties op de been.
- Bericht 5: Feit 15: O. verliet de rechtszaal onder applaus van delegaties van marine en mariniers.
 Feit 20: twee collega's zagen de uitkomst van het proces met vertrouwen tegemoet en hadden bloemen meegenomen.
 Feit 53: O. is onder de indruk van de steun van de Nederlandse bevolking, van defensie en van de marine in het bijzonder.
 Feit 54: de marine heeft als een blok achter O. gestaan.

NRC

Handelsblad

- Bericht 6: Feit 39: de publieke opinie reageert verontwaardigd wanneer naar buiten komt dat de Nederlandse militairen geen geweld mogen gebruiken of anders vervolgd worden.
- Bericht 7: Feit 6: marinier Jesse Beekes mompelt met een rood hoofd dat hij zijn eigen maten niet zomaar .....
Feit 7: de officier van justitie begrijpt hieruit dat Jesse Beekes zijn op niet wilt afvallen.
Feit 10: het werd gisteren duidelijk dat O. een alom gerespecteerde commandant is.
Feit 11: de collega's van O. probeerden O. uit de wind te houden tijdens het verhoor in Irak.
Feit 12: de dreiging voor het schietincident werd aangedikt door collega's van O.
Feit 13: korporaal Ripson vertelde gisteren dat hij in zijn eerste verklaring alles heeft gelogen.
Feit 14: andere getuigen gaven niet openhartig toe te hebben gelogen, maar vertelde wel de verklaringen wat te hebben aangepast.
- Bericht 8: X
- Bericht 9: Feit 24: VVD-minister Kamp (Defensie) heeft gemengde gevoelens bij het vonnis.
Feit 27: tegenover het ANP zei Kamp blij te zijn voor Eric O.
Feit 28: hij is ook bedroefd over wat O. heeft moeten meemaken.
Feit 29: dit wat betreft zijn arrestatie en alle publiciteit die hij over zich heen heeft gekregen.
- Bericht 10: X

Beweringen

Beweringen naar aanleiding van feiten over de rechtszaak

Beweringen

over de

rechtszaak

De Telegraaf

- Bericht 1: Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. moet zich verantwoorden voor de rechtbank, aangezien er iemand om het leven is gekomen door zijn toedoen.
Verankering 1: een persoon die iemand anders heeft verwond, moet daarvoor een verklaring kunnen geven.
- Bewering 3 op basis van feit 10 t/m 12: de uitkomst voor het proces is belangrijk voor alle Nederlandse militairen.
Verankering 3: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.
- Bewering 4 op basis van feit 13 t/m 16: de rechtszaak rondom Eric O. wordt een ingewikkeld proces.
Verankering 4: een overtreding zonder duidelijk rechtsspraak is uniek en maakt de zaak ingewikkeld.
- Bewering 5 op basis van feit 17 t/m 22: de verdediging wil alles zorgvuldig laten onderzoeken, omdat ze overtuigd zijn van hun gelijk en daar de rechtbank ook van willen overtuigen.
Verankering 5: iemand die alles uitgebreid wilt laten onderzoeken, speelt open kaart en heeft niets te verbergen.
- Bewering 7 op basis van feit 26 t/m 32: het onderzoek voorgaand aan de rechtszaak roept de nodige vragen op.
Verankering 7: tegenstrijdigheden geven onjuistheden aan.
- Bericht 2: Bewering 2 op basis van feit 5 t/m 9: Eric O. is geen crimineel, maar heeft gehandeld uit de overtuiging zijn eenheid te beschermen.
Verankering 2: iemand die bedreigd wordt, probeert zichzelf en zijn groep te beschermen.
- Bericht 3: Bewering 2 op basis van feit 6 en 7: het OM toont compassie met de aangeklaagde door ontlastende omstandigheden aan te voeren.

Verankering 2: het OM weegt zorgvuldig de verantwoordelijkheid en verzachtende omstandigheden af.

Bewering 3 op basis van feit 5, 8 en 9: het OM heeft onzorgvuldig onderzoek gedaan.

Verankering 3: tegenstrijdige beweringen kunnen niet allebei waar zijn.

Bericht 4: X

Bericht 5: Bewering 1 op basis van feit 2 t/m 5: O. is te snel aangeklaagd en bestempeld als crimineel door het OM, want hij is door de rechtbank vrijgesproken.

Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel bewezen is.

Bewering 2 op basis van feit 1 en feit 6 t/m 9: de officier van justitie heeft een verkeerde beoordeling gemaakt wat betreft het overtreden van de geweldsinstructies door O.

Verankering 2: je mag niet iemand veroordelen wanneer je niet goed bekend bent met de feiten.

Bewering 1 en 2 leiden tot bewering 3: justitie heeft Eric O. op basis van verkeerde beoordelingen aangeklaagd.

Verankering 3: iemand veroordelen mag alleen op basis van de juiste onderbouwingen.

Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 16 en 20-21: O. is blij met de steun van zijn collega's tijdens de uitspraak.

Verankering 5: wanneer je beschuldigd wordt, sta je er toch alleen voor.

Bewering 7 op basis van feit 22 en 23: de rechtbank gaat ervan uit dat militairen te goeder trouw handelen, tenzij het tegendeel bewezen kan worden.

Verankering 7: een rechter spreekt recht op basis van harde feiten ("beyond reasonable doubt").

Bewering 8 op basis van feit 24 t/m 27: de rechtbank heeft aangenomen dat er sprake was van een chaotische situatie, waarin O. zijn werk zo goed mogelijk probeerde uit te voeren.

Verankering 8: voor een goed oordeel dien je jezelf te verplaatsen in de werkelijke situatie.

Bewering 10 op basis van feit 40 t/m 44: volgens de rechtbank heeft O. zijn waarschuwingsschoten op de juiste manier ingezet en is hij hierbij niet onzorgvuldig te werk gegaan.

Verankering 10: het leger handelt rationeel.

Bewering 11 op basis van feit 45 t/m 52: O. heeft dubbele gevoelens over de zaak: hij is blij met de vrijspraak, maar teleurgesteld in justitie.

Verankering 11: militairen zijn gevoelig voor morele afkeuring.

**NRC
Handelsblad**

Bericht 6: Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 3: Eric O. staat terecht voor het doden van een Iraakees, waarbij hij wellicht de geweldsinstructies bij heeft overtreden.

Verankering 1: het doden van een persoon is een criminele daad.

Bewering 2 op basis van feit 4 t/m 9: de geweldsinstructies liggen zeer gevoelig voor justitie.

Verankering 2: met geschriften die vertrouwelijke informatie bevatten, moet voorzichtig worden omgesprongen.

Bewering 3 op basis van feit 10 en 11 en bewering 1: O. spreekt tegen dat hij de geweldsinstructies zou hebben overtreden bij het incident waarbij een Iraakees om het leven kwam.

Verankering 3: iemand die onopzettelijk handelt, ziet zichzelf niet als een crimineel.

Bewering 12 op basis van feit 49 t/m 54: door de rechtszaak van Eric O. worden de geweldsinstructies openbaar, ook al was dit niet de bedoeling.

Verankering 12: het is gevaarlijk wanneer gevoelige informatie openbaar wordt.

Bericht 7: Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. heeft een plunderaar gedood.

Verankering 1: iemand doden is strafbaar.

Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 8: de collega's van O. hebben moeite om de waarheid te vertellen, omdat ze bang zijn om Eric O. te verraden.

Verankering 2: iemand die niet de waarheid spreekt, heeft wat te verbergen.

Bewering 3 op basis feit 10 en 22: de mariniers van O. respecteerde hem en keken tegen hem op.

Verankering 3: hiërarchie is belangrijk bij de marine.

Bewering 4 op basis van bewering 3 en feit 11 t/m 14: doordat O. zo werd gerespecteerd, probeerden zijn collega's hem te beschermen door valse of aangepast verklaringen af te geven.

Verankering 4: indien de persoon waar je tegenop kijkt en respecteert beschuldigd wordt, probeer je die te helpen.

Bewering 6 op basis van bewering 3 en feit 15, 20 en 21: de mariniers van O. hebben niet uit opdracht gelogen, zoals het OM vermoedt, maar uit vanzelfsprekendheid en solidariteit.

Verankering 6: wanneer je vertrouwen hebt in een persoon en daar sympathie voor voelt, handel je niet uit opdracht, maar uit vanzelfsprekendheid.

Bewering 11 op basis van feit 38 t/m 40: aangezien de verklaringen elkaar tegenspreken, is het nog maar de vraag of het lijk wel het slachtoffer is van de kogels van O.

Verankering 10: tegenstrijdige beweringen kunnen niet allebei waar zijn.

Bewering 14 op basis van feit 47 t/m 49: de collega's van O. twijfelen aan de legitimiteit van zijn actie.

Verankering 13: twijfel geeft onzekerheid aan.

Bericht 8: Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. kijkt tegen een straf van zes maanden voorwaardelijke en een taakstraf van 240 uur aan.

Verankering 1: wanneer iemand wordt aangeklaagd, wordt er een straf geëist.

Bewering 2 op basis van feit 3 en 4: het OM vindt dat Eric O. de geweldinstructies heeft overtreden, omdat hij zonder reden gericht is gaan schieten op een groep Irakezen.

Verankering 2: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.

Bewering 4 op basis van feit 8 t/m 12: aangezien er geen sprake was van een dreigende situatie, zoals de getuigen hebben verklaard, heeft O. onterecht een kogel afgevuurd.

Verankering 4: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.

Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 15: als gevolg van de nabespreking tussen O. en zijn mannen, hebben de mariniers in eerste instantie andere verklaringen afgelegd.

Verankering 5: mensen zijn beïnvloedbaar.

Bewering 7 op basis van feit 6 en feit 18 t/m 21: de verdediging zal aandragen dat O. een waarschuwingschot heeft afgevuurd en zal vrijspraak eisen.

Verankering 7: wanneer iemand overtuigd is van zijn onschuld, zal hij vrijspraak eisen.

Bericht 9: Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. is onschuldig verklaard en dus vrijgesproken.

Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel is bewezen.

Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 5: het OM eist een milde straf voor het doden van iemand.

Verankering 2: een milde strafeis geeft onzekerheid aan.

Bewering 5 op basis van feit 13 en 14: de rechter staat aan de kant van de militair.

Verankering 5: woorden van een militair gaan boven feiten.

Bericht 10: Bewering 1 op basis van feit 1 en 2 en 4 en 5: de vrijspraak van Eric O. geeft aan dat het is toegestaan om je als uitgezonden militair te verdedigen, ook als dit betekent dat daarbij dodelijke slachtoffers vallen.

Verankering 1: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Bewering 2 op basis van feit 3, 6 en 7: Nederlandse militairen gebruiken weinig geweld tijdens een crisisbeheersingsoperatie.

Verankering 2: geweld mag alleen gebruikt worden indien het noodzakelijk is.

Bewering 3 op basis van feit 8 t/m 13: O. is niet opgepakt wegens het doden van een Iraakees, maar vanwege het feit dat hij zich volgens het OM niet aan de regels heeft gehouden.

Verankering 3: iemand die zich niet aan de regels houdt moet gestraft worden.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 30: Eric O. heeft juist gehandeld, waardoor hij niet schuldig is aan de dood van de 32-jarige Iraakees.

Verankering 7: bij een ongeluk is er geen opzet in het spel.

Bewering 8 op basis van feit 31 t/m 34: de verklaring van O. is niet 100% betrouwbaar, maar toch genoeg geloofwaardig.

Verankering 8: iemand die betrouwbaar overkomt en een verantwoordelijke functie bekleedt, krijgt het voordeel van de twijfel.

Bewering 9 op basis van feit 35 t/m 38: bij militairen mag ervan worden uitgegaan dat ze er alles aan doen om de situatie tot een goed einde te brengen.

Verankering 9: een militair handelt te goeder trouw.

Beweringen naar aanleiding van feiten over het schietincident

Beweringen nav feiten over het schiet- incident

De Telegraaf

Bericht 1: Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. moet zich verantwoorden voor de rechtbank, aangezien er iemand om het leven is gekomen door zijn toedoen.

Verankering 1: een persoon die iemand anders heeft verwond, moet daarvoor een verklaring kunnen geven.

Bewering 3 op basis van feit 10 t/m 12: de uitkomst voor het proces is belangrijk voor alle Nederlandse militairen.

Verankering 3: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.

Bewering 7 op basis van feit 26 t/m 32: het onderzoek voorgaand aan de rechtszaak roept de nodige vragen op.

Verankering 7: tegenstrijdigheden geven onjuistheden aan.

Bericht 2: Bewering 3 op basis van feit 7 t/m 10: Eric O. wordt ervan beschuldigd als verantwoordelijk commandant te hebben gehandeld in strijd met de geweldsinstructies, waardoor een Iraakees om het leven is gekomen.

Verankering 3: commandanten zijn bij uitstek verantwoordelijk voor handelen binnen de instructies.

Bewering 4a op basis van bewering 3 en feit 11 t/m 13: locals c.q. plundersaars vormden een bedreiging voor een situatie waar Eric O. verantwoordelijk voor was.

Bewering 4b op basis van bewering 3 en 4a: Eric O. was verantwoordelijk voor veiligheid en materiaal van militairen.

Verankering 4: in tijden van crisis moet de hoogst verantwoordelijke de verantwoordelijkheid nemen.

Bewering 5 op basis van feit 14 t/m 20: Eric O. vond dat zijn groep zich in een gevaarlijke situatie bevond en kreeg daarvan bevestiging doordat de Irakezen niet reageerden op het eerste schot in de lucht.

Daarom loste hij een tweede schot in de grond.

Verankering 5: wie niet luisteren wil naar de formeel verantwoordelijke, moet voelen.

Bewering 6 op basis van feit 21 t/m 23: het leek alsof de kogel van Eric O. onbedoeld toch het slachtoffer trof.

Verankering 6: als je bewust het risico mijdt, ben je niet verantwoordelijk voor een ongeluk.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 27: de groep om het slachtoffer heen handelde verdacht, een concurrerende verklaring voor het incident is daarom mogelijk.

Verankering 7: je handelt verdacht als je wat te verbergen hebt.

Bewering 8 op basis van feit 27 en feit 28 t/m 30: het slachtoffer was gewond door een kogel, maar leefde en werd afgevoerd weg van de plek waar hulp was.

Verankering 8: je handelt verdacht als je wat te verbergen hebt.

Bewering 9 op basis van feit 31 en 32: de Irakees is door een andere kogel geraakt dan die van Eric O.

Verankering 9: meerdere getuigen van beide partijen vormen de waarheid als ze hetzelfde beweren.

Bewering 6 t/m 9 leiden tot bewering 10: Irakezen wilden Eric O. de schuld geven van de doding van het slachtoffer en hebben bewijsmateriaal verdonkeremaand.

Verankering 10: als je feiten weglaat uit een verhaal, krijg je een eenzijdige verklaring.

Bewering 12 op basis van feit 36 t/m 40: Eric O. neemt verantwoording voor zijn daad.

Verankering 12: iemand die open kaart speelt, spreekt de waarheid.

Bericht 3: Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. wordt geschetst als een misdadiger die doelgericht is gaan schieten zonder reden.

Verankering 1: iemand die zonder reden op een hardwerkende echtgenoot schiet, is schuldig aan moord.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: O. is gedecoreerd, maar lijkt doorgedraaid te zijn, al vindt hij zelf van niet.

Verankering 4: een onderscheiden militair die niet meewerkt, heeft wat te verbergen en is schuldig.

Bewering 5 op basis van bewering 4 en feit 13 en 18: O. probeert onder zijn verantwoordelijkheid voor dood door schuld uit te komen.

Verankering 5: iemand die zijn invloed op collega's aanwendt om zijn verhaal te staven, heeft wat te verbergen.

Bewering 6 op basis van feit 14 t/m 16: het verhaal van O. en het feit dat meerdere militairen waarschuwingsschoten hebben gelost, geeft aan dat er sprake was van een dreigende situatie.

Verankering 6: bij een situatie waarop meerdere mensen identiek reageren is er geen sprake van een foute inschatting.

Bewering 7 op basis van bewering 6 en feit 17 en 19: O. heeft rationeel en logisch gehandeld door met waarschuwingsschoten te reageren op dreiging. Mogelijk is een kogel afgeketst.

Verankering 7 op basis van verankering 6 en bewering 7: als meerdere mensen op eenzelfde manier hebben gereageerd, is er sprake van een niet moedwillige samenloop van omstandigheden.

Bewering 8 op basis van feit 20 t/m 24 en 28 en 29: het is zeer twijfelachtig of het lijk is geraakt door kogel van O. en er geen verwarring is met andere doden

Verankering 8: als je tal van feitelijkheden negeert, kom je tot de verkeerde conclusie.

Bericht 4: X

Bericht 5: Bewering 1 op basis van feit 2 t/m 5: O. is te snel aangeklaagd en bestempeld als crimineel door het OM, want hij is door de rechtbank vrijgesproken.

Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel bewezen is.

Bewering 2 op basis van feit 1 en feit 6 t/m 9: de officier van justitie heeft een verkeerde beoordeling gemaakt wat betreft het overtreden van de geweldsinstructies door O.
Verankering 2: je mag niet iemand veroordelen wanneer je niet goed bekend bent met de feiten.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: het was een ongeluk dat de Irakees werd geraakt door de afketsende kogel uit O.'s geweer.
Verankering 4: bij een ongeluk is er geen sprake van opzet.

Bewering 8 op basis van feit 24 t/m 27: de rechtbank heeft aangenomen dat er sprake was van een chaotische situatie, waarin O. zijn werk zo goed mogelijk probeerde uit te voeren.
Verankering 8: voor een goed oordeel dien je jezelf te verplaatsen in de werkelijke situatie.

Bewering 9a op basis van feit 28 t/m 31 en feit 37 en 39: O. heeft vanwege de dreiging voor zijn eigen mannen maatregelen genomen.
Verankering 9a: als je collega's bedreigd worden, moet je verdedigend te werk gaan.
Bewering 9b op basis van feit 32 t/m 36 en feit 38: O. gebruikte proportioneel geweld in de vorm van waarschuwingsschoten.
Verankering 9b: het leger handelt rationeel.

**NRC
Handelsblad**

Bericht 6: Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 3: Eric O. staat terecht voor het doden van een Irakees, waarbij hij wellicht de geweldsinstructies heeft overtreden.
Verankering 1: het doden van een persoon is een criminele daad.

Bewering 4 op basis van feit 12 t/m 14: Eric O. voerde zijn opdracht uit in Irak op 27 december 2003.
Verankering 4: een goede werknemer voert de instructies uit die hem zijn opgedragen.

Bewering 5 op basis van feit 15 t/m 21: door het schot wat O. loste naar aanleiding van een dreigende situatie, komt Abdullah Moushar Aadhafa om het leven.
Verankering 5: wanneer iemand een schot lost, is er een kans dat mensen gewond raken.

Bewering 6 op basis van feit 22 en 23 en bewering 5: doordat O. een Irakees heeft gedood, wordt hij gehoord en naar Nederland teruggehaald.
Verankering 6: wanneer je iemand verwond, heeft dit consequenties.

Bericht 7: Bewering 5 op basis van feit 16 t/m 19: Eric O. wilde zijn mannen na het schietincident gerust stellen en nam de verantwoordelijkheid voor het schietincident volledig op zich.
Verankering 5: door open te zijn in een penibele situatie, win je sympathie.

Bewering 7 op basis van feit 23 t/m 25: O. had een onderbezet peloton bij zich tijdens zijn missie in Irak.

Bewering 8 op basis van feit 26 t/m 30: er ontstaat een chaotische situatie en O. lijkt het niet in de hand te hebben.
Verankering 7 op basis van bewering 7 en 8: een chaotische situatie, die je niet in de hand lijkt te hebben, brengt vaak paniek met zich mee.

Bewering 9 op basis van bewering 8 en feit 31 t/m 33: O. lost twee waarschuwingsschoten om de situatie weer onder controle te kunnen krijgen en zijn mannen te kunnen verdedigen.
Verankering 8: als je de controle verliest, moet je acties ondernemen om deze weer terug te krijgen.

Bewering 10 op basis van feit 34 t/m 37: de identiteit van het slachtoffer is onzeker, aangezien het OM dit niet zelf heeft kunnen verifiëren.
Verankering 9: zichtbare feiten gaan boven onbetrouwbare rapporten.

Bewering 11 op basis van feit 38 t/m 40: aangezien de verklaringen elkaar tegenspreken, is het nog maar de vraag of het lijk wel het slachtoffer is van de kogels van O.
Verankering 10: tegenstrijdige beweringen kunnen niet allebei waar zijn.

- Bewering 12 op basis van feit 42 t/m 46: volgens het OM was er geen sprake van een dreigende situatie, waardoor O. onterecht heeft geschoten.
Verankering 11: een verdedigende actie is alleen legitiem wanneer er sprake is van dreiging.
- Bericht 8: Bewering 2 op basis van feit 3 en 4: het OM vindt dat Eric O. de geweldinstructies heeft overtreden, omdat hij zonder reden gericht is gaan schieten op een groep Irakezen.
Verankering 2: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.
- Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 5 t/m 7: op basis van de feiten zegt het OM dat het schot van O. geen waarschuwingsschot was, maar een gericht schot.
Verankering 3: 'feiten' gaan boven 'beweringen'.
- Bericht 9: Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 5: het OM eist een milde straf voor het doden van iemand.
Verankering 2: een milde strafeis geeft onzekerheid aan.
- Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 6 t/m 9: O. heeft zonder dreiging bewust op een persoon geschoten, die daardoor om het leven kwam.
Verankering 3: iemand die bewust op iemand schiet is een crimineel.
- Bericht 10: Bewering 1 op basis van feit 1 en 2 en 4 en 5: de vrijspraak van Eric O. geeft aan dat het is toegestaan om je als uitgezonden militair te verdedigen, ook als dit betekent dat daarbij dodelijke slachtoffers vallen.
Verankering 1: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.
- Bewering 8 op basis van feit 31 t/m 34: de verklaring van O. is niet 100% betrouwbaar, maar toch genoeg geloofwaardig.
Verankering 8: iemand die betrouwbaar overkomt en een verantwoordelijke functie bekleedt, krijgt het voordeel van de twijfel.
- Bewering 9 op basis van feit 35 t/m 38: bij militairen mag ervan worden uitgegaan dat ze er alles aan doen om de situatie tot een goed einde te brengen.
Verankering 9: een militair handelt te goeder trouw.

Beweringen naar aanleiding van feiten over hoe Eric O. tegen de rechtszaak aankijkt

Beweringen nav feiten over hoe Eric O. tegen de rechtszaak aankijkt

De Telegraaf

- Bericht 1: Bewering 2 op basis van feit 5 t/m 9: Eric O. is geen crimineel, maar heeft gehandeld uit de overtuiging zijn eenheid te beschermen.
Verankering 2: iemand die bedreigd wordt, probeert zichzelf en zijn groep te beschermen.
- Bewering 11 op basis van feit 50 t/m 54: Eric O. heeft vertrouwen in de uitkomst van het proces en wil daarna weer zo snel mogelijk uitgezonden worden.
Verankering 11: iemand die uitgaat van een positieve uitspraak, is overtuigd van zijn gelijk.
- Bericht 2: Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. is geen afstandelijke koele kikker, maar hij is betrokken met anderen. Hij voelt zich verantwoordelijk en neemt die verantwoordelijkheid.
Verankering 1: emotionele, betrokken en verantwoordelijke mensen handelen vanuit hun geweten.
- Bewering 11 op basis van feit 33 t/m 35: Eric O. vindt dat de officier van justitie zich niet in zijn situatie verplaatst en niet weet waarover ze praat.
Verankering 11: als je overtuigt bent van je gelijk, zie je alleen wat je wilt zien.

- Bewering 12 op basis van feit 36 t/m 40: Eric O. neemt verantwoording voor zijn daad.
Verankering 12: iemand die open kaart speelt, spreekt de waarheid.
- Bericht 3:** Bewering 10 op basis van feit 30 t/m 34: Eric O. en zijn gezin zijn aangeslagen door wat er is gebeurd.
Bewering 11 op basis van bewering 10 en feit 35 en 36: Eric O. is geen dader maar slachtoffer van het OM.
Verankering 10 op basis van bewering 10 en 11: emotioneel geraakte mensen zijn geen koelbloedige moordenaars.
- Bericht 4:** Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: O. heeft geleden onder het incident, maar heeft nooit getwijfeld over de juistheid van zijn actie of de uitkomst van het proces.
Verankering 1: wanneer je weet dat je onschuldig bent, heb je vertrouwen in een positieve uitspraak van de rechter.
- Bewering 2 op basis van feit 5 t/m 8: het leger is solidair met zijn medewerkers.
Verankering 2: in het leger heerst solidariteit/ loyaliteit.
- Bewering 3 op basis van feit 9 t/m 12: het Nederlandse volk staat achter 'onze jongens'.
Verankering 3: als je 'onze jongens' op een gevaarlijke missie stuurt, moet je ze steunen.
- Bewering 4 op basis van feit 13 t/m 15: O. gaat niet openlijk in de aanval tegen het OM en de Procureur-generaal, maar zegt wel negatief verrast te zijn geweest door de arrestatie en de manier waarop hij is behandeld.
Verankering 4: het OM handelt niet vanuit solidariteit met 'onze jongens'.
- Bewering 5 op basis van feit 16 t/m 18: O. is niet bang voor een eventueel hoger beroep. Dit mede door het vertrouwen in zijn advocaten.
Verankering 5: de waarheid zal in het recht zegevieren.
- Bewering 6 op basis van feit 19 t/m 22: O. is getraumatiseerd door de gebeurtenissen die na het schietincident hebben plaatsgevonden.
Verankering 6: traumatische ervaringen door gebrek aan loyaliteit tekenen voor het leven.
- Bewering 7 op basis van feit 23 t/m 25: O. heeft juist gehandeld. De vrijspraak bevestigt dit voor zijn collega's, die in de toekomst in soortgelijke situaties terecht kunnen komen.
Verankering 7: vrijspraak geeft aan dat de handeling legitiem is.
- Bericht 5:** Bewering 1 op basis van feit 2 t/m 5: O. is te snel aangeklaagd en bestempeld als crimineel door het OM, want hij is door de rechtbank vrijgesproken.
Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel bewezen is.
- Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 16 en 20-21: O. is blij met de steun van zijn collega's tijdens de uitspraak.
Verankering 5: wanneer je beschuldigd wordt, sta je er toch alleen voor.
- Bewering 6 op basis van feit 17 t/m 21: O. 's loyaliteit ligt bij het leger.
Verankering 6: van je vrienden moet je het hebben.
- Bewering 11 op basis van feit 45 t/m 52: O. heeft dubbele gevoelens over de zaak: hij is blij met de vrijspraak, maar teleurgesteld in justitie.
Verankering 11: militairen zijn gevoelig voor morele afkeuring.
- Bewering 12 op basis van feit 53 en 54: Eric O. had niet verwacht dat hij zoveel steun zou krijgen van iedereen en is daar blij mee.
Verankering 12: loyaliteit is belangrijk in een onzekere periode.

NRC

Handelsblad

- Bericht 6: X
- Bericht 7: Bewering 15 op basis van feit 50 t/m 53: volgens O. heeft hij het enige juiste gedaan door de twee waarschuwingsschoten te lossen.
Verankering 14: iemand die overtuigd is van zijn actie, ziet er geen kwaad in schuilen.
- Bericht 8: X
- Bericht 9: Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: de onderzoeksgegevens geven aan dat O. liegt wanneer hij zegt dat hij zich aan de regels heeft gehouden.
Verankering 4: feiten gaan boven beweringen.
- Bericht 10: X

Beweringen naar aanleiding van feiten met betrekking tot het OM en het ministerie van Defensie

**Beweringen
nav feiten
mbt het OM
en het
ministerie
van Defensie**

De Telegraaf

- Bericht 1: Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. moet zich verantwoorden voor de rechtbank, aangezien er iemand om het leven is gekomen door zijn toedoen.
Verankering 1: een persoon die iemand anders heeft verwond, moet daarvoor een verklaring kunnen geven.
- Bewering 3 op basis van feit 10 t/m 12: de uitkomst voor het proces is belangrijk voor alle Nederlandse militairen.
Verankering 3: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.
- Bewering 6 op basis van feit 23 t/m 25: het OM wil de zaak winnen om het gezichtsverlies te beperken na het optreden van De Wijkerslooth.
Verankering 6: na gezichtsverlies moet men zich terugvechten.
- Bewering 10 op basis van feit 45 t/m 49: de uitspraak van de rechtszaak tegen Eric O. heeft verstreckende gevolgen voor andere uitgezonden militairen.
Verankering 10: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.
- Bericht 2: Bewering 3 op basis van feit 7 t/m 10: Eric O. wordt ervan beschuldigd als verantwoordelijk commandant te hebben gehandeld in strijd met de geweldsinstructies, waardoor een Iraakees om het leven is gekomen.
Verankering 3: commandanten zijn bij uitstek verantwoordelijk voor handelen binnen de instructies.
- Bewering 11 op basis van feit 33 t/m 35: Eric O. vindt dat de officier van justitie zich niet in zijn situatie verplaatst en niet weet waarover ze praat.
Verankering 11: als je overtuigd bent van je gelijk, zie je alleen wat je wilt zien.
- Bericht 3: Bewering 1 op basis van feit 1 t/m 4: Eric O. wordt geschetst als een misdadiger die doelgericht is gaan schieten zonder reden.
Verankering 1: iemand die zonder reden op een hardwerkende echtgenoot schiet, is schuldig aan moord.
- Bewering 2 op basis van feit 6 en 7: het OM toont compassie met de aangeklaagde door ontlastende omstandigheden aan te voeren.
Verankering 2: het OM weegt zorgvuldig de verantwoordelijkheid en verzachtende omstandigheden af.

Bewering 4 op basis van feit 10 t/m 12: O. is gedecoreerd, maar lijkt doorgedraaid te zijn, al vindt hij zelf van niet.

Verankering 4: een onderscheiden militair die niet meewerkt, heeft wat te verbergen en is schuldig.

Bewering 5 op basis van bewering 4 en feit 13 en 18: O. probeert onder zijn verantwoordelijkheid voor dood door schuld uit te komen.

Verankering 5: iemand die zijn invloed op collega's aanwendt om zijn verhaal te staven, heeft wat te verbergen.

Bewering 9 op basis van bewering 5 en feit 25 t/m 27: het OM verklaart O. schuldig door feiten die hun lezing tegenspreken te negeren.

Verankering 9: 'feiten' gaan boven 'overtuigingen'.

Bericht 4: Bewering 4 op basis van feit 13 t/m 15: O. gaat niet openlijk in de aanval tegen het OM en de Procureur-generaal, maar zegt wel negatief verrast te zijn geweest door de arrestatie en de manier waarop hij is behandeld.

Verankering 4: het OM handelt niet vanuit solidariteit met 'onze jongens'.

Bericht 5: Bewering 1 op basis van feit 2 t/m 5: O. is te snel aangeklaagd en bestempeld als crimineel door het OM, want hij is door de rechtbank vrijgesproken.

Verankering 1: iemand is onschuldig tot het tegendeel bewezen is.

Bewering 2 op basis van feit 1 en feit 6 t/m 9: de officier van justitie heeft een verkeerde beoordeling gemaakt wat betreft het overtreden van de geweldsinstructies door O.

Verankering 2: je mag niet iemand veroordelen wanneer je niet goed bekend bent met de feiten.

Bewering 1 en 2 leiden tot bewering 3: justitie heeft Eric O. op basis van verkeerde beoordelingen aangeklaagd.

Verankering 3: iemand veroordelen mag alleen op basis van de juiste onderbouwingen.

NRC

Handelsblad

Bericht 6: Bewering 2 op basis van feit 4 t/m 9: de geweldsinstructies liggen zeer gevoelig voor justitie.

Verankering 2: met geschriften die vertrouwelijke informatie bevatten, moet voorzichtig worden omgesprongen.

Bewering 7 op basis van feit 24 t/m 29 en bewering 1: doordat O. de geweldsinstructies zou hebben overtreden, groeit dit schietincident uit tot een affaire, waar dit bij andere schietincidenten niet gebeurt.

Verankering 7: zolang je je aan de regels houdt, wordt er veel geoorloofd zonder dat dit consequenties heeft.

Bewering 8 op basis van feit 30 t/m 34: doordat O. volgens het OM heeft gehandeld in strijd met de geweldsinstructies, maakt hij kans op een celstraf van maximaal 5 jaar.

Verankering 8: het overtreden van de regels kan consequenties hebben.

Bewering 9 op basis van feit 35 t/m 38: het OM wilde O. in eerste instantie voor een zwaarder vergriep vervolgen, maar kon dit niet hardmaken. Hierdoor heeft het even geduurd tot het OM tot de definitieve vervolgingsbeslissing kwam.

Verankering 9: wanneer je iemand ergens van beschuldigt, moet je dit kunnen aantonen door middel van bewijzen.

Bewering 10 op basis van feit 39 t/m 44: doordat een brief van Procureur-generaal De Wijkerslooth uitlekt die verkeerd wordt geïnterpreteerd door de media, krijgt het publiek een verkeerde indruk over wat er in de geweldsinstructies voor Nederlandse militairen staat.

Verankering 10: militairen mogen geweld gebruiken.

Bewering 11 op basis van feit 45 t/m 48: Nederlandse militairen mogen wel geweld gebruiken van ministers Kamp en Donner en dit blijkt in april 2004 ook, wanneer Nederlandse militairen bijna dagelijks kogels afvuren.

Verankering 11: militairen mogen geweld gebruiken.

Bewering 12 op basis van feit 49 t/m 54: door de rechtszaak van Eric O. worden de geweldsinstructies openbaar, ook al was dit niet de bedoeling.

Verankering 12: het is gevaarlijk wanneer een gevoelig informatie openbaar wordt.

Bericht 7: Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 8: de collega's van O. hebben moeite om de waarheid te vertellen, omdat ze bang zijn om Eric O. te verraden.
Verankering 2: iemand die niet de waarheid spreekt, heeft wat te verbergen.

Bewering 6 op basis van bewering 3 en feit 15, 20 en 21: de mariniers van O. hebben niet uit opdracht gelogen, zoals het OM vermoedt, maar uit vanzelfsprekendheid en solidariteit.

Verankering 6: wanneer je vertrouwen hebt in een persoon en daar sympathie voor voelt, handel je niet uit opdracht, maar uit vanzelfsprekendheid.

Bewering 10 op basis van feit 34 t/m 37: de identiteit van het slachtoffer is onzeker, aangezien het OM dit niet zelf heeft kunnen verifiëren.

Verankering 9: zichtbare feiten gaan boven onbetrouwbare rapporten.

Bewering 12 op basis van feit 42 t/m 46: volgens het OM was er geen sprake van een dreigende situatie, waardoor O. onterecht heeft geschoten.

Verankering 11: een verdedigende actie is alleen legitiem wanneer er sprake is van dreiging.

Bewering 13 op basis van feit 41 en bewering 11 en 12: het gaat er volgens het OM alleen om dat O. onterecht heeft geschoten en niet om wat hij daarmee heeft aangericht.

Verankering 12: de legitimiteit van een actie is voor het OM het meest belangrijk.

Bericht 8: Bewering 1 op basis van feit 1 en 2: Eric O. kijkt tegen een straf van zes maanden voorwaardelijke en een taakstraf van 240 uur aan.
Verankering 1: wanneer iemand wordt aangeklaagd, wordt er een straf geëist.

Bewering 2 op basis van feit 3 en 4: het OM vindt dat Eric O. de geweldsinstructies heeft overtreden, omdat hij zonder reden gericht is gaan schieten op een groep Irakezen.

Verankering 2: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.

Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 5 t/m 7: op basis van de feiten zegt het OM dat het schot van O. geen waarschuwingsschot was, maar een gericht schot.

Verankering 3: 'feiten' gaan boven 'beweringen'.

Bewering 4 op basis van feit 8 t/m 12: aangezien er geen sprake was van een dreigende situatie, zoals de getuigen hebben verklaard, heeft O. onterecht een kogel afgevuurd.

Verankering 4: iemand die zonder reden gaat schieten, is schuldig aan een misdaad.

Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 15: als gevolg van de nabespreking tussen O. en zijn mannen, hebben de mariniers in eerste instantie andere verklaringen afgelegd.

Verankering 5: mensen zijn beïnvloedbaar.

Bewering 6 op basis van feit 16 en 17: het OM beseft dat de manier waarop Eric O. uit Irak is gehaald niet 'netjes' was, maar verdedigt het wel.

Verankering 6: het OM probeert zijn 'fouten' te verbloemen met een lagere strafeis.

Bericht 9: Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 5: het OM eist een milde straf voor het doden van iemand.
Verankering 2: een milde strafeis geeft onzekerheid aan.

Bewering 3 op basis van bewering 2 en feit 6 t/m 9: O. heeft zonder dreiging bewust op een persoon geschoten, die daardoor om het leven kwam.

Verankering 3: iemand die bewust op iemand schiet is een crimineel.

Bewering 6 op basis van feit 15 t/m 17: de Tweede-Kamerleden staan na de vrijspraak achter Eric O. en geven het OM de schuld van alle narigheid.

Verankering 6: men heeft een zondebok nodig.

Bewering 7 op basis van feit 18 t/m 20: volgens Kortenhorst heeft het OM gefaald.

Verankering 7: men heeft een zondebok nodig.

Bewering 8 op basis van feit 22 en 23: volgens Wolfsen is minister Donner verantwoordelijk voor de misser van het OM.

Verankering 8: men heeft een zondebok nodig.

Bericht 10: Bewering 3 op basis van feit 8 t/m 13: O. is niet opgepakt wegens het doden van een Irakees, maar vanwege het feit dat hij zich volgens het OM niet aan de regels heeft gehouden.
Verankering 3: iemand die zich niet aan de regels houdt moet gestraft worden.

Bewering 4 op basis van feit 14 t/m 16: door een waarschuwingsschot af te vuren heeft O. volgens het OM de regels overtreden.

Verankering 4: iemand die zich niet aan de regels houdt moet gestraft worden.

Bewering 5 op basis van feit 17 t/m 19: de Nederlandse militairen moeten meer ruimte krijgen om zich te kunnen verdedigen in het steeds gevaarlijk wordende Irak.

Verankering 5: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Bewering 6 op basis van feit 20 t/m 23: militairen moeten zich volgens de Tweede Kamer mogen verdedigen.

Verankering 6: iemand heeft het recht zichzelf te verdedigen in bedreigende situaties.

Beweringen naar aanleiding van feiten met betrekking tot de steun voor Eric O.

Beweringen nav feiten mbt de steun voor Eric O.

De Telegraaf

Bericht 1: Bewering 8 op basis van feit 33 t/m 38: Eric O. wordt gesteund door zijn collega's.
Verankering 8: militairen zijn solidair naar elkaar.

Bewering 9 op basis van feit 39 t/m 44: Eric O. krijgt ook steun van buiten het Korps Mariniers.
Verankering 9: het Nederlandse volk is solidair naar het leger.

Bewering 10 op basis van feit 45 t/m 49: de uitspraak van de rechtszaak tegen Eric O. heeft verstrekende gevolgen voor andere uitgezonden militairen.
Verankering 10: een uitspraak over het handelen van een militair, heeft gevolgen voor het hele leger.

Bewering 11 op basis van feit 50 t/m 54: Eric O. heeft vertrouwen in de uitkomst van het proces en wil daarna weer zo snel mogelijk uitgezonden worden.
Verankering 11: iemand die uitgaat van een positieve uitspraak, is overtuigd van zijn gelijk.

Bericht 2: Bewering 2 op basis van feit 5 en 6: ervaringsdeskundigen steunen Eric O.
Verankering 2: ervaringsdeskundigen weten beter wat er aan de hand is.

Bericht 3: X

Bericht 4: Bewering 2 op basis van feit 5 t/m 8: het leger is solidair met zijn medewerkers.
Verankering 2: in het leger heerst solidariteit/ loyaliteit.

Bewering 3 op basis van feit 9 t/m 12: het Nederlandse volk staat achter 'onze jongens'.
Verankering 3: als je 'onze jongens' op een gevaarlijke missie stuurt, moet je ze steunen.

Bericht 5: Bewering 5 op basis van feit 13 t/m 16 en 20 en 21: O. is blij met de steun van zijn collega's tijdens de uitspraak.
Verankering 5: wanneer je beschuldigd wordt, sta je er toch alleen voor.

Bewering 12 op basis van feit 53 en 54: Eric O. had niet verwacht dat hij zoveel steun zou krijgen van iedereen en is daar blij mee.

Verankering 12: loyaliteit is belangrijk in een onzekere periode.

NRC

Handelsblad

Bericht 6: Bewering 10 op basis van feit 39 t/m 44: doordat een brief van Procureur-generaal De Wijkerslooth uitlekt die verkeerd wordt geïnterpreteerd door de media, krijgt het publiek een verkeerde indruk over wat er in de geweldsinstructies voor Nederlandse militairen staat.
Verankering 10: militairen mogen geweld gebruiken.

Bericht 7: Bewering 2 op basis van feit 3 t/m 8: de collega's van O. hebben moeite om de waarheid te vertellen, omdat ze bang zijn om Eric O. te verraden.
Verankering 2: iemand die niet de waarheid spreekt, heeft wat te verbergen.

Bewering 3 op basis feit 10 en 22: de mariniers van O. respecteerde hem en keken tegen hem op.
Verankering 3: hiërarchie is belangrijk bij de marine.

Bewering 4 op basis van bewering 3 en feit 11 t/m 14: doordat O. zo werd gerespecteerd, probeerden zijn collega's hem te beschermen door valse of aangepast verklaringen af te geven.
Verankering 4: indien de persoon waar je tegenop kijkt en respecteert beschuldigd wordt, probeer je die te helpen.

Bericht 8: X

Bericht 9: Bewering 9 op basis van feit 24 t/m 29: minister Kamp zegt blij te zijn voor O. in aanwezigheid van al zijn collega's die hem hebben gesteund.
Verankering 9: achter de winnaar sta je sterk.

Bewering 9 leidt tot bewering 10: de verklaring van minister Kamp is niet objectief, aangezien hij in het bijzijn van alle collega's van O. niet anders had kunnen zeggen dan blij te zijn voor hem.

Verankering 10: mensen zijn beïnvloedbaar.

Bericht 10: X